

Rasmus Sandy Harboesgaard Nielsen

10. semester – Sociologi – Aalborg Universitet

Vejleder: Rasmus Juul Møjerg

Antal anslag: 167.414

2022

DEN ETNISK DANSKE MAJORITETSBEFOLKNINGS INTEGRATIONSOPFATTELSE OG HVAD, DER SKABER DEM

**EN TEORETISK OG STATISTISK UNDERSØGELSE AF SAMSPILLET MELLEM
HOLDNINGER TIL INDVANDRING, DISPOSITIONER SAMT POLITISK KULTUR
OG MEDIEKULTUR I SKABELSEN AF (VRANG)FORESTILLINGER OM
INTEGRATIONEN AF IKKE-VESTLIGE INDVANDRERE OG EFTERKOMMERE I
DANMARK**

Forord

Jeg vil gerne takke de mennesker, som har hjulpet og støttet mig gennem tilblivelsen af dette speciale. Tak til Danmarks Videnscenter for Integration for data. Tak til min vejleder, Rasmus Juul Møberg, for altid kyndig og konstruktiv vejledning. Et særligt tak til Karen Nielsen Breidahl for ekstern sparring og uundværlige gode råd. Det største tak skal dog lyde til min kæreste, Klara. Tak fordi du hele vejen igennem har støttet mig og troet på mig.

Abstract

This thesis seeks to examine what causes the prevalent perceptions of integration of non-Western immigrants and descendants of immigrants amongst the ethnically Danish majority population in Denmark and how the culture of politics and media influence these perceptions.

The thesis poses the question of whether perceptions of integration can be explained by attitudes toward immigration alone, as radical readings of the theory of Motivated Political Reasoning suggests, or if and what more factors must be considered to satisfactorily explain how perceptions of integration are created.

By using data from the analysis “The Danes believe that integration is much worse than in reality” and “Every other Dane believes that immigration poses a serious threat” published by Danmarks Videnscenter for Integration in 2021, where a representative sample of the adult Danish population consisting of 2015 respondents were asked to first state their political beliefs, self-rated level of knowledge on and level of interest in matters of integration and then asked to estimate values associated with seven different integration ratios regarding education, crime rates, population size, employment level and adherence to norms regarding democracy, gender equality and the right to self-determination in choosing one’s partner on a scale of 1-100%, stating how large of a percentage of non-Western Immigrants and ascendants of immigrants they believed to meet the established criteria, the empirical part of this thesis rejects the theory that perceptions are determined by political beliefs, showcasing that, among other empirical findings, the Danes across all political beliefs believe that integration is significantly worse than it actually is.

Following Kristian Kriegbaum Jensen’s instigation to broaden the understanding of the structural preconditions to civic integration and by using the Critical Realism of Dave Elder-Vass, this thesis combines the use of quantitative methods and the creation of a theoretical framework that builds on Slothuus & Leeper’s “Partisan conflict-predisposition model” of public opinion formation in an attempt to encapsulate how attitudes to immigration, dispositions, the prevalent culture of politics and media and relevant background variables interact in creating exaggerated misconceptions on how badly the integration of non-Western immigrants and descendants of immigrants into the Danish majority society is going.

FORORD	2
ABSTRACT	3
INLEDNING.....	5
SPECIALETS TEORETISKE UDGANGSPUNKT	7
SPECIALETS PLACERING I INTEGRATIONSFORSKNINGEN	8
AFGRÆNSNING	9
PROBLEMFORMULERING.....	10
EKSISTERENDE FORSKNING OM MAJORITETSBEFOLKNINGERS OPFATTELSE AF INTEGRATIONSFORHOLD	11
VIDENSKABSTEORI	13
KAUSALITET OG GENERATIVE MEKANISMER	13
IKKE-VESTLIGE INDVANDRERE SOM SOCIAL KONSTRUKTION OG SOM MATERIEL BEFOLKNINGSGRUPPE.....	15
NORMCIRKLER.....	16
TEORI	19
TEORIEN OM POLITISK MOTIVERET TÆNKINGS OPHAV – HVORDAN FORSTÅS MOTIVATION?	19
TABER & LODGE – POLITISK MOTIVERET TÆNKNING (MOTIVATED POLITICAL REASONING)	19
SOFISTIKATIONEFFEKT.....	21
FRA PRÆ-DISPOSITIONER TIL DISPOSITIONER – POLITISK MOTIVERET TÆNKNING I ET KRITISK REALISTISK PERSPEKTIV	22
DATA I SPECIALET	23
OPERATIONALISERING.....	24
OPERATIONALISERINGER AF DISPOSITIONER	24
BAGGRUNDSVARIABLE	25
OPERATIONALISERING AF OPFATTELSE AF, HVORDAN DET GÅR MED INTEGRATIONEN AF IVIE SAMT KONSTRUKTION AF OPFATTELSE SINDEKS	26
METODE.....	27
SPECIALETS METODOLOGI: RETRODUKTION OG RETRODIKTION	27
ANVENDTE STATISTISKE METODER	28
KVALITETSKRITERIER	29
NORMER I MEDIEKULTUREN OG I DEN POLITISKE KULTUR	31
MEDIEKULTUREN	31
NORMER I DEN POLITISKE KULTUR	32
NORMER HOS INDVANDRINGSFJENDSKE OG INDVANDRINGSPOSITIVE PARTIER	33
FÆLLESTRÆK	36
ANALYSE 1.....	37
DESKRIPTIV ANALYSE.....	37
GENNEMSNITSFORDELINGER PÅ OPFATTELSE SINDEKSET	39
LINEÆR REGRESSIONSANALYSE	41
SAMME OPFATTELSE FRA DIAMETRALT MODSATTE DISPOSITIONER?	46
ANALYSEDEL 2	53
SLOTHUUS & LEEPERS MODEL	53
FØRSTE UDVIDELSE/MODIFIKATION: FRA POLITISK KULTUR TIL DISPOSITIONER	56
ANDEN UDVIDELSE: INDDRAGELSEN AF MEDIEKULTUREN	59
TREDJE UDVIDELSE: ET GENSIDIGT KONSTITUERENDE FORHOLD MELLEM DEN POLITISKE KULTUR OG MEDIEKULTUREN	63
FJERDE (OG SIDSTE) UDVIDELSE: INDDRAGELSE AF BAGGRUNDSFAKTORER	65
OPSAMLING PÅ ANALYSEDEL 2	66
MODELLENS FORUDSÆTNINGER FOR FREMTIDIG ANVENDELSE	68
FORSLAG TIL FREMTIDIGE STUDIER	68
KONKLUSION.....	70
LITTERATURLISTE.....	73
LINKS.....	77

Indledning

I efteråret 2021 udkom analyserne "Danskerne tror, integrationen går meget værre end i virkeligheden" og "Hver anden dansker mener, at indvandring udgør en alvorlig trussel" (videnscenterforintegration.dk). Jeg er selv medforfatter på undersøgelserne, da jeg i denne periode var praktikant hos Danmarks Videnscenter for Integration. Undersøgelseerne havde til hensigt at undersøge den danske befolknings opfattelser vedrørende udvalgte integrationsforhold og holdninger til indvandring. Et repræsentativt udsnit af den danske befolkning blev bedt om at estimere værdierne på en række integrationsforhold vedrørende ikke-vestlige indvandrere (e.g. andel kvindelige ikke-vestlige indvandrere i den arbejdsdygtige alder i arbejde, andel unge mandlige ikke-vestlige indvandrere i uddannelse). Den første undersøgelse viste, som det fremgår af titlen, at folk tror, at det går betydeligt værre med integrationen af ikke-vestlige indvandrere og efterkommere (herefter IVIE), end det faktisk gør. Undersøgelsen vakte debat blandt politikere, forskere og i den brede befolkning. En del af debatten gik på, hvad det egentlig er, som er på spil. Altså, hvad kan forklare undersøgelsens resultater, og hvad er de i det hele taget udtryk for? Den efterfølgende debat om analysens fund blandt forskere frembragte årsagsforklarende perspektiver funderet i politisk psykologi, nærmere bestemt politisk motiveret tænkning (Berlingske.dk). Teorien om politisk motiveret tænkning foreskriver, at forestillinger om verden bør forstås som et produkt af individuelle holdninger skabt af indre kognitive processer. Dette vil sige, at der foreskrives en kausalitetsforståelse, hvor holdninger skaber forestillinger om verden. I dette lys er undersøgelsens resultater blevet fremlagt som efterrationaliseringer af allerede eksisterende holdninger. Hertil vil jeg dog stille spørgsmålstegn ved, om det hele virkelig kan reduceres til at dreje sig om indre kognitive processer? Kunne man ikke forestille sig, at der måske er noget større på spil? De spørgsmål vil jeg udforske i dette speciale. For at undersøge, om der er noget større på spil, vil jeg rette blikket mod den politiske kultur og mediekulturen i Danmark. Ambitionen er, at jeg gennem en teoretisk diskussion vil udvikle et teoretisk framework, som kan tage højde for politisk motiveret tænkning og den politiske kultur og mediekulturen. Hovedsigtet for dette speciale opsummeres således:

Specialets hovedsigte er at udbygge teorien om politisk motiveret tænkning i en integrationsrelateret kontekst, hvor det udbyggede teoretiske framework for tilblivelsen af den etnisk danske majoritetsbefolknings opfattelser af, hvordan det går med integrationen, tager højde for den politiske kultur og mediekulturens betydning. Sigtet med specialet kan derfor kondenseres til at være *en sociologisering af politisk motiveret tænkning*.

Dette betyder, at dette speciale overordnet og hovedsageligt betragtes som et teoretisk speciale. Jeg er dog af den overbevisning, at teoriudvikling bør være funderet i empiriske fund. Derfor vil jeg anvende data

fra undersøgelsen til at undersøge og udfordre de antagelser, som ligger til grund for politisk motiveret tænkning. Udarbejdelsen af det teoretiske framework vil således foregå på baggrund af en empirisk analyse. Specialet vil derfor starte, hvor de allerede udgivne undersøgelser slutter.

Specialets teoretiske udgangspunkt

At udarbejde et teoretisk framework i en integrationsrelateret kontekst forudsætter en teoretisk forståelse af integration. Dette indebærer i første omgang en redegørelse for, hvordan Danmarks tilgang til integration fungerer på et strukturelt plan. Hvis den danske majoritetsbefolkning opfatter af, hvordan det går med integrationen af IVIE (fremadrettet betegnet 'integrationsopfattelser'), skal forklares ud fra kulturelle forhold, er en redegørelse af forståelsen af disse forhold i en integrationsmæssig sammenhæng nødvendig. I den forbindelse vil jeg rette blikket mod politologisk integrationsforskning, da denne forskningsdisciplin giver et nuanceret indblik i, hvordan strukturelle forhold er forbundet med de kulturelle forhold i værtssamfundet, hvor integrationsprocesser foregår.

Specialets teoretiske udgangspunkt baserer sig på Kristian Kriegbaum Jensens artikel *Theorizing the Civic Turn in European Integration Policies* (2019). Det centrale argument er, at de strukturelle og kulturelle forhold i værtssamfundet påvirker de individer, som indgår i integrationsprocesser; altså et argument for, at individers subjektivitet, herunder majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser, påvirkes af de strukturelle og kulturelle kontekster, de indgår i. Teksten tager udgangspunkt i en central debat i den politologiske integrationsforskning om det, der i denne forskningstradition betegnes som *the civic turn*. The civic turn omhandler en tendens blandt en lang række europæiske nationalstater, herunder Danmark, der policy-mæssigt orienterer sig mod medborgerlig integration (civic integration red.). Medborgerlig integration forstås af Jensen som karakteriseret af høj statslig involvering, hvor der forventes værdimæssig akkulturation af immigranter, og hvor der institutionelt og kulturelt findes en overordnet envejs forståelse af integration, hvor immigrantens 'villighed til at integrere sig' behandles som afgørende for eventuel erhvervelse af juridiske rettigheder, der kan tilegnes ved at leve op til fremsatte krav (ibid). Legitimeringen af 'civic screening' påpeges ligeledes som en central karakteristik, hvor optimeringen af nationale borgerlige ressourcer fungerer som legitimt argument for at screene for *desireables* gennem betingelse af adgangen til lovlig indrejse, residens og statsborgerskab (Jensen 2019:8). Måden hvorpå nationalstater tilgår medborgerlig integration ved indførelse af love og vedtægter repræsenterer altså én måde at tilgå fænomenet medborgerlig integration på. I dette speciale forstås denne måde at tilgå integration som rammesættende for den politiske kultur og mediekulturen, da disse fungerer under de indførte love og vedtægter. Jensen opfordrer dog til en bredere forståelse af medborgerlig integration:

"Second, that it (civic integration red.) is a phenomenon, which cannot be reduced to a subset of integration policies and that in order to conceptualize and theorize it we must move beyond studying residence and citizenship policies (both as output to be explained and as predictor of outcomes) towards a broader political sociological theorisation of societal civic integration." (Jensen 2019)

Jeg vil her gribe ovenstående opfordring og undersøge, hvorvidt den strukturelle kontekst, som er særligt restriktiv i Danmark, transcenderer dens primære sfære på en måde, hvor denne fungerer som skabende for majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser. Hertil er mit argument, at den politiske kultur og mediekulturen, der fungerer under den medborgerlige integrations rammer, faciliterer denne transcendens. Det finder jeg i Jensens tekst teoretisk belæg for at udforske, fordi Jensens forståelse af medborgerlig integration som et ideologisk fænomen lægger vægt på, at nationalstatslige tilgange til medborgerlig integration bør ansues som en afspejling af dybereliggende kulturelle forhold (Ibid.). Jensen anskuer altså medborgerlig integration ud fra et perspektiv, hvor medborgerlig integration er andet end blot integrationspolicy. I den forbindelse opfordrer Jensen til at inddrage bredere sociologisk teori i studiet og forståelsen af effekter og årsager til integrationsrelaterede fænomener i et givent samfund. I dette speciale kontekst forstås majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser som et sådant integrationsrelateret fænomen. Jensen forsøger i sin teoretisering af fænomenet medborgerlig integration som et ideologisk fænomen at byde kompleksiteten i fænomenet velkommen. Der lægges i den forbindelse vægt på, at integration er en tosidet proces, der forekommer mellem immigranter og majoritetssamfundets borgere, og som udspiller sig i værtssamfundets kulturelle og diskursive *kontekst*. Det er her værd at bemærke, at konteksten forstås som historisk strukturelt forankret, hvor Jensen bl.a. nævner politisk klima og skiftende holdninger til multikulturalisme blandt majoritetsbefolkningen som væsentlige varierende kulturelle forhold blandt nationalstater.

Specialets placering i integrationsforskningen

Specialet placerer sig i den vesteuropæiske politisk-sociologiske integrationsforskning ved at undersøge de kulturelle konsekvenser af en særligt restriktiv tilgang til medborgerlig integration. I dette speciale indebærer det en afvigelse fra typisk politologisk og sociologisk integrationsforskning, hvor der synes at være overvejende fokus på at undersøge diverse forhold og effekter vedrørende immigranter. I politologien udgøres megen af forskningen af komparative velfærdsstudier, hvor forklaringer og forståelser af integrationsprocesser findes i vedtægter og love vedrørende immigranter. I den kvantitative sociologi udgøres megen af forskningen af et fokus på ulighed, hvor forklaringer og forståelser af integrationsprocesser findes i social mobilitet hos immigranter. I den kvalitative sociologi udgøres megen af forskningen af et fokus på identitetsdannelse og nationalt tilhørsforhold hos immigranter, hvor forklaringer og forståelser af integrationsprocesser findes i immigranternes oplevelser med interaktion i værtssamfundet. Fælles for disse tilgange til integrationsforskning er, at de fleste bygger på en forståelse af integration som et komplekst samspil mellem immigranter og majoritetsbefolkning, men dog også, at det overvejende fokus på at studere immigranterne giver risiko for forskningsmæssigt snæversyn.

Majoritetsbefolkningens indflydelse på integrationsprocesser er sjældent genstand for forskning, hvorfor der er grund til at tro, at der her findes særdeles underbelyste nuancer. Ved at udelade majoritetsbefolkningen og værtssamfundets kulturelle kontekst overses centrale perspektiver, der kan bidrage til at forstå det yderst komplekse fænomen, som medborgerlig integration er. Ved at undersøge majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser er forhåbningen at kunne åbne op for nye perspektiver. Sociologisk forskning i majoritetsbefolkningers holdninger til indvandring er efterhånden et velundersøgt område. Den empirisk funderede forskning på området viser stærk evidens for, at kulturelle og strukturelle forhold påvirker individers holdninger til indvandring. Hertil kan man dog spørge sig selv om holdninger til indvandring kan forstås uden at tage højde for integrationsopfattelser? Eller integrationsopfattelser kan forstås uden at tage højde for holdninger til indvandring og indvandrere? Disse spørgsmål behandles sjældent i den empirisk funderede teoriudviklende gren af den vesteuropæiske politisk-sociologiske integrationsforskning, og det er dette videnshul, jeg vil forsøge at udfylde i dette speciale.

Afgrænsning

I henhold til at forklare majoritetsbefolkningers forestillinger om integration og holdninger til indvandring vil jeg af pragmatiske hensyn foretage en teoretisk afgrænsning. Jeg vil for det første afholde mig fra at inddrage perspektiver funderet i etnisk konkurrenceteori, der ellers er et klassisk teoretisk perspektiv, hvor der findes stærk evidens for, at det påvirker både holdninger til indvandring og forestillinger om immigranter. Afgrænsningen skyldes til dels, at en inddragelse af dette teoretiske perspektiv i denne videnskabsteoretiske kontekst vil være en omfattende opgave, som vil kræve mere plads end der er tilgængeligt i specialet. Undervejs vil jeg dog knytte nogle få kommentarer til mulig inddragelse af dette perspektiv. Af samme årsager vil jeg ligeledes afholde mig fra at inddrage regelmæssig kontakt til immigranter som et forklarende perspektiv på integrationsopfattelser. Dette betragtes i den eksisterende forskning også som et væsentligt forklarende element for tilblivelsen af forestillinger om immigranter. Dette forudsætter dog en teoretisk og videnskabsteoretisk implementering af hverdagslivsinteraktioner, hvilket der igen ikke er plads til i specialet.

Problemformulering

Hvad forårsager den etnisk danske majoritetsbefolknings opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE i Danmark, og hvordan bidrager den politiske kultur, mediekulturen samt kontakten til IVIE til disse opfattelser?

- **Kan holdninger til indvandring alene forklare den danske majoritetsbefolkningers opfattelser af, hvordan det går med integrationen af ikke-vestlige indvandrere?**

Det ses, at specialets problemformulering er to-delt og indeholder et enkelt underspørgsmål.

Problemformuleringens første del og underspørgsmål er det, der i indeværende speciale undersøges empirisk. Problemformuleringens anden del vil besvares gennem den teoretisk diskussion, hvor det teoretiske framework for skabelsen af majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser udvikles. Således vil specialets analyse være to-delt, hvor den første del omfatter de empirisk relaterede dele af problemformuleringen, og den anden del indbefatter den teoretiske diskussion.

Eksisterende forskning om majoritetsbefolkningers opfattelser af integrationsforhold

Der findes flere eksempler i den eksisterende forskning vedrørende majoritetsbefolkningers opfattelser (perceptions) af integrationsforhold, som er relevante i indeværende speciale. Dels fordi de bidrager med relevante forudsigende variable, og dels fordi der synes at være konsensus om en teoretisk tilgang funderet i den politiske psykologi, hvor prædispositioner anses som dét, der skaber individers motiver for at have opfattelser, der er langt fra de faktiske niveauer. Da jeg beskæftiger mig med opfattelser vedrørende ikke-vestlige indvandreres deltagelse i det danske samfunds institutioner og opfattelser vedrørende ikke-vestlige indvandreres tilslutning til udbredte normer i Danmark, vil jeg koncentrere mig om eksisterende forskning, der beskæftiger sig med dette. Dette betyder samtidig, at jeg ikke vil beskæftige mig med den gren af litteraturen, som vedrører majoritetsbefolkningers opfattelser af andele af immigranter i et givent land (Citrin and Sides 2007; Herda 2010; Herda 2019; Lundmark and Kokkonen 2017; Steele and Perkins 2019). Nogle af de studier, som præsenteres i de kommende afsnit, behandler begge typer af integrationsopfattelser, hvorfor de optræder flere gange.

Majoritetsbefolkningers opfattelser af immigranternes deltagelse i samfundsinstitutioner

Alesina et. Al. (2022) er et eksempel på et særdeles omfattende studie vedrørende majoritetsbefolkningers opfattelser af immigranternes deltagelse i samfundsinstitutioner. I studiet fokuseres der primært på at studere effekterne af opfattelser af integrationsforhold vedrørende immigranter på holdninger til økonomisk omfordeling. Studiet baserer sig på survey-data fra majoritetsbefolkninger i Frankrig, Tyskland, Italien, Sverige, Storbritannien og USA (Alesina et. al 2022). Resultaterne fra studiet er enslydende fundene fra de allerede udgivne analyser fra Danmarks Videnscenter for integration. I alle seks lande estimerer majoritetsbefolkningen, at immigranter har højere arbejdsløshed, er mere på offentlig forsørgelse, har et lavere uddannelsesniveau, og at der er flere dømt for kriminalitet, end der faktisk er (Alesina et. al. 2022). Af relevante forudsigende faktorer kan alder og uddannelsesniveau nævnes som faktorer, der på alle parametre har en effekt på graden af, hvor meget respondenternes besvarelser afviger fra de faktiske niveauer. Dette stemmer ligeledes overens med anden forskning på området (Alesina et. al 2022; Bordalo et. al. 2016; Bonomi et. al. 2021; Grossman & Helpman 2021; Gorodzeisky & Semyonov 2020; Heizmann & Huth 2021; Bayes et al. 2020;).

Majoritetsbefolkningers opfattelser af IVIE's tilslutning til udbredte normer i værtssamfundet

I den eksisterende forskning vedrørende majoritetsbefolkningers integrationsopfattelser i henhold til immigranternes tilslutning til udbredte normer i værtssamfundet findes der flere eksempler på studier, der ligeledes viser en udbredt tendens til, at majoritetsbefolkningen forestiller sig, at immigranter ikke tilslutter sig de samme normer som majoritetsbefolkningen (Aalberg and Strabac 2010; Alesina, Miano and

Stantcheva 2022; Gorodzeisky and Semyonov 2020; Heizmann and Huth 2021; McLaren and Johnson 2007) Samtlige af disse studier foregår i en vesteuropæisk kontekst. I alle studierne finder de, at majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser er særligt afvigende fra de faktiske niveauer i opbakning til demokratiet som styreform og ligestilling. Disse er enkelte af mange forskellige normative forhold, hvor majoritetsbefolkninger har en opfattelse af, hvad der i de fleste tilfælde karakteriseres som kulturel afstand (Alesina et. Al 2022; Heizman & Huth 2021; McLaren 2007). Ligesom ved studierne vedrørende majoritetsbefolkningers opfattelser af immigranternes deltagelse i samfundsinstitutioner er alder og uddannelsesniveau konsekvent forudsigende for, hvordan og hvor meget majoritetsbefolkninger tror, at immigranter tilslutter sig udbredte normer i samfundet.

Prædispositioner som teoretisk udgangspunkt

Foruden konsensus om, at alder og uddannelsesniveau har en effekt på majoritetsbefolkningers integrationsopfattelser, synes der at være overvejende konsensus om, at individers prædispositioner kan forklare tendenser i majoritetsbefolkningers integrationsopfattelser. Begrebet prædispositioner anvendes ofte på baggrund af klassisk psykologisk og politisk psykologisk teori (Zaller 1992; Kunda 1990). Prædispositioner omhandler individers karaktertræk såsom ideologier, værdier, overbevisninger, interesser, personlighed, vidensniveau (Slothuus & Leeper 2014). I forklaringen af majoritetsbefolkningers integrationsopfattelser er det særligt ideologier og værdier, som præsenteres som forklarende faktorer, og som oftest er de operationaliseret ved individers politiske overbevisning (Alesina, Miano and Stantcheva 2022; Heizmann and Huth 2021; Herda 2019; Johnston and Ballard 2016; Meltzer and Schemer 2021; Semyonov, Raijman and Gorodzeisky 2006). Fundene i disse studier indikerer, at individer, som identificerer sig som højreorienterede, har stemt på højreorienterede partier eller tilslutter sig autoritære værdier, i højere grad har integrationsopfattelser, som er længere fra de faktiske niveauer sammenlignet med venstreorienterede individer. Der findes dog ikke konsensus herom i litteraturen. Lind et. al. (2022) samt Washburn & Skitka (2017) finder i deres separate studier, at højre- og venstreorienterede individer har lignende integrationsopfattelser, som desuden afviger kraftigt fra de faktiske niveauer. I de fleste af studierne på området forklares alderens effekt på integrationsopfattelser ved, at alder er forudsigende for variationer i prædispositioner. At forklare integrationsopfattelser på baggrund af prædispositioner udspringer fra, at langt de fleste studier på området har et politisk psykologisk teoretisk udgangspunkt. Uddannelsesniveauet forklares ofte ved, at det fungerer som indikator på individers faktiske vidensniveau om integrationsforhold.

Videnskabsteori

Hvis Jensens opfordring skal imødekommes og årsagerne til majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser skal forklares, er der behov for en videnskabsteoretisk redegørelse for centrale begreber fra Jensens tekst. Her er der særligt tale om begreber som *kultur* og *struktur*. I Jensens tekst er det uklart, hvordan disse begreber bør forstås, og ligeledes hvordan og hvorfor kultur påvirker hvem til hvad. Dette er i høj grad et ontologisk spørgsmål. Til dette vil jeg orientere mig efter Dave Elder-Vass' kritiske realisme, eller selvproklamerede konstruktivistiske realisme (constructivist realism red.), som præsenteret i *The Reality of Social Construction*. Dette videnskabsteoretiske perspektiv vil fungere som det overordnede udgangspunkt gennem resten af specialet. Dette betyder, at Elder-Vass' kritiske realisme med fordel kan betragtes som limen, der binder den eksisterende forskning i analysens anden del sammen. I stil med Roy Bhaskars kritiske realisme søger Elder-Vass at identificere *generative mekanismer*, som kan forklare årsagerne til et givent fænomen. Elder-Vass argumenterer hovedsageligt for, at generative mekanismer udspringer fra såkaldte *normcirkler*. Dette begreb er det centrale omdrejningspunkt for dette speciales sigte om at kunne opstille en sociologisk forklaringsmodel over årsagerne til den danske majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser. Anvendelsen af dette begreb forudsætter dog en vis forståelse af Elder-Vass' abstrakte begrebsapparat. For at overskueliggøre dette for læseren vil afsnittet have en begrebsafklarende og anvendelsesorienteret karakter. Dette betyder, at de begreber, som er centrale for analysen, vil præsenteres med henblik på at klargøre deres ontologiske implikationer. De metodiske principper tilknyttet Elder-Vass' socialkonstruktivistiske realisme (retroduktion og retrodiktion) samt forholdet til empiri uddybes i specialets metodeafsnit.

Elder-Vass' ambition for samfundsvidenskabelige undersøgelser er, at forskere, der opererer indenfor den socialkonstruktivistiske realisme, bør udforske, hvad det præcist er, der skaber en social konstruktion; at identificere de generative mekanismer, som muliggør en given social konstruktion. Dette speciale følger denne ambition ved at identificere mulige forklaringer på den danske majoritetsbefolkningens sociale konstruktioner af IVIE, udtrykt ved integrationsopfattelser. Her er det vigtigt at tilføje, at majoritetsbefolkningen forstås som en heterogen gruppe.

Kausalitet og generative mekanismer

Forståelsen af kausalitet udspringer fra Bhaskars teori om *kausale kræfter* (Elder-Vass 2012:16 [Bhaskar 1975:14]). Kausalitet forstås i denne sammenhæng som et produkt af de kausale kræfter, som ting besidder. Jeg vil, som Elder-Vass, referere til ting som enheder – herunder *sociale enheder* (social entities red.). En social enhed defineres som en enhed, hvis dele inkluderer mennesker (Ibid.:21). *Sociale strukturer* forstås i forlængelse heraf som sociale enheder, der besidder kausalkræfter (Ibid.). Dette betyder samtidig,

at strukturer ikke eksisterer uafhængigt af de mennesker, som indgår i dem. Kausalitet opstår således af de kausale kræfter, som sociale enheder besidder. Konkrete begivenheder – som skabelsen af majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser – opstår dog ikke som et produkt af enkelte kausale kræfter, men snarere som et produkt af en interaktion mellem multiple kausale kræfter fra flere sociale strukturer. I indeværende speciale betyder det, at der både kan være tale om et samspil mellem individers prædispositioner og påvirkninger fra den politiske kultur og mediekulturen. Denne forståelse gør, at der er tale om *multikausalitet*. At begivenheder ikke forstås som værende et kausalt produkt af en enkeltstående kausalkræft betyder, at kausalkræfter *ikke* producerer undtagelsesfrie empiriske regelmæssigheder (Ibid.). I stedet fungerer kausalkræfter som *tendenser*. Dette betyder, at en given kausalkraft vil have en tendens til at forårsage et bestemt udfald, men at disse tendenser kan blive forstyrret i tilfælde hvor kausalkræfter, der producerer modsatrettede tendenser, interagerer. I denne forståelse ligger også en essentiel sondring mellem kausalkræfter og kausale effekter. Kausale effekter forstås som produktet af mange interagerende kausalkræfter. På baggrund af dette ontologiske udgangspunkt vil jeg forstå kausalitet som noget, der ligger bag empiriske sammenhænge. Det betyder samtidig, at statistisk evidens for empiriske sammenhænge ikke i sig selv konstituerer en årsagsforklaring. En årsagsforklaring forstås i stedet som en identificering af de *generative mekanismer*, som forårsager tendenser (Ibid.). Det vil altså sige, at det i højere grad er de teoretiske argumenter bag de empiriske resultater, som betragtes som den reelle årsagsforklaring.

Sociale enheders kausalkræfter udspringer fra disse generative mekanismer. En generativ mekanisme forstås som en proces, hvor delene af en enhed interagerer for at producere kausalkræfter (Ibid.). Det betyder, at de genererede kausale effekter er afhængige af kompositionen og strukturen på de givne sociale strukturer. Strukturen og kompositionen af disse sociale strukturer forstås i denne sammenhæng som (1) sættet af dele, (2) delenes kausalkræfter og (3) relationerne mellem delene, som er karakteristiske (og definitive) for sociale enheder af denne type (Elder-Vass 2012:17). Her vil mediehuse og politiske partier behandles som sociale strukturer i den politiske kultur og mediekulturen, der spiller en central rolle i forbindelse med skabelsen af majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser. Sociale enheders kausalkræfter udspringer fra disse generative mekanismer. En generativ mekanisme forstås som en proces, hvor delene af en enhed interagerer for at producere kausalkræfter (Ibid.). Det betyder, at de genererede kausale effekter er afhængige af kompositionen og strukturen på de givne sociale strukturer. Strukturen og kompositionen af disse sociale strukturer forstås i denne sammenhæng som (1) sættet af dele, (2) delenes kausalkræfter og (3) relationerne mellem delene, som er karakteristiske (og definitive) for sociale enheder af denne type. (Elder-Vass 2012:17). Sociale strukturer besidder ligeledes det, som betegnes som en *kollektiv kausalkraft*. Denne kollektive kausalkraft skabes udelukkende på baggrund af det samarbejde, som medlemmerne udøver qua deres roller i organisationen. En sådan kollektiv kausalkraft forstås som et

virkeligt produkt af en social konstruktion, da en given kollektiv kausalkraft ikke ville være mulig, hvis den sociale struktur var organiseret anderledes (Elder-Vass 2012:22). Mediehuse og politiske partier er eksempler på sådanne sociale strukturer, der besidder en kollektiv kausalkraft, og jeg vil gennem analysen argumentere for, at én af disse kollektive kausalkræfter er at bidrage til skabelsen af majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser gennem påvirkning af individers prædispositioner. Det er altså som følge af denne ontologiske forståelse, at udtryk som "medierne/politiske partier påvirker menneskers opfattelser" giver mening.

Ikke-vestlige indvandrere som social konstruktion og som materiel befolkningsgruppe

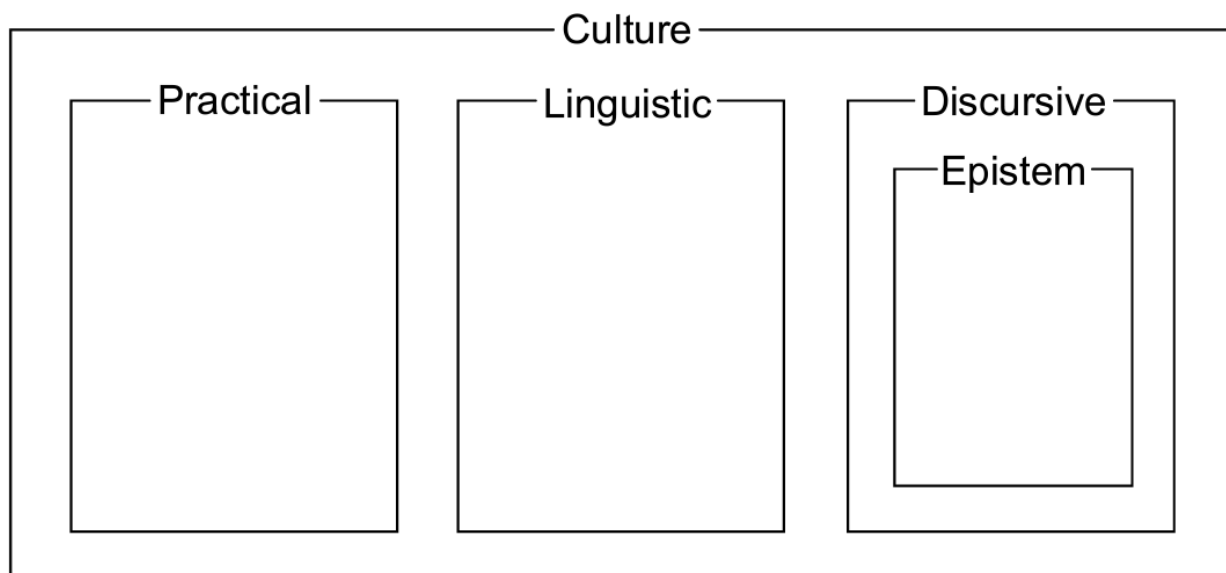
Elder-Vass placerer sig ontologisk blandt en lang række socialvidenskabelige teoretikere, der argumenterer for, at en moderat socialkonstruktivisme er kompatibel med den kritiske realisme (Sayer 2000:62; Smith 2010:121; Joseph & Roberts 2004:5; Coole & Frost 2010:27). Det er kompatibelt, fordi den kritiske realisme og moderate socialkonstruktivisme grundlæggende opdeler verden i, hvad der er afhængigt af menneskets tanker, og hvad der ikke er (Elder-Vass 2012:6). Her forstås alt det, som er afhængigt af, hvordan mennesker tænker om det, som sociale konstruktioner, og det, som ikke er afhængigt af menneskers tanker, er således ikke sociale konstruktioner. Det betyder, at der findes materielle ting, som eksisterer uanset, hvordan mennesker tænker om dem. Her betyder det, at IVIE optræder i to dimensioner. Den første er IVIE som social konstruktion. Dette indebærer den danske majoritetsbefolkningens opfattelser af kompositionen af IVIE som befolkningsgruppe, og det er denne dimension, som her er min primære genstand for undersøgelse. Den faktiske dimension betegner den materielle komposition af befolkningsgruppen og dens tilslutning til udbredte normer i Danmark. Sidstnævnte tilhører den faktiske dimension, da IVIEs tilslutning til udbredte normer i Danmark forstås som uafhængige af den danske majoritetsbefolkningens tanker om dem. Dette er dog en analytisk simplificering. Hvorfor det forholder sig sådan, kan bedst illustreres med et eksempel. Lad os sige, at en etnisk dansk person forestiller sig, at ikke-vestlige indvandrere ikke støtter op om demokratiet som styreform, og ytrer sig om dette, og hvor disse ytringer på den ene eller den anden måde når ud til ikke-vestlige indvandrere, kan det tænkes, at etniske danskeres udtalte forestillinger om ikke-vestlige indvandreres manglende tilslutning til demokrati kan fungere som en generativ mekanisme, der kan resultere i, at ikke-vestlige indvandrere ikke vil bakke om demokratiet som styreform. Således kan en social konstruktion altså fungere som en selvopfyldende profeti. Eksemplet her understreger ligeledes forholdet mellem sociale konstruktioner og det, der ikke er socialt konstrueret. Sociale konstruktioner er nemlig virkelige i den forstand, at de forårsager virkelige kausale kræfter.

Normcirkler

Begrebet normcirkler står som det centrale begreb i Elder-Vass' videnskabssteori, hvor de anses som byggestenen for alle sociale fænomener (Elder-Vass 2012:22). Det er i disse normcirkler, at normativitet skabes, herunder normative fænomener som sprog, diskurs, kultur og viden. Normativitet forstås i denne sammenhæng som produktet af normcirklers kausalkraft (Ibid.:24). En normcirkel forstås overordnet som en gruppe af mennesker, som er engagerede i at regulere og håndhæve en bestemt norm. Sådanne grupper af mennesker forstås som sociale enheder, hvor mennesker er enhedens dele. Normcirkler eksisterer derfor ikke uafhængigt af mennesker, og mennesker agerer som repræsentanter for visse normcirkler (Ibid.:26). På grund af den måde, som gruppen interagerer på (en mekanisme), besidder den en kausalkraft til at producere en *tendens*. En tendens forstås i denne sammenhæng som, at individer følger standardiserede praksisser (Ibid.:23). Normcirkler er den primære drivkraft for menneskers ageren. Ageren indbefatter for eksempel måder at handle på, måder at tale om andre på, og hvilke holdninger, der betegnes som acceptable. Jeg vil forsøge at argumentere for, at menneskers ageren også influerer og er styrende for måden, de forestiller sig kompositionen, materiel og subjektiv, af andre befolkningsgrupper.

Typer af normcirkler

Gennem specialet vil jeg referere til forskellige typer af normcirkler. Jeg vil derfor præsentere disse med udgangspunkt i Elder-Vass' illustration af forskellige typer af normcirkler.

I ovenstående illustration ses det, at *kulturelle normcirkler* udgør den overordnede ramme for de forskellige typer af normcirkler. Dette skyldes, at al normativitet forstås som kulturer, og normativitet forstås som et

produkt af normcirkler (Elder-Vass 2012:30). Alle typer af normcirkler skal derfor forstås som under-normcirkler, der er underlagt kultur.

De praktiske normcirkler omhandler nonverbal kommunikation og gestikulation. Disse normcirkler er i sig selv vigtige, men vil her ses bort fra. De resterende normcirkler er forbundet med sproget. De *Lingvistiske normcirkler* omhandler de lingvistiske normer, der indbefatter, hvordan sproget anvendes. Dette kan for eksempel omhandle de specifikke ord, som bruges til at udtrykke specifikke meninger, den grammatiske konstruktion af udtalelser og de lyde, der bruges til at udtale ord (Ibid.:31). Hvor de lingvistiske normcirkler omhandler *hvordan* sproget anvendes til at kommunikere, omhandler de diskursive normcirkler *hvad*, der kommunikeres. De diskursive normcirkler omhandler de normativt regulerede praksisser, der relaterer sig til de ting, der bliver sagt og de ting, der ikke bør siges (Ibid.:32).

De diskursive normcirkler betegner de normcirkler, der specifikt omhandler reguleringen og håndhævelsen af diskursive normer, og den kausale effekt af diskursive normer forstås som en kausal effekt af diskursive normcirkler. Det er altså i denne forståelse en gruppe af (materielle) individer, der besidder en kollektiv hengivelse til at håndhæve diskursive normer, som er kilden til diskursive normers kausale effekter (Ibid.:154). De diskursive effekter er derfor altid medieret gennem menneskers individuelle handlinger, der er præget af menneskets individuelle dispositioner (Ibid.:155). Menneskers tanker er altså ikke determineret men blot kraftigt influeret af diskursive normcirkler. Subjekter har derfor en vis autonomi, men er dog i høj grad influeret af de kontekster, som de indgår i og drager erfaringer fra.

Derfor forstås dispositioner som formet af erfaringer fra diskursiv interaktion, og subjektivitet bør forstås som værende delvist socialt konstrueret, og ikke udelukkende som et produkt af indre kognitive processer (Ibid.). Dette muliggør forklaringer af majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser, som både indeholder kausalkræfter fra sociale strukturer og samspillet mellem et individs dispositioner. Dispositioner indbefatter de samme individuelle karakteristika som i den politiske psykologi. Jeg vil senere sammenkoble forståelsen af dispositioner hos Elder-Vass og prædispositioner i den politiske psykologi (Jf. s. 22).

De epistemiske normcirkler og epistemologiske normcirkler, der, som illustreret i figuren, er indlejret i de diskursive normcirkler, omhandler *viden* (knowledge red.). Overordnet set omhandler disse to typer af normcirkler reguleringen af de overbevisninger og påstande, som i sociale sammenhænge anses som viden. De epistemologiske normcirkler regulerer hvilke epistemologiske standarder, der skal anvendes for at retfærdiggøre en overbevisning som værende viden. Epistemiske normcirkler relaterer sig kun til nogle typer af viden, og regulerer hvilke specifikke påstande indenfor et specifikt område, som må behandles som viden (Elder-Vass 2012:32). Fremadrettet vil jeg referere til epistemiske normcirkler, når jeg behandler

påstande, der fremlægges som viden, og diskursive normcirkler, når jeg behandler mediehuse og politiske partiers udlægning af forhold vedrørende IVIEs integration

Teori

I dette afsnit vil jeg præsentere grundforståelserne i teorien om politisk motiveret tænkning. Slutteligt vil jeg kombinere politisk motiveret tænkning og Elder-Vass' kritiske realisme med henblik på at klargøre forståelsen af dispositioner i indeværende speciale. Det skal her nævnes at Taber & Lodges teori om politisk motiveret tænkning er enormt teoretisk værk, der indeholder mange nuancer og facetter. Jeg vil holde mig til at præsentere de grundlæggende forståelser, som har relevans for dette speciales kontekst.

Teorien om politisk motiveret tænkings ophav – hvordan forstås motivation?

Teorien om politisk motiveret tænkning har sit ophav i psykologiske teorier om *motiveret tænkning* (motivated reasoning). Af relevante bidrag hertil kan Ziva Kundas *The Case for Motivated Reasoning* (1990) nævnes. Dette værk er særligt relevant for dette speciale, da al den udvalgte eksisterende forskning vedrørende politisk motiveret tænkning i relation til opfattelser af immigranter vedkender sig denne teoretiske forståelse af tænkning. I værket behandles psykologiske teorier og empiriske studier, der direkte eller indirekte omhandler motiver for ræsonnementsdannelse, med henblik på at fremstille et argument for, at denne ræsonnementsdannelsesproces er tæt forbundet med *motivation*. Motivation forstås i denne sammenhæng som: "...any wish, desire, or preference that concerns the outcome of a given reasoning task, and I do not attempt to address the thorny issue of just how such motives are represented" (Kunda 1990:480). Hovedpointen i artiklen er, at motivation påvirker ræsonnementsdannelse afhængigt af et *biased set* af kognitive processer – forstået som strategier til at konstruere og evaluere overbevisninger, herunder forestillinger. I sin enkleste forstand kan det formuleres som en idé om, at folk er motiverede til at drage de konklusioner, som stemmer overens med deres allerede eksisterende holdninger.

Taber & Lodge – Politisk motiveret tænkning (Motivated Political Reasoning)

Overgangen fra Kundas psykologiske perspektiv til nyere politologi findes i Milton Lodge & Charles S. Tabers værker. Fælles for flere af de præsenterede forskningsartikler i den eksisterende forskning vedrørende forestillinger om immigranter er, at de er kraftigt inspireret af denne teoretiske tilgang. Begrebet reasoning kunne oversættes mere direkte til ræsonnementsdannelse eller ræsonnering, men jeg vælger at bruge begrebet tænkning, da dette anvendes i dansk forskning (Hansen & Strubager 2017:283).

Taber & Lodge definerer og forstår den kognitive proces indlejret i begrebet tænkning som universelt gældende for alle mennesker i alle situationer. Taber & Lodge deler motivation i to overordnede kategorier i forbindelse med at behandle informationer, navnlig motivationen for at *være akkurat* og motivation for at *fastholde og bekræfte sine allerede eksisterende holdninger*. Det særlige ved Taber & Lodges teori er, at tænkningens affektive karakter tilknyttet fastholdelsen og bekræftelsen af allerede eksisterende holdninger

har præcedens over motivationen for at være akkurat i forbindelse med at nå frem til en konklusion (Taber & Lodge 2013:150).

Hvordan foregår kognition?

Taber & Lodge argumenterer for, at en begivenhed – som for eksempel at høre en politiker tale om integration – aktiverer individets eksisterende holdninger. Denne påvirkning fungerer ved *ubevidst* at vække affektive associeringer fra tidligere begivenheder lagret i langtidshukommelsen (long-term memory red.). Affektive associationer kan for eksempel være associeringer til interaktioner med ikke-vestlige indvandrere eller nyhedshistorier, der på grund af vinklingen har efterladt et affektivt indtryk i et individs langtidshukommelse. Disse affektivt ladede associationer påvirker derefter en kognitiv proces, der beskrives som at genkalde kognitive betragtninger fra hukommelsen (retrieval of cognitive considerations from memory red.). Disse genkaldte betragtninger og de affektive eksisterende holdninger forstås som styrende for *bevidst* tænkning. Det er i den bevidste tænkning, at opfattelser skabes. Grundessensen i Taber & Lodges teori, er at individets bevidste tænkning *først og fremmest* bør ses som et produkt af individets affektive eksisterende holdninger. Her betyder det, at jeg arbejder med følgende kausalforståelse:

For at samle op, så bygger ovenstående kausalforståelse på den grundlæggende antagelse, at både affektive og kognitive reaktioner til eksterne begivenheder udløses ubevidst, og at disse ubevidste reaktioner styrer al efterfølgende bevidst tænkning, hvor opfattelser skabes. Samtidig betyder det, at individer søger at skabe de opfattelser, som er i overensstemmelse med deres allerede eksisterende holdninger og overbevisninger. Som det ses i ovenstående figur, er der kun nævnt én disposition; holdninger til indvandring. Det er her, der ikke er teoretisk konsensus mellem Elder-Vass' kritiske realisme og teorien om politisk motiveret tænkning. I teorien om politisk motiveret tænkning, eller i hvert fald hos radikale læsninger af denne, er holdninger primus motor for skabelsen af opfattelser, fordi de er affektivt ladede og derfor har så meget præcedens over andre dispositioner, at de betegnes som mere eller mindre ubetydelige (Jørgensen & Osmundsen 2020). Jeg vil dog gennem analysen argumentere for, at normative overbevisninger også spiller en afgørende rolle i skabelsen af majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser. Radikale læsninger af politisk motiveret tænkning findes bl.a. i Peter Thisted Dinesens kritik af de oprindelige undersøgelser, hvor han i henhold til majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser skriver, at "*Det er en klar indikation på, at disse opfattelser reelt er*

efterrationaliseringer af politiske holdninger." (Berlingske.dk). Dette er for det første en underkendelse af det komplekse samspil, der teoretisk er mellem et individs dispositioner. For det andet er det en underkendelse af priming-effekter, som anerkendes hos Taber & Lodge, og som fungerer på den måde, at hvis et individ udsættes for ubemærkede positive primes i forbindelse med en begivenhed, så vil denne udsættelse resultere i, at den efterfølgende bevidste tænkning er præget af positivt ladede bevidste tanker – og omvendt i tilfælde af udsættelse for negative primes (Taber & Lodge 2013:136). Primes indebærer de specifikke ord, der bliver brugt om et emne, visuelle elementer som for eksempel billeder samt de budskaber, som bliver kommunikeret, uden at individet er bevidst omkring det. Dette er en ofte overset del af Taber & Lodges teori. Ingen af de studier, som behandler forestillinger om IVIE på baggrund af teorien om politisk motiveret tænkning, har taget højde for priming-effekter (Jørgensen & Osmund 2020). Taber & Lodges anerkendelse af priming-effekter er særligt interessant i indeværende videnskabsteoretiske kontekst. De specifikke ord, der bliver brugt, kan nemlig sidestilles med lingvistiske normer og de budskaber, der bliver kommunikeret, kan sidestilles med diskursive normer. Dette centrale element af Taber & Lodges teori gør, at det også indenfor et politisk psykologisk teoretisk udgangspunkt er gavnligt at medtage sociale strukturers påvirkning i skabelsen af opfattelser.

Sofistikationseffekt

Ét af de steder, hvor teorien om politisk motiveret tænkning adskiller sig fra den eksisterende forskning på området, er i forståelsen af samspillet mellem vidensniveau og holdninger (Alesina et. al.2022; Heizmann & Huth:2021). I politisk motiveret tænkning vil vidensniveauets indvirkning på skabelsen af opfattelser ikke forstås som, at et højere vidensniveau er lig mere akkurate opfattelser for alle individer. For de individer, som besidder stærke holdninger, vil et højt vidensniveau være lig at have mere radikale opfattelser, fordi individer med et højt vidensniveau vil have mere 'ammunition' til at efterrationalisere deres allerede eksisterende holdninger på en sådan måde, at der skabes mere ekstreme opfattelser. Denne effekt betegnes som en sofistikationseffekt (sophistication effect red.) (Taber & Lodge 2013:153). Det betyder, at et individ, som har et højt vidensniveau og har meget negative holdninger til indvandring antagelsesvist vil have en opfattelse af, at det går værre med integrationen af IVIE sammenlignet med et individ, som har meget negative holdninger til indvandring, men har et lavt vidensniveau. Det omvendte vil antagelsesvist være gældende for individer, som har meget positive holdninger til indvandring. Her vil det antagelsesvist betyde, at individer med et højt vidensniveau og meget positive holdninger til indvandring har en opfattelse af, at det går bedre med integrationen af IVIE.

Fra præ-dispositioner til dispositioner – politisk motiveret tænkning i et kritisk realistisk perspektiv

Et vigtigt begreb i Taber & Lodges teori om politisk motiveret tænkning er præ-dispositioner. Præ-dispositioner er en samlet betegnelse for et individs individuelle karakteristika. Præ-dispositioner omfatter holdninger, værdier, ideologier, overbevisninger, biologi, interesser og personlighed (Taber & Lodge 2013:28-29; Slothuus & Leeper 2014). Idéen om præ-dispositioner er ikke unik for denne teoretiske tilgang, men en ofte anvendt tilgang i den politiske psykologi. Tilgangen er som tidligere beskrevet udbredt blandt den eksisterende forskning på området. På den måde er teorien om politisk motiveret tænkning forenelig med den konsensus, der synes at være om, at præ-dispositioner er forudsigende for opfattelser af integrationsforhold. Jeg har valgt at behandle disse præ-dispositioner som dispositioner, fordi de i henhold til Elder-Vass' kritiske realisme først og fremmest bør ses som et produkt af sociale strukturer og som ikke et produkt af indre kognitive processer. Om dette skriver Elder-Vass:

“What norm circles produce in individuals is a set of beliefs or dispositions regarding appropriate behaviour; the influence of the norm circle, we may say, is mediated through these beliefs or dispositions. And these beliefs or dispositions do not in themselves compel individuals to conform to the norm concerned. Rather, they create a tendency to observe the norm concerned. But individuals have many dispositions, both normative and otherwise, and what they do in any given situation depends on how these many different dispositions interact in the particular context.” (Elder-Vass 2012:27)

Ovenstående er særligt relevant i denne kontekst af flere årsager. For det første kan det læses, at sociale strukturer påvirker dispositioner. For det andet gør det, at alle dispositioner er normative i den forstand, at de er skabt af normer. Fremadrettet vil jeg derfor betegne komponenterne i dispositionsbegrebet som *normative komponenter*. Dette er særligt gældende for normative overbevisninger, som i specialets empiriske analyse vil være en central komponent. Fordi sociale strukturer forstås som noget, der påvirker individers dispositioner, udvider jeg den ovenstående figur således:

I specialets analyse vil de sociale strukturers betydning for majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser komme i spil i analysedel 2. I den empiriske analyse 1 vil det primært være bevægelsen fra dispositioner til integrationsopfattelser, som undersøges.

Data i specialet

Data i specialet er, som tidligere nævnt, samme data som anvendes i analyserne fra DVI. Analyserne er baseret på en undersøgelse foretaget af DVI, MandagMorgen samt professor Jørgen Goul Andersen og lektor Karen Nielsen Breidahl fra Aalborg Universitet. Undersøgelsen havde overordnet set til formål at undersøge den danske befolknings opfattelser af forskellige integrationsforhold vedrørende IVIE.

Undersøgelsen har et tværsnitsdesign og indeholder besvarelser fra 2015 respondenter, som udgør et repræsentativt udsnit af den myndige danske befolkning. Dataindsamlingen foregik i perioden 30/09-2021 til 11/10-2021 og er foretaget af YouGov. Respondenterne blev først bedt om at angive deres politiske overbevisning, selv vurderede vidensniveau og interesseniveau i forhold til integrationsrelaterede emner og holdninger til indvandring¹. Herefter blev respondenterne bedt om at estimere værdier tilknyttet syv forskellige integrationsforhold. En oversigt over alle spørgsmål i spørgeskemaet forefindes i Bilag 1, hvor de faktiske niveauer for spørgsmålene vedrørende integrationsforhold også findes. Integrationsforholdene omhandlede uddannelse, kriminalitet, befolkningsstørrelse, beskæftigelsesniveau samt tre spørgsmål vedrørende tilknytning til udbredte danske normer. Med undtagelse af spørgsmålene vedrørende befolkningsstørrelse og kriminalitet blev respondenterne først præsenteret for niveauer for personer med dansk oprindelse. Respondenternes besvarelser blev afgivet ved at glide på en bar, der gik fra 0% til 100%. Der kunne således angives besvarelser i intervaller på 1,0%.

¹ Der findes ligeledes en række baggrundsoplysninger på respondenterne. Disse findes i Bilag 1.

Operationalisering

I dette afsnit vil jeg beskrive, hvad der karakteriserer de inddragede variable i specialets analyse i henhold til den eksisterende forskning og teorien om politisk motiveret tænkning. Dette præsenteres i henhold til Elder-Vass' kritiske realisme. Operationaliseringen indeholder først en beskrivelse af de variable, der forstås som dispositioner, dernæst de inddragede baggrundsvariable og slutteligt vil jeg operationalisere opfattelser af integrationsforhold vedrørende IVIE og forklare, hvordan en indeksering af disse kan operationalisere opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE. En beskrivende oversigt over de inddragede variable forefindes i Bilag 2.

Operationaliseringer af dispositioner

De uafhængige variable forstås i henhold til Elder-Vass' kritiske realisme som noget, der kan indfange respondenternes dispositioner, forstået som de normcirkler og normative overbevisninger, de tilslutter sig. Dispositionerne er sigende for, *hvad* individer er motiverede for at have af opfattelser

Holdninger til indvandring

I henhold til teorien om politisk motiveret tænkning indfanger holdninger til indvandring de følelser, som respondenterne har omkring indvandring, og som teoretisk vækkes i mødet med de efterfølgende spørgsmål om integrationsforhold. Det siger altså teoretisk noget om, hvilken affektiv tilstand individerne er i, når de møder information vedrørende IVIE. Operationaliseringen af holdninger til indvandring er foretaget af en sammenlægning af et split-spørgsmål (Bilag 1). Dette betyder, at halvdelen af respondenterne har fået ét spørgsmål, og den resterende halvdel har fået et andet. Spørgsmålenes udformning er lig de spørgsmål om holdninger til indvandring, som anvendes i de danske valgundersøgelser (Strubager & Hansen 2021; Strubager & Hansen 2017; Andersen & Borre 2003). Disse to variable er sammenlagt i én variabel, der til sammen måler alle respondents holdninger til indvandring.

Politisk overbevisning

Respondenternes politiske overbevisning forstås som et udtryk for hvilke normative overbevisninger og normcirkler, som respondenterne tilslutter sig. For at indfange respondenternes politiske overbevisning er de blevet bedt om at angive hvilket parti, de stemte på ved Folketingsvalget i 2019. I dette speciale vil der være særligt fokus på respondenter, som ved folketingsvalget i 2019 stemte på indvandringsnegative (Nye Borgerlige og Dansk Folkeparti) eller indvandringspositive partier (Enhedslisten & Alternativet). De specifikke normative overbevisninger og tilslutning til normcirkler, der kan indfanges for vælgere af disse partier uddybes i et senere afsnit om den politiske kultur i Danmark (Jf. s. 32).

Selvvurderet vidensniveau og interesseniveau

Det antages, at der findes en sammenhæng mellem respondenternes selvvurderede vidensniveau og deres faktiske vidensniveau, jf. Alesina et. al (2022) og Heizmann & Huth (2021). At vidensniveauet er selvvurderet gør det imidlertid til en flertydig størrelse i henhold til Elder-Vass kritiske realisme. Her er viden som bekendt afhængigt af, hvilke epistemiske og epistemologiske normcirkler, et individ tilslutter sig. Den analytiske behandling af selvvurderet vidensniveau er vil derfor ske i henhold til andre variable, som kan indikere, hvilke epistemiske og epistemologiske normer, der vil være tendens til at tilslutte sig. Denne flertydighed vil dog teoretisk set forsvinde, når der kontrolleres for uddannelsesniveau (jf. operationalisering af uddannelsesniveau). Der antages ligeledes at være en sammenhæng mellem respondenternes interesseniveau og deres faktiske vidensniveau. At være interesseret i emner, der vedrører integration, betyder antagelsesvist, at de opsøger eller sætter sig ind i emner, der vedrører integration, hvilket teoretisk bør øge deres faktiske vidensniveau.

Operationalisering af variable der kan undersøge sofistikationseffekt

Fra Taber & Lodges teori om politisk motiveret tænkning forventes det, at de, der har en høj grad af viden, og samtidig udtrykker stærke holdninger til indvandring, vil være *mere* motiverede for at have opfattelser, som er i overensstemmelse med deres dispositioner. Variablene vedrørende selvvurderet viden og holdninger til indvandring bør derfor kunne undersøge dette, da der forventes at være en interaktionseffekt mellem de to.

Baggrundsvariable

De følgende operationaliserede variable kaldes baggrundsvariable, fordi de fører til dispositioner og ikke omvendt – det er for eksempel svært at forestille sig, hvordan et individs dispositioner skulle påvirke dets faktiske alder. Disse variable kan altså, ligesom de ovenstående variable, indfange respondenternes dispositioner. Forskellen er, at dispositionerne ikke måles direkte, forstået på den måde, at respondenterne er blevet spurgt ind til dem. Disse variable er alder, uddannelsesniveau og køn. De er med, fordi der i den eksisterende forskning findes evidens for, at de har en effekt på majoritetsbefolkningers forestillinger om IVIE. Desuden er det karakteristisk for baggrundsvariablene, at de teoretisk kan forudsige de ovenstående dispositioner. Jeg har valgt at udelade respondenternes indkomst som baggrundsvariabel, fordi der vil gå en masse observationer tabt, da en stor del af respondenterne ikke har villet angive deres indkomst, og fordi uddannelsesniveauet teoretisk vil kunne indfange de relevante dispositioner.

Uddannelsesniveau har dog særlige egenskaber i denne kontekst, som alder og køn ikke har.

Uddannelsesniveau kan i et vidst omfang sige noget om respondentens tendenser til at efterleve de epistemiske normer, som er gældende på landets højere uddannelsesinstitutioner, der forstås som en

social struktur. Køn indgår også som baggrundsvariabel, men jeg vil ikke behandle denne analytisk. Dermed ikke sagt, at der ikke er forskel på individers dispositioner afhængigt af deres køn. Tværtimod opfattes socialisering, hvor tilslutning til normcirkler forekommer, som en kønnet proces, fordi sociale strukturer håndhæver og regulerer normer forskelligt afhængigt af køn. Jeg vil dog af pragmatiske hensyn undlade at gå ind i en kønsdiskussion i indeværende speciale, om end der her forventeligt kan gøres relevante indsigter. At indgå i en teoretisk diskussion i forhold til køn vil være pladskrævende grundet stor kompleksitet. Jeg vil i stedet dedikere pladsen i specialet til at fremlægge argumenterne for de grundlæggende principper, der skal undersøges for at kunne udvikle det teoretiske framework.

Operationalisering af opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE samt konstruktion af opfattelsesindeks

Disse operationaliserer indeholder henholdsvis opfattelser vedrørende arbejdsmarkedsintegration, uddannelsesintegration, kriminalitetsniveau og tilslutning til udbredte danske normer. Som bekendt undersøges majoritetsbefolkningens opfattelser i henhold til det faktiske niveau på udvalgte integrationsforhold. Derfor er kriteriet for en operationalisering af disse, at værdierne afspejler deres opfattelser i forhold til det faktiske niveau på en intuitiv og let forståelig måde. Dette er gjort ved at rekode de udvalgte variable på følgende vis, så de indikerer afstanden fra respondenternes estimerede niveauer og de faktiske niveauer:

$$X_{\text{Afstand}} = X_{\text{Estimeret}} - X_{\text{Faktisk}}$$

Ovenstående rekodning gør det muligt at sige, om respondenterne har en opfattelse af, at det går enten *værre* eller *bedre* med de enkelte integrationsforhold, end det faktisk gør. Hvis respondenterne har en opfattelse af, at det går værre, end det faktisk gør, så vil værdien af X_{Afstand} være negativ. Det omvendte vil være gældende, hvis respondenterne har en opfattelse af, at det går bedre, end det faktisk gør. En værdi på 0 vil være udtryk for en opfattelse, som er lig det faktiske niveau. En indeksering af de udvalgte variable efter ovenstående rekodning skaber et samlet mål, der gør det muligt at estimere om respondenterne har en opfattelse af, at det går værre eller bedre med integrationen af IVIE og hvor meget værre eller bedre, de har en opfattelse af, at det går. Det er dette opfattelsesindeks, som er den afhængige variabel i den empiriske del af specialets analyse.

Metode

Specialets metodeafsnit har til formål at præsentere de statistiske metoder, som skal anvendes til at svare på den empiriske del af specialets problemformulering samt skabe grundlag for den efterfølgende teoretiske diskussion. Forinden vil jeg dog knytte nogle ord til specialets metodologi, retroduktion og retrodiktion. Det er disse grundlæggende metodologiske principper, som udøves under udarbejdelsen af det teoretiske framework i analysedel 2.

Specialets metodologi: Retroduktion og retrodiktion

Som beskrevet i afsnittet om videnskabsteori er en social strukturs kausalkræfter et resultat af generative mekanismer, som er afhængig af dens struktur. Som bekendt er sociale fænomener forårsaget af forskellige kausalkræfter fra forskellige sociale strukturer. Indenfor Elder-Vass' kritiske realisme vil majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser forstås som et sådant socialt fænomen. En implikation af denne ontologi er, ifølge Elder-Vass, at forskeren må anvende retroduktion og retrodiktion som metodologi, hvis forskeren ønsker at frembringe tilstrækkelige kausale forklaringer af et socialt fænomen. Retroduktion betegner identificeringen af *enkeltvise* kausale kræfter og de mekanismer, som producerer dem. Retrodiktion betegner derimod identifikation af *sættet* af kausalkræfter, som interagerede og derved skabte det sociale fænomen, og ligeledes *hvordan* de interagerede for at kunne skabe det sociale fænomen (Elder-Vass 2012:18-19). En forudsætning for empirisk videnskab indenfor den kritiske realisme er, ifølge Elder-Vass, at foretage begge dele. Styrken ved dette er, at man ved at kombinere retroduktion og retrodiktion kan kombinere teoretiske forståelser af konsistente kausale mekanismer samtidig med, at den virkelige verdens ekstreme kompleksitet imødekommes (Ibid.). Her vil jeg ikke først lave retroduktion efterfulgt af retrodiktion, men i stedet engagere mig i begge løbende. At foretage alle retroduktioner først for derefter at engagere sig i retrodiktion vil i indeværende kontekst skabe en mildest talt forvirrende kronologi. Dette betyder, at jeg opgiver en stringent struktur i specialet for at gavne muligheden for at skabe en, for læseren, meningsfuld opbygning af argumenter. I henhold til specialets teoriafsnit er den grundlæggende kausale mekanisme, som i første omgang vil blive undersøgt, allerede på plads. Denne blev identificeret i afsnittet om politisk motiveret tænkning. Der er her tale om effekten fra majoritetsbefolkningens holdninger til indvandring til deres opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE. Denne kausale mekanisme, der aktiveres i mødet med information om IVIE, er således en psykologisk mekanisme. Gennem analysen vil jeg derfor gennem en teoretisk diskussion anvende principperne i retroduktion og retrodiktion til at inkorporere sociologiske mekanismer med henblik på at skabe et teoretisk framework, som kan tage højde for de relevante sociale strukturer, den politiske kultur og mediekulturen, og hvordan de er med til at forårsage majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser.

Inden jeg kan indlede denne proces er jeg dog, fordi jeg orienterer mig i den empiriske gren af den kritiske realisme, nødt til at frembringe noget empiri, hvorudfra jeg kan diskutere.

Hvad skal det ende ud i?

Jeg har indtil nu plæderet for, at jeg har i sinde at udvikle et teoretisk framework. Men hvad betyder det egentlig? Idéen er, at produktet af det teoretiske framework er en teoretisk model, hvor de identificerede kausalkræfter fremgår som pile i en figur. På den måde skabes der et overblik over de abstrakte principper fra retroduktion og retrodiktio, der skal inkluderes for at fremføre en tilstrækkelig årsagsforklaring ifølge Elder-Vass. En sådan illustrativ fremstilling gør det muligt at byde det sociale fænomens kompleksitet velkommen på en måde, der er overskuelig for læseren. Opbygningen af en illustrativ model tjener dog også et andet vigtigt formål. At arbejde indenfor den kritiske realisme er lig at erkende, at al viden er fallibalistisk. Derfor vil den teoretiske model følge principperne fra såkaldte orienterede acykliske grafer (Morgan & Winship 2015;77-95 Cunningham 2018). At konstruere modellen på denne måde gør, at det i fremtiden vil være muligt at undersøge samspillet mellem de identificerede kausalkræfter fra den teoretiske diskussion empirisk. I den forholdsvis sparsomme litteratur, der forsøger at forklare årsager til majoritetsbefolkningers forestillinger om immigranter, er der ikke hidtil konstrueret en sådan model. Jeg er derfor af den overbevisning, at en sådan model på sigt vil kunne bidrage til den spirende viden på området.

Anvendte statistiske metoder

Inden afsnittet om den statistiske behandling påbegyndes er det vigtigt at pointere, at dette speciale først og fremmest er et teoretisk speciale. Jeg vil derfor afholde mig fra redegørelser for matematiske ligninger og komplekse metodiske diskussioner. I stedet vil jeg fokusere på at præsentere de anvendte statistiske metoder i et anvendelsesorienteret perspektiv. De metoder, som er valgt til at skulle bidrage med fundamentet til den teoretiske diskussion, er valgt ud fra princippet om, at det skal være så simpelt som muligt. At arbejde efter de metodologiske principper i Elder-Vass' kritiske realisme på et næsten udforsket område i en dansk kontekst er en kompleks opgave. Derfor har jeg prioriteret at anvende statistiske metoder, som kan frembringe empiriske resultater, der for personer med let til moderat kendskab til statistik vil være til at forstå.

Multivariat lineær regression

Anvendelsen af multivariat lineær regression (OLS) gør, at det er muligt at inddrage en række forklarende variable i stedet for blot én forklarende variabel som ved en bivariat lineær regression. Dette muliggør undersøgelsen af, hvorvidt der er andre variable udover holdninger til indvandring, som har en betydning for scoren på opfattelsesindekset. Ligeledes muliggør denne metode undersøgelsen af, om de inddragede forklarende variable stadig påvirker scoren på opfattelsesindekset, når der tages højde for effekten fra

holdninger til indvandring. I den multivariate lineære regression vil en positiv koefficient indikere, at den givne kategori eller variabel påvirker scoren på opfattelsesindekset i retning af en opfattelse af, at det går bedre med integrationen. Det omvendte vil være gældende for en negativ koefficient. Der er dog visse forudsætninger, som skal være gældende for, at det er muligt at anvende en multivariat lineær regression. For det første er det en forudsætning, at residualerne er normalfordelte. Dette tjekkes ved at konstruere et histogram over residualerne og ligeledes testes residualernes normalfordeling ved en Jarque-Bera test for normalfordeling. For det andet er det en forudsætning, at der er homoskedasticitet. Dette testes ved en Breusch-Pagan & Cook-Weisberg test, hvor der testes for heteroskedasticitet. For det tredje er det en forudsætning, at der er fravær af multikollinearitet. Dette testes ved en såkaldt VIF-test, hvor graden af multikollinearitet kan måles på den variansinflaterende faktor (Dreyer & Hussain 2016:283).

Ensidede variansanalyse

En af de væsentlige pointer i den empiriske analyse udspringer af en sammenligning af respondenter, som ved folketingsvalget i 2019 enten stemte på et henholdsvis indvandringsnegativt eller indvandringspositivt parti. Her vil det undersøges, hvor stor en del af respondenter fra disse gruppers score på opfattelsesindekset er overlappende. For at teste, om grupperne er signifikant forskellige fra hinanden, foretages en ensidede variansanalyse af variabelen, der indeholder hvilket parti, respondenterne stemte på ved folketingsvalget i 2019 (ANOVA) (Agresti 2014:371). For at grupperne er signifikant forskellige fra hinanden, skal variationen mellem grupperne være så høj som muligt, og variationen indenfor grupperne skal være så lille som muligt (Ibid.). Her vil en F-test af de to typer af variationer indikere hvorvidt gruppernes score på opfattelsesindekset er signifikant forskellige fra hinanden, og ligeledes vil den indikere, hvor meget større variationen mellem grupperne er i forhold til variationen indenfor grupperne (Ibid:372). Da jeg kun er interesseret i at sammenligne specifikke gruppers score på opfattelsesindekset, anvendes Bonferronis multiple sammenligningsmetode (Bonferroni multiple comparison method red.) (Agresti 2014:377). Denne muliggør sammenligning af udvalgte grupper med hinanden.

Kvalitetskriterier

De inddragede kvalitetskriterier er i specialet er baseret på Lars Benjaminsens måde at forstå kvalitet i forskning indenfor den kvantitative gren af den empiriske kritiske realisme. Benjaminsens kvalitetskriterier omhandler validitet (Benjaminsen 2006:77). Validiteten af specialet brydes i henhold til Benjaminsen op i intern, ekstern, empirisk og teoretisk validitet (Ibid.). Den interne validitet indebærer, hvorvidt de statistiske modeller er statistisk gyldige. Her omhandler det, hvorvidt forudsætningerne for den multivariate lineære regression er opfyldt, og hvorvidt den ensidede variansanalyse viser, at de inddragede grupper er signifikant forskellige fra hinanden. Alt dette er undersøgt tilfredsstillende, og den interne

validitet betragtes derfor som høj. Den eksterne validitet knytter sig til det empiriske arbejde, og forstås i klassiske forstand som generaliserbarhed. Generaliserbarheden omhandler, hvorvidt resultaterne kan betragtes som repræsentative for den gruppe af mennesker, man ønsker at sige noget om, i dette tilfælde den danske majoritetsbefolkning. Da data er indsamlet af YouGov med henblik på at indfange et repræsentativt udsnit af den danske befolkning vurderes generaliserbarheden som høj. For at højne repræsentativiteten yderligere er vægtes data på baggrund af alder, uddannelsesniveau, køn og bopælsregion². Den empiriske validitet omhandler, om operationaliseringerne i undersøgelsen er tilstrækkelige. Her er der tale om, hvorvidt de inddragede variable indfanger det, de er tiltænkt. Denne vurderes ligeledes at være høj. Dette skyldes særligt det ankerpunkt, som respondenterne bliver oplyst om i forhold til de spørgsmål i spørgeskemaet, hvor respondenterne bliver bedt om at estimere diverse integrationsforhold. Den teoretiske validitet omhandler, om undersøgelsen har formået at fremstille tilstrækkelige teoretiske argumenter. Benjaminsen forstår forholdet mellem kvantitativ metode og kritisk realisme på samme måde som Elder-Vass. Det ses, da han om den teoretiske validitet skriver, at det handler om *"...hvorvidt det er muligt at give en adækvat forklaring på de mekanismer og processer, der ligger bag de statistiske sammenhænge"* (Benjaminsen 2006:77). Mekanismerne forstås her som dem, der identificeres gennem retroduktion, og 'processerne' forstås som de identificerede kausalkræfter, der indgår i det teoretiske framework som illustreret i den teoretiske model. Denne form for validitet er indenfor den kritiske realisme den vigtigste, fordi den berører de forklaringer, som forårsager de tendenser, som kommer til udtryk i de statistiske analyser. Derfor skal den overordnede vurdering af specialets validitet i højere grad indfanges i denne form for validitet, selvfølgelig under den forudsætning, at de andre validitetskriterier er opfyldt. Jeg imødekommer denne teoretiske validitet i forbindelse med udviklingen af det teoretiske framework ved at oversætte eksisterende forskning på området til en kritisk realistisk videnskabsteoretisk udgangspunkt. Dette gør, at frameworket grundlæggende fungerer under de ontologiske forståelser af multikausalitet samtidig med, at de identificerede mekanismer og kausalkræfter har rod i eksisterende empirisk forskning på området.

² I Bilag 1 ses en tabel over den udførte multivariate regressionsanalyse med og uden vægt.

Normer i mediekulturen og i den politiske kultur

I det følgende redegøres for de diskursive og lingvistiske normer, der findes i den danske politiske kultur og mediekulturs udlægninger vedrørende IVIE gennem eksisterende forskning på området. Disse redegørelser skal betragtes som et teoretisk udgangspunkt for analysens anden del. Undervejs i afsnittene vil jeg knytte de præsenterede studier sammen med Elder-Vass' kritiske realisme med fokus på at oversætte resultaterne til et kritisk realistisk videnskabsteoretisk udgangspunkt.

Det skal hertil nævnes, at der både i den politiske kultur og mediekulturen findes et utal af normer vedrørende IVIE. Det er derfor ikke ambitionen at afdække *alle* de eksisterende normer. I stedet er der fokus på at afdække og tydeliggøre nogle af de normer, som har særlig betydning for skabelsen af integrationsopfattelser. De inddragede normer fungerer primært som eksempler på, hvordan mekanismerne i det udviklede teoretiske framework fungerer.

Jeg vil argumentere for, at der er andre dispositioner end holdninger til indvandring, som bidrager til at kunne forklare majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser. Derfor vil dette afsnit afsluttes med en identificering af tendenser vedrørende normative overbevisninger og normer hos vælgere af henholdsvis indvandringsnegative og indvandringspositive partier. Disse spiller en afgørende rolle i den sidste del af analysens første del. Ligeledes fungerer disse normative overbevisninger og normer som eksempler gennem analysens anden del.

Mediekulturen

Inden identificeringen af forskellige typer af normer begynder skal det pointeres, at mediekulturen er afgrænset til mediekulturen for massemedier. Med massemedier menes der nyhedsbureauer og mediehuse. Dette betyder, at jeg *ikke* adresserer sociale medier i første omgang, selvom disse ellers er oplagte at inddrage grundet muligheden for interaktion, og fordi ny dansk forskning har vist, at indvandringspolitiske emner ofte debatteres af brugere af sociale medier (ogtal.dk). Beslutningen om at udelade sociale medier er pragmatisk. At udbygge et teoretisk framework er en ambitiøs og pladskrævende opgave, hvorfor grundprincipperne er blevet prioriteret i indeværende speciale. Jeg vil i afsnittet "Forslag til fremtidige studier" efter analysen kort diskutere muligheder for inddragelse af sociale medier i det præsenterede teoretiske framework (Jf. s. 69).

Den første vigtige pointe, der bør nævnes i relation til omtale af IVIE i mediekulturen er, at *når* IVIE omtales i medierne i Danmark, er det oftest i forbindelse med integrationsrelaterede emner (Cengiz & Karlsson 2021; Simonsen 2019). Det seneste eksempel på dansk forskning, der kortlægger mediernes fremstilling af IVIE, findes hos Cengiz & Karlsson (2021). Gennem Qualitative Content Analysis har de undersøgt hvilke

begreber, der anvendes om IVIE, hvilke temaer der bringes op og hvordan disse temaer beskrives. Deres overordnede resultater indikerer, at der i de danske medier findes en tendens til overvejende negative fremstillinger af IVIE. Begrebet negativt anvendes primært på baggrund af fremstillinger af IVIE som finansielle byrder for det danske samfund og som trusler mod den danske kultur. Der findes også en generel tendens i medierne til at sammenkæde ikke-dansk kultur med høj tilbøjelighed til at begå kriminalitet (Cengiz & Karlsson 2021:6-7). I studiet identificeres fire primære diskursive områder, som IVIE hovedsageligt italesættes i. Tre af disse er relevante for udarbejdelsen af det teoretiske framework og omkredser henholdsvis succesfuld/fejlet integration, etnisk diskrimination og integrationspolicy (Cengiz & Karlsson 2021:8). Førstnævnte identificering indikerer, at der også i mediekulturen findes en norm om at integration er et fænomen, der kan vurderes på baggrund af målbare parametre. De identificerede målbare parametre i mediekulturen indeholder ligeledes tilknytning til arbejdsmarkedet, at starte tidligt i uddannelsessystemet, lav kriminalitet, at bidrage til det danske samfund og opbakning til værdier vedrørende ligestilling og demokrati (Ibid.). Diskurserne vedrørende etnisk diskrimination rapporteres som to modsatrettede diskurser, der søger at forklare den fremlagte fejlslagne integration som noget, der bunder i et diskriminerende samfund overfor noget, der bunder i manglende villighed til at integrere sig. Selvom der fremlægges historier vedrørende eksempler på majoritetsbefolkningen og statens ekskluderende tilgang til IVIE, fylder de negative rapporteringer om IVIE generelt mere i mediebilledet. De negative beretninger omhandler primært manglende villighed til at integrere sig på arbejdsmarkedet og i uddannelsesinstitutioner. Derudover indeholder de negative beretninger diskursive normative overbevisninger om IVIEs manglende villighed til at tilslutte sig udbredte danske normer vedrørende ligestilling og demokrati (Cengiz & Karlsson 2021:15). Cengiz & Karlsson viser også, at det oftest er politikere, der udtaler sig om IVIE i medierne, særligt vedrørende integrationspolicy, hvor der overvejende berettes om bred politisk enighed omkring vigtigheden af en stram udlændingepolitik. I sådanne tilfælde sker en sammenfletning af den politiske kultur og mediekultur, hvor de begge eksisterer på samme tid og indvirker på hinanden. Denne teoretiske betragtning uddybes i specialets anden analysedel, hvor det teoretiske framework for integrationsopfattelser udarbejdes.

Normer i den politiske kultur

Den politiske kultur i Vesteuropa (Abou-Chadi 2014; Alonso & de Fonseca 2011; van Spanje 2010) og Danmark (Simonsen 2019) har i lang tid udviklet sig på en måde, hvor indvandringsfjendtlighed er blevet mere fremtrædende og mere udbredt. I en dansk kontekst er det udtrykt ved en generel højredrejning på det indvandringspolitiske område. Denne højredrejning kommer til udtryk ved at politikere i deres kommunikation med befolkningen regulerer og håndhæver ekskluderende diskursive, epistemiske og lingvistiske normer med henblik på at øge normcirklers størrelse. Et begreb, der ofte anvendes i studier af,

hvordan den politiske kultur udtrykker disse, og hvordan regulering og håndhævnning af disse former holdninger til indvandring, er *retorik*. Begrebet indbefatter ofte både hvilke specifikke ord, der anvendes, og *hvad*, der siges om indvandrere og efterkommere (Simonsen 2019;11). Når der fremadrettet refereres til retorik, er det derfor indforstået, at det er denne type af normcirkler, der implicit ligger i denne forståelse.

Kristian Bak-Kjær Simonsens studie *The Democratic Consequences of Anti-Immigrant Political Rhetoric: A Mixed Methods Study of Immigrants' Political Belonging* (2019) illustrerer både pointen om den mere fremtrædende og mere udbredte indvandringsfjendtlige retorik blandt politiske partier i Europa. Studiet har undersøgt graden og mængden af indvandringsfjendsk retorik hos regeringspartier i 12 europæiske lande i perioden 2002-2014. I studiet anvendes data fra Comparative Manifesto Project (CMP).

Anvendelsen af partiprogrammer som indikatorer på, hvor meget en given policy – i dette tilfælde integrationspolicy – prioriteres af et givent politisk parti og graden af anvendt retorik i andre kontekster, trækker på tidligere studier, hvori der findes evidens for, at partiprogrammer har en effekt (Simonsen 2019:21 [Marks et.al 2007; Helbing & Tresch 2011]). I en Elder-Vass'sk forståelse giver dette ligeledes særligt god mening. Her vil partiprogrammer forstås som et sæt af diskursive og lingvistiske normcirkler i en social struktur, hvor medlemmer håndhæver disse normer. I studiet kan det ses, at de diskursive og lingvistiske normer i Danmark er langt mere ekstreme end hos de øvrige inddragede europæiske lande. Udtrykket ekstremt anvendes, da den laveste grad af indvandringsfjendsk retorik blandt danske regeringspartier er større end den højeste værdi for Holland, som er det land, hvor der findes mest indvandringsfjendsk retorik i regeringspartiers partiprogrammer næst efter Danmark (Simonsen 2019).

Normer hos indvandringsfjendske og indvandringspositive partier

En af specialets analytiske hovedpointer er, at opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE, ikke skabes alene af holdninger til indvandring, men (bl.a.) i et samspil mellem holdninger og andre dispositioner. Dette tæller blandt andet normative overbevisninger om det danske samfund og IVIE. At skulle sige noget om andre menneskers dispositioner er en svær opgave, og i datamaterialet er der sparsomme data på dette. Respondenterne har dog angivet deres politiske overbevisning. Gennem specialets analyser vil jeg anvende individer, der ved folketingsvalget i 2019 stemte på indvandringsfjendske og indvandringspositive partier som eksempler for at illustrere det teoretiske framework, og fordi det er vælgere af disse partier, som udtrykker de stærkeste holdninger til indvandring. Desuden gør det disse grupper af vælgere teoretisk og empirisk interessante, at der kan findes vigtige fællestræk blandt disse partiers overbevisninger og normer. Det følgende afsnit er derfor dedikeret til at identificere modsætninger og fællestræk blandt indvandringsnegative og indvandringspositive partier.

Fremgangsmåden for den følgende identificering af normer og overbevisninger hos de indvandringspositive og indvandringsfjendske partiers vælgere baserer sig på at identificere normer og overbevisninger ud fra udvalgte politiske udspil og partiprogrammer. Denne fremgangsmåde baserer sig således på et teoretisk funderet argument om, at der findes en sammenhæng mellem, hvad der står i partiprogrammer/politiske udspil og vælgernes overbevisninger og normer, fordi der i forskning vedrørende holdninger til indvandring findes mange eksempler, hvor det forklares og understøttes empirisk, at dét, der står i partiprogrammer og udspil, påvirker politikeres ageren i offentlige debatter, og at denne ageren påvirker vælgernes overbevisninger (Bartram & Jarochova 2022; Citrin, Levy & Wright 2014; Schlueter, E., A. Masso & E. Davidov 2020; Slothuus & Leeper 2014; Gilens & Murakawa 2002; Helbing et. al 2016). Derfor kan det antages, at normer om overbevisninger udtrykt i partiprogrammer og politiske udspil manifesteres som regulære overbevisninger hos partiernes vælgere. Som nævnt i afsnittet om dispositioner er ideologier og værdier lig normer og overbevisninger. Fordi disse dispositioner er skabt af sociale strukturer, bør de forstås som sociale konstruktioner og ikke som iboende materielle egenskaber. Dette understreger pointen om, at vælgernes overbevisninger om samfundet teoretisk betragtes som *normative overbevisninger om samfundet*. Disse normative overbevisninger vil skabe de diskursive, epistemiske, lingvistiske og praktiske normer, der opfattes som efterstræbelsesværdige.

Inden den følgende identificering af forskelle og fællestræk påbegyndes, vil jeg adressere inddragelsen af empiri i afsnittene. Som det fremgår, vil jeg inddrage empiri i form af tekst, men jeg betragter ikke de følgende afsnit som en decideret dokumentanalyse. Den inddragede empiri har til formål at give mulighed for at illustrere mine senere argumenter i forbindelse med udviklingen af det teoretiske framework. De indvandringspositive partier er Enhedslisten og Alternativet, og de indvandringsnegative partier er Nye Borgerlige og Dansk Folkeparti. Jeg har udeladt Radikale Venstre hos de indvandringspositive partier, da de adskiller sig markant fra de andre indvandringspositive partier i deres økonomiske politik og flere andre parametre såsom anti-elitære holdninger, hvor Radikale Venstres vælgere er mest elitære i modsætning til de fire andre partier, som er mest anti-elitære (Hansen 2021:154). Da inddragelsen af indvandringspositive og indvandringsnegative partiers vælgere fungerer som eksempel, der skal illustrere mine teoretiske pointer, står eksemplet derfor karest ved at undlade at inddrage Radikale Venstres vælgere, der teoretisk har tendens til at besidde anderledes dispositioner end de to andre indvandringspositive partier.

De indvandringspositive partier – Enhedslisten og Alternativet

Det danske samfund som ekskluderende for alle IVIE

I disse partiers partiprogrammer findes der talrige eksempler på normer om, at partiernes politikere og vælgere bør være af den overbevisning, at IVIE er marginaliserede borgere på grund af et diskriminerende

samfund (Enhedslisten.dk, Alternativet.dk). Dette udtrykkes især som noget, der kommer til udtryk gennem diskrimination, der hæmmer muligheden for at deltage i samfundets institutioner. Dette gælder særligt diskrimination på arbejdsmarkedet, i uddannelsesinstitutioner og diskrimination fra politiet i form af etnisk profilering (Enhedslisten.dk, Alternativet.dk). I begge partiers partiprogrammer bliver der ligeledes udtrykt, at IVIE diskrimineres i hverdagslivet. Dette kan for eksempel være i nattelivet eller ved racistiske tilråb i hverdagslivssituationer (Enhedslisten.dk, Alternativet.dk). Hos begge partier foreslås der ligeledes tiltag, der skal forhindre diskrimination. Alt dette tilsammen skaber altså en normativ overbevisning om IVIE som diskriminerede borgere.

Størstedelen af ikke-vestlige indvandrere ønsker at bidrage til samfundet

Hos både Enhedslisten og Alternativet findes der normer om overbevisninger for IVIEs ønsker om at bidrage til samfundet. I begge partiers partiprogrammer og særligt i Alternativets udspil "Byer for Alle" og Enhedslistens "Opsummering af Enhedslistens udlændingepolitik i Folketinget" findes der diskursive normer om overbevisninger om IVIEs dispositioner. Her beskrives de bl.a. som 'godsindede mennesker', der ønsker at deltage i det danske samfund – forstået som en opfattet vigtighed af at engagere sig i det danske samfund ved at uddanne sig, arbejde og interagere med etniske danskere. Disse normer om overbevisninger vedrørende ikke-vestlige indvandreres motiver for at deltage i samfundet – altså deres dispositioner – forstås både ud fra et sociotropisk og et nyttemaksimerende perspektiv (Enhedslisten.dk, Alternativet.dk).

Det danske samfund har et ansvar for at bryde med den skadelige kultur, som findes i miljøer blandt IVIE

Enhedslisten og Alternativet anerkender begge, at der i nogle miljøer blandt IVIE eksisterer det, som jeg vil betegne som 'skadelig kultur'. Kulturen er skadelig i den forstand, at den hæmmer individers mulighed for personlig udfoldelse og udvikling, særligt i forbindelse med tilslutning til traditionelle normer, hvor kvinder er hjemmegående, og normer som begrænser individers ret til selvbestemmelse over deres kærlighedsliv. Disse typer af normer betegnes af de to partier – og også hos de indvandringsfjendske partier – som negativ social kontrol (Enhedslisten.dk, Alternativet.dk). Hos de indvandringspositive partier betragtes det dog som en opgave for staten at gøre op med disse skadelige kulturer ved at uddanne og integrere de IVIE, som tilslutter sig denne skadelige kultur (Enhedslisten.dk, Alternativet.dk).

Indvandringsnegative partier – Dansk Folkeparti og Nye Borgerlige

Det danske samfund som inkluderende for de IVIE, som gerne vil bidrage

Hos både Dansk Folkeparti skelnes der i partiprogrammer og udspil mellem 'integrerbare' og 'uintegrerbare' IVIE (Danskfolkeparti.dk, Nyeborgerlige.dk). Integrerbare IVIE forstås som individer, der besidder en villighed til at deltage i det danske samfunds institutioner. De diskursive og lingvistiske normer,

der håndhæves i forbindelse med omtale af integrerbare IVIE, afspejler derfor en normativ overbevisning om, at det danske samfund grundlæggende er inkluderende for dem, der vil bidrage.

Størstedelen af ikke-vestlige indvandrere ønsker ikke at bidrage til samfundet

Både hos Nye Borgerlige og Dansk Folkeparti findes der i partiprogrammer og udspil normer om overbevisninger, der foreskriver, at IVIE i langt overvejende grad *ikke* ønsker at bidrage til samfundet. De epistemiske normer, der ligger til grund for denne slutning, vedrører bl.a. statistikker om andele af ikke-vestlige indvandrere på offentlig forsørgelse og andele ikke-vestlige indvandrere i uddannelse (Danskfolkeparti.dk, Nyeborgerlige.dk). Dette vidner om diskursive normer, der fremlægger IVIE som individer der (1) er en del af en skadelig kultur og (2) ikke selv opfatter denne kultur som skadelig, og derfor ikke har nogen motivation til at tilslutte sig normer vedrørende ligestilling, ret til selvbestemmelse over kærlighedsliv og opbakning til demokrati (Danskfolkeparti.dk, Nyeborgerlige.dk).

Det danske samfund har ikke et ansvar for at bryde med den skadelige kultur, som findes i miljøer blandt IVIE

Hos Dansk Folkeparti og Nye Borgerlige findes en normativ overbevisning, der bygger på en envejs forståelse af integration. De diskursive normer, der fremlægges af disse partier, er i tråd med de diskursive normer, som identificeres i Jensens udlægning af medborgerlig integration. Den skadelige kultur, som fremlægges af disse partier, anses som en alvorlig trussel mod den danske kulturarv, men samtidig anses det ikke for en statslig opgave at bryde med denne skadelige kultur.

Fællestræk

Trods de ovennævnte modsatte normer om overbevisninger findes der også en række helt grundlæggende normer og overbevisninger, hvor de indvandringsnegative og indvandringspositive partier ligner hinanden. En af de centrale normer, som de to partier begge støtter op om, er normen om, at kulturel ensartethed er at foretrække i henhold til visse normer. Her er der særligt tale om normen om, at demokrati er den bedste styreform, normen om at mænd og kvinder har samme ret til at arbejde og normen om selvbestemmelsesret til eget kærlighedsliv. Ligeledes deler de normen om, at tilslutning til demokratiet er lig tilslutning til førnævnte normer. Overordnet kan det siges, at deres grundlæggende opfattelse af, hvad integration indbefatter, er en delt normativ overbevisning. Der findes også epistemiske normcirkler, som vælger af de to partier begge tilslutter sig. Her er der særligt tale om en epistemisk norm, der foreskriver, at integration er et målbart fænomen, hvor det at opstille kriterier for succesfuld integration på baggrund af udvalgte parametre kan anerkendes som viden om integration.

Analyse 1

Denne første del af specialets analyse har overordnet set til formål at bidrage med empiriske fund, som skal danne grundlag for de senere teoretiske fund. Jeg har i teoriafsnittet om politisk motiveret tænkning identificeret to grundlæggende antagelser, som er relevante at belyse empirisk, inden den teoretiske diskussion kan påbegyndes. Dette indebærer for det første at undersøge antagelsen om, at majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser udelukkende bør forstås som efterrationaliseringer af holdninger til indvandring. For det andet indebærer det at undersøge den såkaldte sofistikationseffekt, hvor der teoretisk kan forventes en interaktionseffekt mellem holdninger til indvandring og selv vurderet vidensniveau. Slutteligt vil jeg diskutere den overraskende store andel af overlap af opfattelser blandt individer der, på grund af deres politiske overbevisning, besidder vidt forskellige dispositioner. Det er her, at jeg vil begynde at inddrage de normative overbevisninger, som blev identificeret i det foregående afsnit. Jeg vil dog indlede med en deskriptiv analyse.

Deskriptiv analyse

Denne deskriptive analyse har til formål at give læseren et overblik over de inddragede variable i den senere multivariate regressionsanalyse. Dette indebærer at vise de generelle fordelinger på de inddragede variable samt en oversigt over gennemsnitsscore på det konstruerede opfattelsesindeks.

De inddragede variable

Som bekendt er data indsamlet med henblik på at frembringe et repræsentativt udsnit af den danske befolkning på baggrund af køn, alder, uddannelsesniveau og bopælsregion. Se tabel 1. Sidstnævnte er udeladt af denne analyse, da der er væsentlige demografiske forskelle indenfor de forskellige regioner. Fordelingen på de tre inddragede variable stemmer overens med fordelingen i den samlede danske befolkning på dataindsamlingstidspunktet. På disse parametre er data altså i høj grad repræsentativt for den samlede befolkning. For at øge repræsentativiteten yderligere er data vægtet efter de fire ovennævnte forhold. For overblikkets skyld præsenteres de uvægtede resultater her, men for en oversigt over frekvensfordelinger på de inddragede variable overfor de vægtede variable henvises der til Bilag 3. Der forekommer ingen nævneværdige ændringer i frekvensfordelinger efter vægtning. I henhold til respondenternes politiske overbevisninger findes enkelte afvigelser fra de faktiske stemmefordelinger ved folketingsvalget i 2019. For eksempel stemte 15.53% af respondenterne på Venstre, men Venstre fik 23,4% af det samlede antal stemmer ved folketingsvalget 2019 (dst.dk). En del af disse afvigelser kan dog forklares

i de svarmuligheder, som ikke rapporteres, der udgør 18.62% af respondenternes besvarelser³. Af de politiske overbevisninger, som er særligt relevante i denne analyse, navnlig vælgerne af de indvandringsnegative og indvandringspositive partier, findes der ingen nævneværdige forskelle. Dog kan det påpeges, at individer, som stemte på Alternativet, er underrepræsenteret blandt respondenterne. Alternativet fik 3.0% af det samlede antal stemmer ved folketingsvalget 2019, og 1.78% af respondenterne i samplet stemte på Alternativet. På grund af den lave repræsentation (N=34) kan det være problematisk at frembringe statistisk signifikante resultater i den senere multivariate regressionsanalyse.

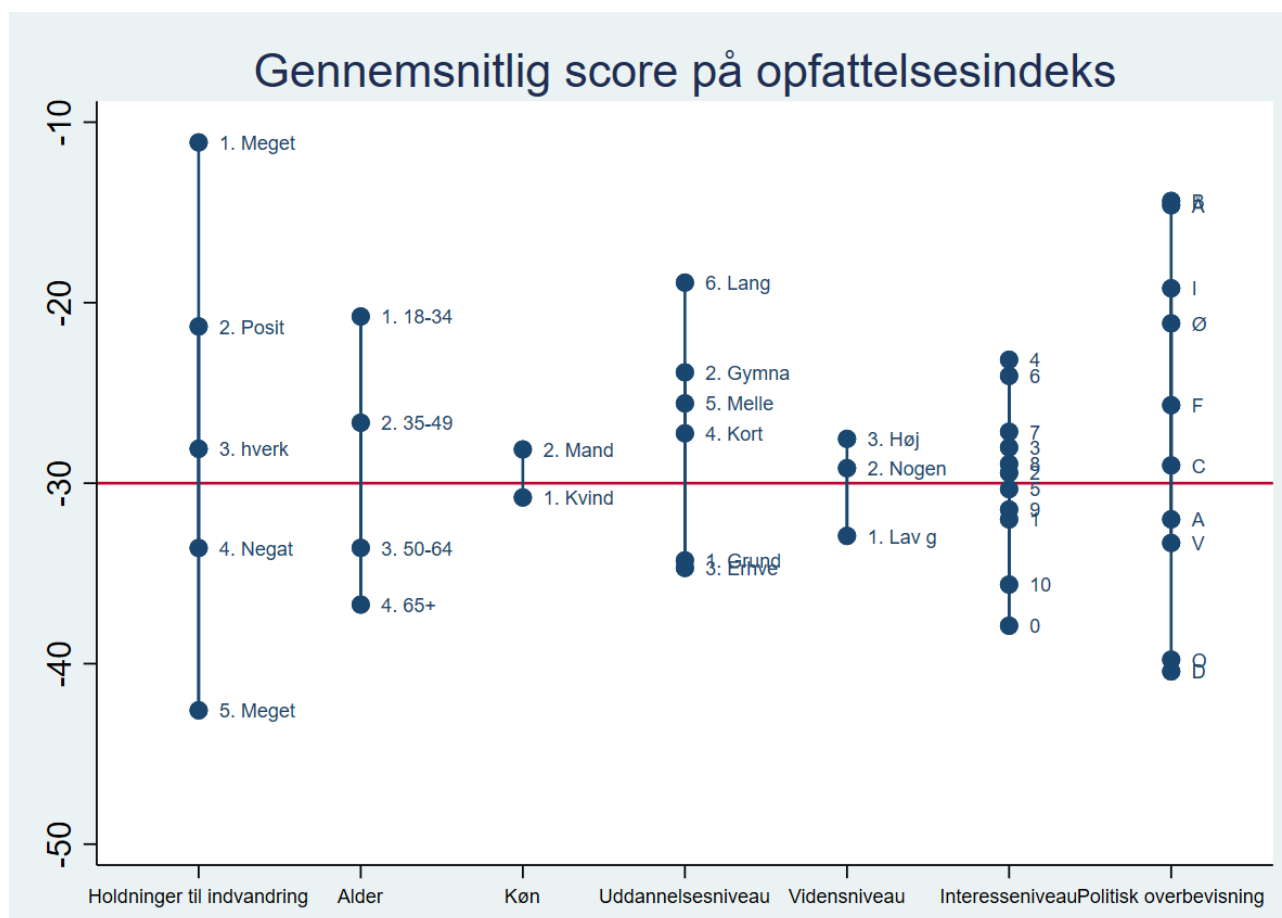
³ De ikke-rapporterede svarmuligheder tæller følgende svarmuligheder: Kandidat udenfor partilisten, stemte ikke/stemte blankt, havde ikke stemmeret, vil ikke svare, husker ikke samt de partier som ikke fik mandat i folketinget.

Tabel 1

Holdninger til indvandring			Ved ikke	61	3.20
1. Meget positivt	179	9.39	Total	1906	100
2. Positivt	353	18.52	Politisk overbevisning		
3. Hverken/eller	418	21.93	A. Socialdemokratiet	482	25.29
4. Negativt	434	22.77	B. Radikale Venstre	93	4.88
5. Meget negativt	390	20.46	C. Det Konservative Folkeparti	103	5.40
Ved ikke	132	6.93	F. Socialistisk Folkeparti	107	5.61
Total	1906	100.00	I. Liberal Alliance	44	2.31
Alder			O. Dansk Folkeparti	186	9.76
18-34	468	24.55	V. Venstre	296	15.53
35-49	432	22.67	Ø. Enhedslisten	146	7.66
50-64	499	26.18	Å. Alternativet	34	1.78
65+	507	26.60	D. Nye Borgerlige	60	3.15
Total	1906	100	Ikke rapporterede	355	18.62
Køn			Total	1906	100
Kvinde	996	52.26	Uddannelsesniveau		
Mand	910	47.74	Grundskole/Folkeskole	280	14.69
Total	1906	100	Gymnasial uddannelse	288	15.11
Uddannelsesniveau			Erhvervsfaglig uddannelse	713	37.41
Grundskole/Folkeskole	280	14.69	Kort videregående uddannelse	117	6.14
Gymnasial uddannelse	288	15.11	Mellemlang videregående uddannelse	322	16.89
Erhvervsfaglig uddannelse	713	37.41	Lang videregående uddannelse/Forskeruddannelse	186	9.76
Kort videregående uddannelse	117	6.14	Total	1906	100
Mellemlang videregående uddannelse	322	16.89	Sehvurderet vidensniveau		
Lang videregående uddannelse/Forskeruddannelse	186	9.76	Lav grad	364	19.10
Total	1906	100	Nogen grad	966	50.68
Sehvurderet vidensniveau			Høj grad	472	24.76
Lav grad	364	19.10	Ved ikke	104	5.46
Nogen grad	966	50.68	Total	1906	100
Høj grad	472	24.76	Interesseniveau		
Ved ikke	104	5.46	0	101	5.30
Total	1906	100	1	33	1.73
Interesseniveau			2	56	2.94
0	101	5.30	3	106	5.56
1	33	1.73	4	114	5.98
2	56	2.94	5	288	15.11
3	106	5.56	6	198	10.39
4	114	5.98	7	291	15.27
5	288	15.11	8	293	15.37
6	198	10.39	9	112	5.88
7	291	15.27	10	253	13.27
8	293	15.37			
9	112	5.88			
10	253	13.27			

Gennemsnitsfordelinger på opfattelsesindekset

Figur 1

I Figur 1 ses en grafisk fremstilling af de inddragede variables gennemsnitsfordelinger på opfattelsesindekset. Udover at give læseren et overblik over de forskellige variabelers score på indekset, kan den grafiske fremstilling også bidrage med indledningsvise antagelser om forventelige sammenhænge i den senere multivariate regressionsanalyse. På X-aksen ses de inddragede variable, og på Y-aksen ses de forskellige kategorier og niveaus score på opfattelsesindekset. Det skal her bemærkes, at den røde referencelinje *ikke* er placeret ved det faktiske niveau (0), men i stedet er placeret ved -30. Dette hænger sammen med det første, og særdeles vigtige, fund:

Der kan ikke identificeres nogle kategorier på tværs af de inddragede variable, som overvejende har en opfattelse af, at det går bedre med integrationen af IVIE, end det faktisk gør.

Ovenstående slutning drages, fordi ingen af kategorierne/niveauerne fra de inddragede variable har en positiv gennemsnitsscore. Selv ikke hos de respondenter, som har meget positive holdninger til indvandring eller hos de indvandringspositive partiers vælgere findes der positive gennemsnitsscore på

opfattelsesindekset. Tages gennemsnitsscoren for de respondenter, som har meget positive holdninger til indvandring, i betragtning i henhold til teorien om politisk motiveret tænkning tyder det altså indledningsvist på, at der ikke findes belæg for den radikale læsning af teorien, som fremlagt af Peter Thisted Dinesen (Berlingske.dk). Her ville det være forventeligt, at de meget indvandringspositive respondenter ville have en positiv gennemsnitsscore. Det er dog ikke helt muligt at drage denne konklusion endnu, da der i Figur 1 ikke tages højde for, hvordan de andre variable kan påvirke scoren hos de meget indvandringspositive respondenter.

Betragtes gennemsnitsscoren for de inddragede variable, ses forskellige entydige sammenhænge. Jo ældre respondenterne er, jo lavere et uddannelsesniveau de har, jo mere negative holdninger til indvandring, de har, og jo mindre, de synes at vide om integration, jo mere har de opfattelser af, at det går dårligere med integrationen af IVIE i modsætning til deres modstykker. Det skal dog nævnes, at der ikke ses nogle entydige sammenhæng i gennemsnitsscoren fordelt på respondenternes interesseniveau. Det kan derfor tyde på, at operationaliseringen af interesseniveau ikke har været succesfuld. Dette kan til dels skyldes de forbehold for tvetydighed, som der tages højde for i operationaliseringen. Jeg forventer derfor ikke at finde statistisk signifikante resultater for denne variabel i den senere multivariate regressionsanalyse.

Gennemsnitsscoren fordelt på respondenternes politiske overbevisning stemmer ligeledes overens med den eksisterende forskning (Alesina et. al 2022; Heizmann & Huth 2021; Herda 2019; Johnston & Ballard 2016; Meltzer & Schemer 2021; Seminov et. al. 2006). De indvandringsnegative partiers vælgere scorer lavest og de indvandringspositive partiers vælgere scorer højest. Et umiddelbart overraskende fund er, at de respondenter, som stemte på Liberal Alliance, har en opfattelse af, at det går bedre med integrationen af IVIE sammenlignet med de respondenter, som stemte på Enhedslisten, på trods af en lavere standardafvigelse. Dette er overraskende fordi Enhedslistens vælgere har mere positive holdninger til indvandring, der som bekendt teoretisk bør betragtes som den mest udslagsgivende faktor i forhold til scoren på indekset. Forklaringen herpå kan dog skyldes det lave antal respondenter, som stemte på Liberal Alliance (N=44). Forklaringen kan også skyldes, at de, som stemte på Liberal Alliance er yngre, har et højere selv vurderet vidensniveau og et højere uddannelsesniveau end de, som stemte på Enhedslisten.

Lineær regressionsanalyse

I denne del af analyse 1 vil jeg starte med at undersøge, hvorvidt holdninger til indvandring alene kan forklare respondenternes score på opfattelsesindekset. Herefter vil jeg undersøge, hvorvidt Taber & Lodges sofistikationseffekt er gældende. En af forudsætningerne for at undersøge dette ved brug af en OLS-regression er, at residualerne er tilnærmelsesvist normalfordelt. Dette er gældende for det konstruerede opfattelsesindeks. Et histogram over fordelingen forefindes i Bilag 4.

Kan holdninger til indvandring alene forklare den etnisk danske befolknings opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE?

Hvis holdninger alene skulle kunne forklare majoritetsbefolkningens opfattelser, skulle effekterne fra de inddragede baggrundsvariable være tæt på ikke-eksisterende. I tabel 2 ses regressionsmodellen med henholdsvis den bivariate sammenhæng mellem holdninger til indvandring og integrationsopfattelser og den fuldt udbyggede model med alle inddragede kontrolvariable. Model 1 viser den bivariate sammenhæng, og model 7 viser den fuldt udbyggede model. For en tabel over en skridtvis udbygning af regressionsmodellen henvises der til Bilag 5. Koefficienterne i den bivariate model afspejler forskellene i gennemsnitsscoren på opfattelsesindekset set i Figur 1. Koefficienterne er derfor ikke overraskende, men det er forklaringsgraden derimod. I den bivariate model er 25.3% af variationen på integrationsopfattelserne forklaret gennem holdninger til indvandring. Dette er en særdeles høj forklaringsgrad, hvilket indikerer, at holdninger til indvandring spiller en stor rolle i den danske majoritetsbefolknings forskellige (negative) opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE i forhold til, hvordan det faktisk går.

Betragtes koefficienterne for holdninger til indvandring i den fuldt udbyggede model, ses det, at der forekommer et markant fald i effekten af holdninger til indvandring. Effekten af at gå fra meget positive holdninger til indvandring til meget negative holdninger til indvandring falder fra -31.13*** i den bivariate model til -24.82*** i den multivariate model. Dette indikerer, at noget af den effekt, som ses i den bivariate model, kan tillægges de andre inddragede variable. I Bilag 6 ses en graf over de estimerede effekter for hver holdning til indvandring for begge modeller. Her kan det ses, at effekterne af holdninger bevæger sig mod neutralitet – altså de nærmer sig hinanden. Det betyder, at de, som er indvandringspositive, får en mere negativ score på opfattelsesindekset, og de, som er indvandringsnegative, får en mere positiv score på opfattelsesindekset i den fuldt udbyggede model. Dette giver god mening, da forskellene i effekterne fra den bivariate model kan forklares af de andre inddragede variable. Betragtes koefficienterne for de resterende inddragede variable, ses det, at alle effekter på nær respondenternes interesseniveau er statistisk signifikante – dog med visse undtagelser. Den manglende signifikans fra interesseniveauet stemmer overens med de ikke-entydige resultater fra den deskriptive analyse. Der findes ligeledes ingen signifikante forskelle mellem at have en gymnasial uddannelse og en lang videregående uddannelse. Ligeledes er der en række af de politiske overbevisninger, hvor der ikke findes statistisk signifikante forskelle fra de respondenter, som ved folketingsvalget i 2019 stemte på Enhedslisten. Effekten af at have stemt på begge af de udvalgte indvandringsnegative partier er dog signifikant forskellige fra effekten af at have stemt på Enhedslisten. Resultaterne fra regressionsanalysen er i høj grad i overensstemmelse med den eksisterende forskning, hvor uddannelsesniveau, alder og politisk overbevisning påvirker forskellige

forestillinger om immigranter på samme vis, som det påvirker de operationaliserede integrationsopfattelser i indeværende speciale (Alesina et. al 2022; Bordalo et. al. 2016; Bonomi et. al. 2021; Grossman & Helpman 2021; Gorodzeisky & Semyonov 2020; Heizmann & Huth 2021). Skulle holdninger til indvandring alene kunne forklare den danske majoritetsbefolknings opfattelser, skulle effekterne fra de andre inddragede variable være tæt på ikke-eksisterende. Det er de ikke. Alt dette taget i betragtning vil jeg på baggrund af den eksisterende forskning og fundene i indeværende regressionsanalyse slutte, at *holdninger til indvandring ikke alene kan forklare den danske majoritetsbefolknings varierende integrationsopfattelser*. Hertil er det ligeledes vigtigt at understrege, at der er tale om variationer på den *negative* side af indekset. Det er altså ikke et spørgsmål om, hvorvidt respondenterne mener, at det går bedre eller dårligere end det faktisk går, men i stedet et spørgsmål om *hvor* dårligt, de mener det går med integrationen af IVIE.

Tabel 2

Holdninger til indvandring (Meget positivt ref.)	Model 1	Model 7
Positivt	-9.908*** (1.424)	-7.721*** (1.390)
Hverken/eller	-16.66*** (1.386)	-13.04*** (1.398)
Negativt	-22.20*** (1.379)	-16.73*** (1.423)
Meget negativt	-31.13*** (1.401)	-24.82*** (1.562)
Alder (18-34 ref.)		
35-49		-3.031** (1.056)
50-64		-7.632*** (1.056)
65+		-10.97*** (1.059)
Køn (Kvinde ref.)		
Mand		2.222** (0.715)
Uddannelsesniveau (L. videregående/forskeruddannelse ref.)		
Grund/folkeskole		-6.557*** (1.471)
Gymnasial uddannelse		-2.487 (1.352)
Erhvervsfaglig uddannelse		-6.179*** (1.249)
Kort videregående uddannelse		-4.678** (1.640)
Mellemlang videregående uddannelse		-3.394** (1.305)
Selv vurderet vidensniveau (Lav grad ref.)		
Nogen grad		2.904** (0.969)
Høj grad		3.841** (1.175)
Interesseniveau		0.0309 (0.151)
Politisk overbevisning (Enhedslisten ref.)		
A. Socialdemokratiet		-4.537** (1.465)
B. Radikale Venstre		1.843 (1.888)
C. Det Konservative Folkeparti		-3.106 (1.934)
F. Socialistisk Folkeparti		-2.235 (1.986)
I. Liberal Alliance		-0.110 (2.194)
O. Dansk Folkeparti		-6.078*** (1.775)
V. Venstre		-5.653*** (1.604)
Å. Alternativet		1.122 (2.630)
D. Nye Borgerlige		-6.498** (2.312)
Constant	-11.47*** (1.160)	-5.855** (2.040)
Observations	1906	1845
R ²	0.255	0.388
Adjusted R ²	0.253	0.376

Standard errors in parentheses

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

Taber & Lodges sofistikaionseffekt

Dette underafsnit er dedikeret til at diskutere variablen vedrørende selvvurderet viden. Som bekendt forventes der i henhold til teorien om politisk motiveret tænkning at være en interaktion mellem holdninger til indvandring og selvvurderet vidensniveau. Denne teoretiske antagelse og forventning synes *ikke* at være gældende i indeværende empiriske kontekst. Dette kan ses i Tabel 3, hvori den fuldt udbyggede regressionsmodel *uden* interaktionsled og den fuldt udbyggede regressionsmodel *med* interaktionsled indgår. De resterende variable er for overskuelighedens skyld ikke rapporterede. I tabellen kan det for det første ses, at ingen interaktionsled er statistisk signifikante. For det andet kan det ses, at effekten fra det selvvurderet vidensniveau skifter retning, når den fuldt udbyggede model udbygges med et interaktionsled. Dette betyder, at i modellen hvor interaktionsleddet er inkluderet, vil der være en tendens til at have en opfattelse af, at det går værre med integrationen af IVIE. Dette stemmer hverken overens med teorien og den eksisterende forskning. Samtidig forsvinder den statistiske signifikans fra effekten af selvvurderet viden. Dette indikerer, at interaktionsleddene i model 2 blot afkoder effekten fra selvvurderet viden. Med dette in mente giver det derfor mening at afkræfte idéen om tilstedeværelsen af en sofistikaionseffekt i indeværende empiriske kontekst. For at validere denne afkræftelse af interaktionseffekterne har jeg testet de inkluderede interaktionsled med en Wald test (Ludwig et. al 2013:663). Wald testen viser ligeledes, at det ikke kan afvises, at der ikke er nogen interaktion. Dette leder naturligvis hen til spørgsmålet om, hvordan selvvurderet viden så skal forstås og tolkes. Et godt eksempel på en modsat forståelse af vidensniveau i relation til forestillinger om immigranter findes Alesina et. al. (2022) og Heizmann & Huth (2021). Her argumenteres der på baggrund af empiri for, at individer med lavt vidensniveau generelt vil have forestillinger om integrationsforhold, der er længere væk fra faktiske niveauer sammenlignet med individer med højt vidensniveau uanset holdninger til indvandring. Derfor er det nærværende at slutte, at forståelserne hos Alesina et. al. (2022) og Meltzer & Schemer (2021) er den mest passende forklaring på, hvordan selvvurderet vidensniveau bør forstås i forbindelse med at forklare den danske majoritetsbefolkning's integrationsopfattelser. Denne forståelse lyder på, at individer, der selv vurderer, at de ved meget om integrationen af IVIE, har mere realistiske opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE, fordi deres større viden på området gør, at de har mere realistiske opfattelser.

Tabel 3

	Model 1	Model 2
Holdninger til indvandring (Meget positivt ref.)		
Positivt	-7.721*** (1.390)	-14.84*** (3.846)
hverken/eller	-13.04*** (1.398)	-18.70*** (3.861)
Negativt	-16.73*** (1.423)	-25.83*** (3.699)
Meget negativt	-24.82*** (1.562)	-31.33*** (3.773)
Selvurderet vidensniveau (Lav grad ref.)		
Nogen grad	2.904** (0.969)	-4.146 (3.767)
Høj grad	3.841** (1.175)	-3.634 (3.776)
Interaktionseffekter		
Positivt # Nogen grad		7.040 (4.321)
Positivt # Høj grad		9.082 (4.397)
Negativt # Nogen grad		10.28 (4.115)
Negativt # Høj grad		10.36 (4.261)
Meget negativt # Nogen grad		7.619 (4.190)
Meget negativt # Høj grad		6.943 (4.236)
Constant	-5.855** (2.040)	1.066 (3.708)
Observations	1845	1845
R ²	0.388	0.393
Adjusted R ²	0.376	0.376

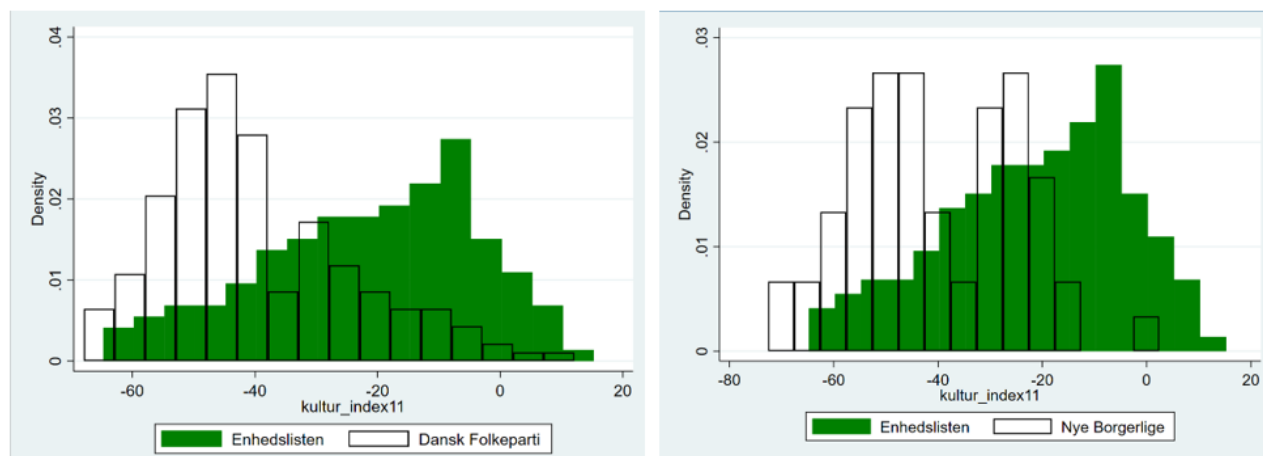
Standard errors in parentheses

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

Samme opfattelser fra diametralt modsatte dispositioner?

Denne sidste del af analyse 1 er dedikeret til de nok mest overraskende og intuitivt forvirrende empiriske resultater, ud fra antagelsen om, at opfattelser om integrationen først og fremmest bør ses som efterrationaliseringer af allerede eksisterende holdninger. Tages argumentet om, at det i højere grad er et samspil mellem flere dispositioner i betragtning, giver det til gengæld god mening. Det viser sig, at når fordelingerne på opfattelsesindekset betragtes for de grupper af mennesker, som i teorien bør have vidt forskellige opfattelser af, hvordan det går med integrationen, så er der for en stor del af respondenterne lignende opfattelser. Dette har jeg illustreret i figur 2, der viser fordelingen af respondenternes integrationsopfattelser fordelt på vælgere af indvandringspositive og indvandringsnegative partier. Fordelingerne på opfattelsesindekset for de to grupper ser således ud:

Figur 2

I ovenstående figur skal det for det første pointeres, at langt de fleste personer har en negativ score på opfattelsesindekset. For Dansk folkepartis og Nye Borgerliges vælgere er gennemsnitsscoren henholdsvis -39,8 og -40,4, og for Enhedslistens og Alternativets vælgere er gennemsnitsscoren henholdsvis -21,4 og -14,8. Altså har langt de fleste respondenter i disse grupper har en opfattelse af, at det går dårligere med integrationen af IVIE, end det faktisk gør. Dette er særligt overraskende for indvandringspositive vælgere. Faktisk er det kun 9,6% af de Enhedslistens vælgere og 20,6% af Alternativets vælgere, der har en positiv score på opfattelsesindekset. Skulle teorien om politisk motiveret tænkning følges i dens radikale læsning, ville det være forventeligt, at langt de fleste indvandringspositive vælgere ville have en positiv score, da deres opfattelser af, hvordan det går med integrationen, skulle ses som efterrationaliseringer af deres allerede eksisterende holdninger til indvandring, som i overvejende grad er positive. Dette er ikke tilfældet. En del af forklaringen kan skyldes, at 17,1% af de Enhedslistens vælgere og 3% af Alternativets vælgere har negative holdninger til indvandring. Da 90,4% af de Enhedslistens vælgere og 79,4% af Alternativets vælgere har en opfattelse af, at det går værre med integrationen, end det faktisk gør, kan hele forklaringen ikke tillægges negative holdninger til indvandring. Dette understøttes i regressionsmodellen, hvor der efter kontrol for holdninger til indvandring stadig findes betydelige forskelle i opfattelser blandt indvandringsnegative og indvandringspositive vælgere. For at teste om resultaterne i ovenstående graf er signifikante, er der foretaget en en-sidet variansanalyse. Denne viser, at der findes en signifikant forskel i score på opfattelsesindekset alt efter om man ved folketingsvalget i 2019 stemte på et indvandringspositivt eller indvandringsnegativt parti. Analysen viser ligeledes, at variansen mellem grupperne er 18,7 gange så stor som variansen indenfor grupperne, og Barletts test for lige varians viser, at der er tilfredsstillende lille variation indenfor grupperne.

Dét der dog er særligt interessant i de ovenstående figurer er, at der er en overraskende stor del af indvandringsnegative og indvandringspositive vælgere, som har *samme* opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE. I figuren er omfanget af samme opfattelser indikeret ved det overlappende areal.

Jeg vil nu præsentere argumentet for, hvorfor de overlappende score på opfattelsesindekset kan skyldes respondenternes andre dispositioner udover holdninger til indvandring. Mere præcist vil jeg argumentere for, at de resterende effekter hovedsageligt skyldes samspillet mellem overbevisninger vedrørende IVIEs dispositioner og forskellige overbevisninger om, hvordan det danske samfund grundlæggende fungerer i henhold til håndteringen af IVIE. Ligeledes har det at gøre med forskellige normer om, hvordan den danske stat bør forholde sig til den skadelige kultur blandt nogle IVIE. Dette indebærer ligeledes en forklaring af årsagerne til, at vælgere af indvandringspositive partier i overvejende grad kan betragtes som motiverede for at have opfattelser af, at det går dårligere med integrationen af IVIE, end det faktisk gør. Her er der særligt tale om en skelnen mellem det danske samfund som ekskluderende og som inkluderende, og en skelnen mellem ikke-vestlige indvandrere som individer, der ønsker at bidrage til samfundet og som individer, der *ikke* ønsker at bidrage til samfundet. (jf. afsnit om politisk kultur s. 32). Det skal dog pointeres, at denne påstand kun er gældende for vælgere af henholdsvis indvandringspositive og indvandringsnegative partier. Dette skyldes, at det for disse partiers vælgere gælder, at indvandring er det danske samfunds vigtigste udfordring, hvorfor overbevisninger om samfundets struktur i henhold til håndteringen af indvandring med rimelighed kan antages at fylde i forbindelse med respondenternes valg om stemmeangivelse (Hansen 2021).

De følgende forklaringer på resultaterne set i Figur 2 tager udgangspunkt i de tre typer af grundlæggende normer om overbevisninger fra henholdsvis indvandringsnegative og indvandringspositive partier, som blev identificeret i afsnittet om den politiske kultur i Danmark (jf. side 33). De tre typer af normative overbevisninger er tilknyttet et strukturelt plan, et kulturelt plan samt et individuelt plan. Det strukturelle plan vedrører overbevisninger om det danske samfund, og det individuelle plan vedrører overbevisninger om IVIEs dispositioner. Det kulturelle plan vedrører normer om det danske samfunds rolle i forbindelse med IVIEs tilslutning til en skadelig kultur. Dette plan betragtes som et kulturelt plan, fordi det bygger på både indvandringspositive og indvandringsnegative vælgers anerkendelse af, at der findes en skadelig kultur blandt nogle IVIE. For overskuelighedens skyld præsenteres de i alt seks overbevisninger og normer her i **tabel 4**⁴:

⁴ Inddelingen i Tabel 4 er en analytisk simplificering. I henhold til Elder-Vass' kritiske realisme forstår jeg overbevisningerne som gradbøjelige og ikke-dikotomiske. Desuden vil der i praksis være mulighed for, at overbevisningerne varierer over tid i forbindelse med forskellige typer af situationer/interaktioner.

	Normative overbevisninger om samfundets struktur i henhold til håndteringen af indvandring og konsekvenser af denne håndtering	Normative overbevisninger om ikke-vestlige indvandrere og efterkommeres dispositioner	Normer om samfundets rolle i forbindelse med ikke-vestlige indvandrere og efterkommeres potentielle tilslutning til skadelig kultur.
Enhedslisten og Alternativet	En overbevisning om at det danske samfund er ekskluderende, hvilket <i>hæmmer mulighed for deltagelse</i>	En overbevisning om at langt størstedelen <i>ønsker at bidrage</i> til det danske samfund.	Det danske samfund <i>har</i> et ansvar for at bryde med tilslutning til uønskede normer
Nye Borgerlige og Dansk Folkeparti	En overbevisning om at det danske samfund er inkluderende for de der gerne vil bidrage, hvilket <i>giver rig mulighed for deltagelse</i> .	En overbevisning om at langt størstedelen <i>ikke ønsker at bidrage</i> til det danske samfund.	Det danske samfund <i>har ikke</i> et ansvar for at bryde med tilslutning til uønskede normer. Det er i stedet et individuelt ansvar.

For vælgere af indvandringsnegative partier skal en mulig forklaring findes på individplan. Her er det ikke et ekskluderende samfund der begrænser IVIEs mulighed for deltagelse, men snarere overbevisninger om IVIEs dispositioner. Disse overbevisninger følger tankegangen i fænomenet medborgerlig integration, hvor det i høj grad handler om immigranternes *villighed* til at blive integreret. Denne villighed omfatter en villighed – og en pligt – til at bryde med dét, der betragtes som skadelig kultur, udtrykt ved manglende tilslutning til normer om ligestilling, kærlighedsliv, og demokrati. Det er ligeledes udtrykt gennem normen om, at demokrati indebærer tilslutning til normerne om ligestilling og kærlighedsliv. Qua de identificerede normer i afsnittet om den politisk kultur er der ligeledes en tendens blandt indvandringsnegative vælgere til at opfatte samfundet som *retfærdigt* i henhold til samfundets betingelser for indvandreres tilegnelse af juridiske rettigheder. Det danske samfund opfattes i den forbindelse som inkluderende for de IVIE, som gerne vil bidrage til samfundet. I den sammenhæng vil en opfattelse af en fejlslagen integration være forårsaget af en overbevisning om, at IVIE er 'uintegrerbare', fordi de ikke ønsker at bidrage til det danske samfund – en lingvistisk og diskursiv norm, som repræsentanter for både Dansk Folkeparti og Nye Borgerlige håndhæver (nyeborgerlige.dk, danskfolkeparti.dk). I denne normative forståelse ligger der, i tråd med tilknytningen til medborgerlig integration, en forståelse af integration som værende en envejs proces,

hvor ikke-vestlige indvandrere bør gøre sig fortjent til at 'nyde af samfundets goder' ved at bidrage til samfundet hovedsageligt gennem deltagelse i samfundets institutioner og værdimæssig akkulturation i tilfælde af kulturel afstand, udtrykt ved tilslutning til skadelig kultur.

For vælgere af indvandringspositive partier skal forklaringen derimod findes på et strukturelt plan. Her vil forklaringen være, at der findes en tendens til, at indvandringspositive vælgere er overbevist om, at IVIE undertrykkes af racistiske samfundsstrukturer, og derved ikke får mulighed for at blive deltagere i samfundets grundlæggende sociale strukturer som arbejdsmarkedet og uddannelsesinstitutioner på trods af, at de ønsker at bidrage til samfundet. I denne opfattelse ligger der implicit en to-vejs forståelse af integration, hvor 'succesfuld integration' også er betinget af samfundets villighed til at lade IVIE integrere sig – også på trods af (opfattede) kulturelle forskelligheder. Opfattet manglende villighed fra samfundet skal i denne forstand forstås som noget, der kommer til udtryk gennem diskrimination i forskellige samfundsstrukturer, for eksempel diskrimination på arbejdsmarkedet, i uddannelsessystemet samt i mødet med politiet, hvor etnisk profilering finder sted. Den opfattede kulturelle afstand kan skyldes opfattelser af manglende deltagelse i de grundlæggende sociale strukturer, der fungerer som de udbredte normers håndhævere og regulatorer, hvori eventuel værdimæssig akkulturation finder sted. Hertil er det vigtigt at pointere, at den manglende deltagelse, i henhold til overbevisninger om et strukturelt racistisk samfund, *ikke* er et produkt af IVIEs dispositioner, men i højere grad et produkt af et strukturelt racistisk samfund. Dog anerkender de indvandringspositive partier også tilstedeværelsen af en skadelig kultur blandt IVIE. I modsætning til de indvandringsnegative partier er ansvaret for at bryde med tilslutning til skadelig kultur dog en opgave for samfundet og ikke udelukkende et individuelt ansvar. Ligeledes kan deres integrationsopfattelser skyldes overbevisninger om majoritetsbefolkningens ekskluderende tilgang til IVIE i hverdagslivet. Dette kan betyde, at IVIE ikke ændrer deres værdier og derved ikke skifter normcirkler på baggrund af få interaktioner i hverdagslivet.

Sluttelig vil jeg adressere sammenhængen mellem uddannelsesniveaue og selvvurderet vidensniveau blandt vælgerne af de indvandringsnegative og indvandringspositive partier. Fra regressionsanalysen ved jeg, at et højere uddannelsesniveau og et højere niveau af selvvurderet viden skaber mere realistiske opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE. I forhold til uddannelsesniveaue kan noget af forskellene i opfattelser mellem vælgere af de indvandringspositive og indvandringsnegative partier forklares ved, at individer, der stemte på et indvandringspositivt parti, generelt har et højere uddannelsesniveau end individer, der stemte på et indvandringsnegativt parti. I henhold til de selvvurderede vidensniveauer findes der dog overraskende resultater. Individer, der stemte på indvandringsnegative partier, føler sig mere vidende omkring emner, der vedrører integration. 29.6% af

dem, der stemte på Dansk Folkeparti og 31.7% af dem, der stemte på Nye Borgerlige, vurderer, at de har et højt vidensniveau. Det samme er gældende for 27.4% af dem, der stemte på Enhedslisten. Dette betyder, at vælgere af indvandringsnegative partier føler sig mere vidende på trods af et generelt lavere uddannelsesniveau. Dette leder naturligt hen til spørgsmålet om, hvordan man skal forstå selvvurderet viden, og hvad det er et udtryk for. Her kan der passende argumenteres for, at der foreligger en mulighed for, at selvvurderet viden er et udtryk for hvilke epistemiske normcirkler, et individ er en del af. Danmarks højere uddannelsesinstitutioner forstås i indeværende videnskabsteoretiske kontekst som sociale strukturer, hvis primære kausalkraft er håndhævelse og regulering af epistemiske normer. Her findes (tilnærmelsesvist) standardiserede epistemiske normer, der foreskriver, hvad der bør anerkendes som viden, og hvad der ikke gør. Her bliver studerende skolet i videnskabelig metode, hvor en grundlæggende tanke er, at hverdagslivserfaringer ikke anerkendes som anerkendelsesværdig viden til at drage slutninger om samfundsforhold. For de lavtuddannede, som også i højere grad stemte på indvandringsnegative partier, sker tilslutningen til epistemiske normer andetsteds. Derfor kan det diskuteres, om de i højere grad er del af epistemiske normcirkler, hvor hverdagslivserfaringer anses som viden.

Opsummering

I den deskriptive statistik blev det påvist, at der ikke kan identificeres nogle kategorier på tværs af de inddragede variable, som overvejende har en opfattelse af, at det går bedre med integrationen af IVIE, end det faktisk gør.

I den multivariate lineære regressionsanalyse blev det konkluderet, at holdninger til indvandring *ikke* alene kan forklare majoritetsbefolkningens opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE.

Uddannelsesniveau, alder, politisk overbevisning og selvvurderet vidensniveau bidrager ligeledes til forklaringen. Selvom holdninger til indvandring ikke alene kan forklare majoritetsbefolkningens opfattelser, så er det klart den variabel, som har den største effekt, samt den variabel, som kan forklare mest af variansen på opfattelsesindekset.

Der blev ligeledes foretaget en undersøgelse af, hvorvidt Taber & Lodges sofistikeffekt kunne identificeres i indeværende empiriske kontekst. Der blev ikke fundet nogen evidens for dette. Dette ledte mig til en re-konceptualisering af hvordan selvvurderet viden skal forstås. Her trak jeg på den eksisterende forskning, navnlig Alesina et. al. (2022) samt Heizmann & Huth (2021), og sluttede, at individer med et højere selvvurderet vidensniveau vil have tendens til at have mere realistiske opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE.

Det afsluttende argument i denne analysedel, og ét af svarene på problemformuleringens første del, blev fundet i den sidste del af analysens første del. Her blev årsagerne til de overraskende mange enslydende

opfattelser blandt vælgere af indvandringsnegative og indvandringspositive partier diskuteret. Årsagen blev udledt på baggrund af forskellige normative overbevisninger og normer. Således blev den generative mekanisme for skabelsen af majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser identificeret. Denne opsummeres således:

Det, der (bl.a.) forårsager majoritetsbefolkningens opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE i Danmark, er *samspillet mellem majoritetsbefolkningens dispositioner, herunder holdninger til indvandring, slevvurderet vidensniveau, overbevisninger om ikke-vestlige indvandreres og efterkommeres dispositioner samt overbevisninger om det danske samfund.*

Analysedel 2

Jeg vil nu påbegynde udviklingen af det teoretiske framework, herunder den teoretiske model. Det er ligeledes nu, jeg vil besvare problemformuleringens anden del ved at fremlægge en teoretisk forklaring på, hvordan den politiske kultur og mediekulturen bidrager til skabelsen af majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser. Dette indebærer i første omgang at kombinere betragtningerne fra den eksisterende forskning vedrørende den politiske kultur og mediekulturen i Danmark med teorien om politisk motiveret tænkning i et kritisk realistisk framework. Det er altså nu, at jeg vil påbegynde retrodiktionen ved at identificere de set af kausalkræfter, der sammen interagerer for at producere de tendenser, som den første analysedel har påvist eksistensen af. Efter modellen er blevet fuldt udbygget vil jeg adressere forslag til anvendelse i fremtidige studier.

Jeg er dog ikke den første til at give mig i kast med at inddrage, hvad der i indeværende speciale betegnes som sociale strukturer i et teoretisk framework, som baserer sig på politisk motiveret tænkning. Slothuus & Leeper (2014) har på imponerende vis tidligere teoretiseret en model, der tager højde for overindividuelle faktorer – eller sociale strukturer – i form af det politiske klima. Denne analysedel vil derfor fungere som en viderebygning og modificering af Slothuus & Leepers model. Dette betyder, at jeg først vil oversætte Slothuus & Leepers model, så den passer til indeværende empiriske kontekst, hvorefter jeg skridtvis vil udbygge modellen gennem en diskussion af eksisterende forskning, teori og videnskabsteori på baggrund af de empiriske fund i analyse 1. Mekanismerne præsenteret af Slothuus & Leeper er forklaret grundigt i deres analyse, hvorfor jeg vil i højere grad vil give plads til udfoldelse af mine udvidelser til modellen.

Slothuus & Leepers model

Ligesom Taber & Lodge og det meste af den eksisterende forskning vedrørende forestillinger om immigranter, tager Slothuus & Leeper udgangspunkt i en teoretisk anerkendelse af psykologiske (præ)dispositioners betydning for individers handlen (Slothuus & Leeper 2014). Deres model ser således ud:

Slothuus & Leepers udvidelse

132

Leeper and Slothuus

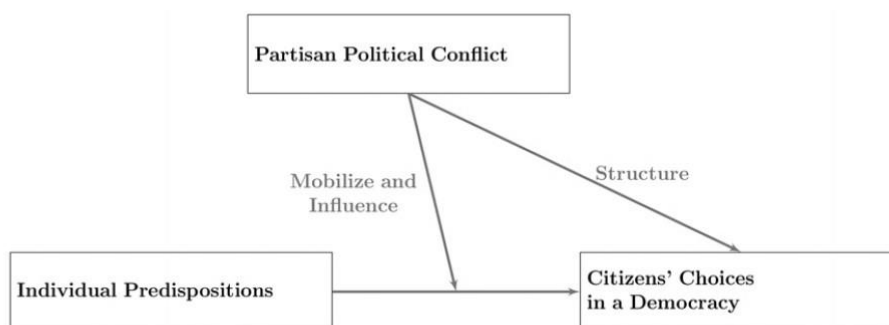

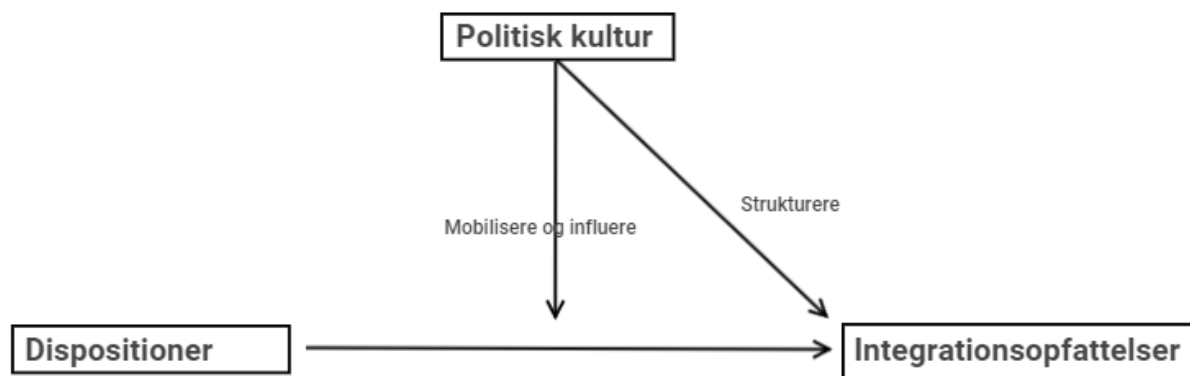
Figure 2. "Partisan Conflict-Predisposition Model" of public opinion formation.

I boksen længst mod højre i modellen er borgeres valg i et demokrati angivet. Borgeres valg forstås i denne sammenhæng som evalueringer og stemmeangivelser (Slothuus & Leeper 2014:132). I specialets empiriske kontekst ses der bort fra stemmeangivelse, men evalueringsbegrebet ligestilles med integrationsopfattelser. Dette er foreneligt, da begrebet forstås på baggrund af Taber & Lodges forståelse af begrebet evaluering, hvor denne forstås som en affektivt ladet opfattelse (Slothuus & Leeper 2014:137).

Hovedargumentet i Slothuus & Leepers inddragelse af politiske partier i et teoretisk framework er, at politiske partier faciliterer processen fra aktivering af prædispositioner til borgeres valg i et demokrati. Det er her vigtigt at understrege, at der skelnes mellem politiske partier og politikere som enkeltindivider. Ved politiske partier menes der særligt symboler, platforme, gruppe-associationer og partiprogrammer. Disse forstås, i forbindelse med et individs møde med dem, i denne videnskabsteoretiske ramme som de politiske partiers kollektive kausalkræfter. Som bekendt forstås politiske partier som sociale strukturer i Elder-Vass' kritiske realisme, og politikere forstås som individer, der håndhæver og regulerer bestemte normer indenfor den politiske kultur. Partikonflikter forstås af Slothuus & Leeper hovedsageligt som debatter mellem repræsentanter for partier. I Elder-Vass' kritiske realisme er debatter en del af den politiske kultur, hvor diskursive, lingvistiske og epistemiske normcirkler håndhæves og reguleres. Derfor kontekstualiseres modellen til indeværende empiriske kontekst ved at erstatte partikonflikter med politisk

kultur. Dette åbner ligeledes op for at inddrage de dele af den politiske kultur, som ikke direkte har med partikonflikter at gøre⁵.

Model 1

På billedet kan det ses, at måden, hvorpå politiske partier faciliterer processen fra aktiveringen af prædispositioner til borgeres valg i et demokrati er ved at *mobilisere og influere* samt *strukturere*. Disse to betragtes som psykologiske mekanismer, der igangsættes af sociale strukturer. Mobilisering og influens indbefatter, at partierne mobiliserer individer og fortæller dem, hvilke af deres politiske (præ)dispositioner, der skal aktiveres hvordan (Slothuus & Leeper 2014:133). Mobilisering skal her forstås som kognitiv affektladet mobilisering, hvor bestemte følelser aktiveres. Heizmann & Hutz (2021) er et af de få studier, som har undersøgt, hvordan en sådan mobilisering foregår i en integrationsrelateret kontekst. Her finder de, at i lande, hvor den politiske retorik vedrørende immigranter er særligt negativ, vil majoritetsbefolkningen i højere grad have en opfattelse af, at immigranter er en økonomisk byrde, udtrykt ved forestillinger om beskæftigelsesfrekvenser. Strukturering forstås på den måde, at den politiske kultur påvirker individers opfattelser ved, simpelt sagt, at strukturere de konklusioner, som individet kan vælge mellem. I indeværende empiriske kontekst ses det, at der ikke synes at være struktureret et sæt af valg i den politiske kultur, som indebærer at have en opfattelse af, at det går bedre med integrationen af IVIE, end det faktisk gør – uanset om respondenterne har stemt på et indvandringspositivt eller indvandringsnegativt parti og/eller har positive eller negative holdninger til indvandring. Jeg har tidligere argumenteret for, at respondenternes forestillinger om IVIE's dispositioner fungerer som generativ

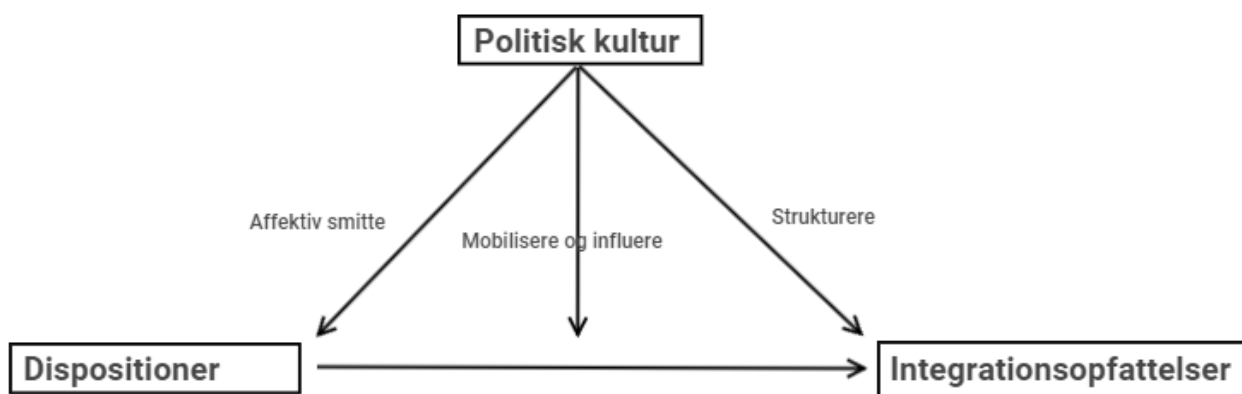
⁵ Direkte er her forstået som situationer, hvor et partis diskursive eller epistemiske normer håndhæves og/eller reguleres af et medlem/medlemmer, hvor partiets position artikuleres direkte eller indirekte artikuleres i henhold til et andet politisk parti.

mekanisme for opfattelser af, hvordan det går med integrationen, fordi disse opfattede dispositioner styrer retningen i den retningsbestemte motivation. Den politiske kultur skal i den forbindelse forstås som strukturerende for, hvilke konklusioner, der kan drages i hvilke retninger, så at sige. Det synes dog i denne sammenhæng paradoksalt, at retningen synes at være ens uanset majoritetsbefolkningens dispositioner. Der struktureres altså opfattelser, hvor individer kan drage slutninger om, at det går enten *lidt dårligere end det faktisk går* eller *meget dårligere end det faktisk går* med integrationen af IVIE.

Første udvidelse/modifikation: Fra politisk kultur til dispositioner

Den første modifikation til Slothuus & Leepers model baserer sig på argumentet om, at den politiske kultur påvirker menneskers dispositioner. Tidligere blev det påpeget, hvordan der findes en klar sammenhæng mellem politisk kultur og holdninger til indvandring (Bartram & Jarochova 2022; Citrin, Levy & Wright 2014; Schlueter, E., A. Masso & E. Davidov 2020; Gilens & Murakawa 2002; Helbing et. al 2016). Som bekendt er holdninger til indvandring en del af et individs dispositioner, hvorfor Slothuus & Leepers model udvides med en pil fra den politiske kultur og ned til dispositioner.

Model 2

Som tidligere beskrevet betragtes den danske majoritetsbefolkning som en heterogen befolkningsgruppe. Derfor forventes det, at den politiske kultur påvirker individer forskelligt. Eksempler på, hvordan forskellige grupper af befolkningen påvirkes forskelligt af den politiske kultur i et land, kan findes hos Bartram & Jarochova (2022) og Citrin, Levy & Wright (2014). Disse studier er nyere undersøgelser med et longitudinelt design, der har til formål at undersøge, hvorvidt multikulturelle og restriktive integrationspolicies har en effekt på europæiske borgeres holdninger til indvandring og indvandrere. I begge studier finder de, at alder – uanset policy-type – har en negativ effekt på holdninger til indvandring,

hvor højere alder øger sandsynligheden for fjendtlige holdninger til indvandring, operationaliseret i opfattede trusler (Bartram & Jarochova 2022:167; Citrin, Levy & Wright 2014:1541). I tilfælde, hvor der er blevet implementeret multikulturelle integrationspolicies, bliver denne effekt katalyseret (Ibid.). Disse to studier præsenterer altså resultater, hvor en inkluderende tilgang i den politiske kultur til immigranter forårsager aldersmæssig polarisering blandt majoritetssamfundets borgere. Der findes dog ikke konsensus herom. Green et al. (2020) og Schlueter, Masso & Davidov (2020) finder i deres separate studier, at indføringen af inkluderende integrationspolicies mildner de opfattede trusler på tværs af aldre, og finder i den sammenhæng ingen evidens for aldersmæssig polarisering (Schlueter, E., A. Masso & E. Davidov 2020:657; Schlueter, Meuleman, & Davidov 2013). Bartram & Jarocova konkluderer yderligere, at den empiriske evidens for, at indføringen af integrationspolicies påvirker borgernes holdninger, er svag. Dermed ikke sagt, at forbindelsen ikke er til stede, men der synes at være noget større på spil. Alle disse studier præsenterer altså evidens for, at indføring af en bestemt type af integrationspolicy har en effekt på majoritetsbefolkningers dispositioner.

Et andet studie, som konkluderer, hvordan politisk retorik – eller håndhævelse og regulering af diskursive, lingvistiske og epistemiske normer – påvirker individers dispositioner, findes hos Helbling et. al. (2016). Her konkluderes der, at der findes et overlap mellem politikeres artikulationer af indvandringssjendske normer i partiprogrammer og negative holdninger til indvandring blandt befolkninger. De konkluderer samtidig, at der ikke findes nogen effekt fra politikeres artikulationer af indvandringsspositive holdninger, hvorfor de konkluderer, at indvandringssjendske normer har større indvirkning på skabelsen af holdninger blandt majoritetsbefolkningen (Helbing et. al. 2016:762). Den teoretiske idé om, at der findes en sammenhæng mellem det, som der står i partiprogrammer, og det, som politikere siger og gør i offentlige debatter, og at dette er med til at forme individers dispositioner, bakkes empirisk op i flere studier (Slothuus & Leeper 2014; Gilens & Murakawa 2002:25-31). Dette betyder, at en af partiernes kollektive kausalkræfter er at fungere rammesættende for partimedlemmernes ageren i offentlige debatter, hvor diskursive og epistemiske normer håndhæves og reguleres i kommunikation til den brede befolkning. I en kritisk realistisk forstand er det, politikere siger og gør, altså forstået som en proces, hvor diskursive, praktiske og epistemiske normer håndhæves og reguleres med udgangspunkt i et sæt af vedtagne normer. De inddragede studier i dette afsnit giver anledning til at antage, at der findes en kausal effekt af denne sigen og gøren, som former individers dispositioner på forskellig vis.

Der er nu argumenteret for *hvordan* den politiske kultur påvirker menneskers dispositioner, men ikke *hvorfor*. Svaret på dette spørgsmål findes, som ved mobilisering, influens og strukturering, i en psykologisk mekanisme igangsat af sociale strukturer. Den psykologiske mekanisme findes i Taber & Lodges generelle

model over bevidst og ubevidst tænkning, hvor priming-effekter indgår (Taber & Lodge 2013). Umiddelbart skulle man tro, at den første udvidelse af Slothuus & Leepers model – pilen fra den politiske kultur til dispositioner – vil fungere som en afvigelse fra Taber & Lodges politisk motiverede tænkning, men på grund af den indeværende empiriske kontekst er dette ikke tilfældet. Forklaringen findes i Taber & Lodges såkaldte *affective contagion effect* (fremadrettet betegnet som affektiv smitte). Den går på, at hvis et individ udsættes for positive primes i forbindelse med en begivenhed, så vil denne udsættelse resultere i, at den efterfølgende bevidste tænkning er præget af positivt ladede bevidste tanker – og omvendt i tilfælde af udsættelse for negative primes (Taber & Lodge 2013:136). Dette vil sige, at Taber & Lodge anerkender tilstedeværelsen af priming-effekter i forbindelse med at nå frem til en opfattelse. Dette kan umiddelbart virke paradoksalt, når teorien overordnet betragter konklusioner som produkter af allerede eksisterende holdninger. Det er igen her vigtigt at understrege, at opfattelser *først og fremmest* bør ses som et produkt af allerede eksisterende holdninger, men at de *også* bør ses som et produkt af udsættelsen for priming. Dette efterlader dog stadig spørgsmålet om *hvor meget* af en konklusion, der bør ses som et produkt af allerede eksisterende holdninger, og *hvor meget* af en konklusion, der bør ses som et produkt af priming-effekter. Det viser sig, at priming-effekter er *større* end effekter fra allerede eksisterende holdninger i empiriske kontekster, der omhandler immigranter. Det kan derfor virke underligt, at ingen af de studier, der anvender teorien om politisk motiveret tænkning til at undersøge forestillinger om immigranter, inkluderer affektiv smitte i diskussioner af deres resultater (Alesina, Miano and Stantcheva 2022; Heizmann and Huth 2021; Herda 2019; Johnston and Ballard 2016; Meltzer and Schemer 2021; Semyonov, Raijman and Gorodzeisky 2006). Dette er særligt interessant, da Taber & Lodges teoretiske forståelse er, at *"Affective contagion is the underlying process that drives motivated reasoning and rationalization in political thinking."* (Taber & Lodge 2013:148). Det betyder, at individers dispositioner er særligt påvirkelige i en indvandringskontekst. Dette betyder ligeledes, at de præsenterede studier kan forklare *hvad* der påvirker individers dispositioner, og politisk motiveret tænkning kan således forklare *hvordan* de påvirker individers dispositioner.

Der er dog visse forbehold ved Taber & Lodges forskningsdesign og deres resultater i studierne, der undersøger affektiv smitte i indvandringskontekster. For det første er det vigtigt at understrege, at priming-effekten kun er større end effekten fra allerede eksisterende holdninger i tilfælde af, at individet bliver udsat for negative primes og for respondenter under medianværdien for selvangivet politisk viden. Hertil bør det dog understreges, at alle respondenter i studiet var studerende på Political Science på Stone Brook University. Forudsat, at selv vurderet politisk viden er visende for faktisk politisk viden, er det rimeligt at antage, at medianværdien i eksperimentet er væsentligt højere end for hele populationen. Dette

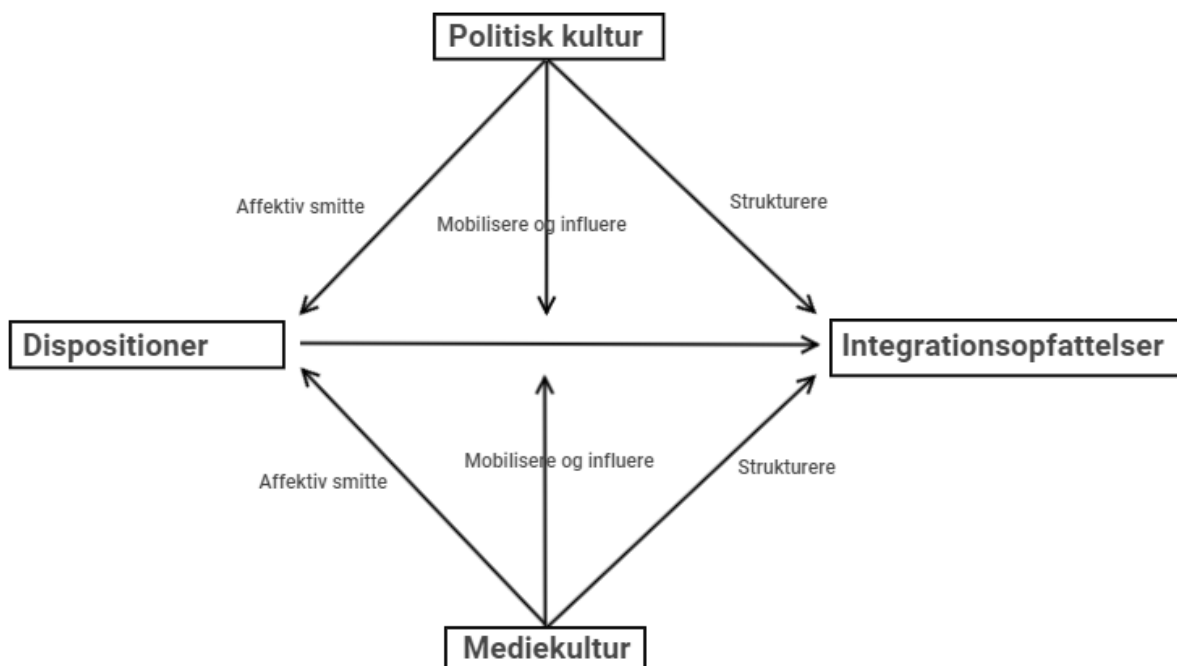
understreger dog blot pointen om, at det antagelsesvist må betyde, at (negative) primingeffekter er gældende for en stor del af populationen.

Til sidst skal muligheden for omvendt kausalitet nævnes; altså en pil fra dispositioner til den politiske kultur. Muligheden for, at partier mobiliserer sig for at udnytte normative tilstande i befolkningen forelægger selvfølgelig, og det vil være i strid med Elder-Vass' kritiske realisme at argumentere for andet. Jeg forstår derfor ikke pilen fra politisk kultur til dispositioner som en deterministisk kausalretning, hvor der ikke anerkendes en omvendt kausalitet. Kausalitetsretningen er inddraget i den angivne retning, da det indeværende sigte med specialet er at forklare, hvordan den politiske kultur (og mediekulturen) bidrager til skabelsen af majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser.

Anden udvidelse: Inddragelsen af mediekulturen

Denne anden udvidelse indebærer at identificere, hvordan medierne indvirker i skabelsen af forestillinger om IVIE. Inddragelsen vil, som den første udvidelse, trække på de identificerede normer og tendenser i afsnittet om mediekulturen. Hovedargumentet for inddragelsen af mediekulturen er, at denne kultur, som analytisk bør adskilles fra den politiske kultur, *også* er en vigtig social struktur i henhold til majoritetsbefolkningens opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE. Udbygningen af modellen ser nu således ud:

Model 3

Som det ses i modellen forstår jeg mediekulturen som noget, der påvirker og bidrager i processen gennem de samme tre psykologiske mekanismer som ved den politiske kulturs. Jeg vil derfor i dette afsnit diskutere, *hvad* fra mediekulturen, der påvirker individers dispositioner, og *hvad*, der mobiliserer og influerer processen fra aktiveringen af allerede eksisterende (affektive) holdninger til skabte opfattelser af, hvordan det går med integrationen. Jeg vil ligeledes diskutere hvilke opfattelser, medierne fremlægger, som kan forstås som mulige opfattelser at skrive sig ind på.

Det første, jeg vil diskutere, er hvordan medierne påvirker den danske majoritetsbefolkningers dispositioner med fokus på politisk overbevisning og de normative overbevisninger vist i tabel 4.

Affektiv smitte

Jeg har tidligere argumenteret for, at individer er særligt påvirkelige af priming effekter, når det kommer til indvandringsrelaterede emner. Med dette in mente giver det mening også at knytte et par ord til forskning, som har beskæftiget sig med den visuelle fremstilling af immigranter i medierne og dets effekter på individers dispositioner. Her findes der flere studier, som peger på, at synliggørelsen af immigranternes etnicitet via billeder og video tilsyneladende har en negativ effekt på majoritetsbefolkningens holdninger til indvandring (Sniderman et. al.:2004; van Klingeren et. al.:2015; Hartevelt et. al.: 2018). Der findes dog også studier, som viser, at immigranternes tilstedeværelse i medierne kan have positive effekter på majoritetsbefolkningens holdninger til indvandring (Boomgaarden and Vliegenthart 2009; Burscher et al., 2015). Her er det dog vigtigt at understrege, at de positive effekter findes i de tilfælde, hvor immigranter inddrages som kilder eller øjenvidner i forbindelse med historier, som ikke er relaterede til integrationspolitik. I en dansk kontekst er der dog lav repræsentation af IVIE som kilder i nyhedsmedier. Den seneste undersøgelse fra Ansvarlig Presse (2022) viser, at 3,5% af nyhedskilderne i de danske medier i 2021 var udgjort af IVIE (Ansvarlig Presse). Sammenholdes dette med den eksisterende forskning, der viser, at der i de danske medier i overvejende grad findes negativ omtale af IVIE, og at integrationsrelaterede emner med fokus på integrationsproblemer er et ofte bragt emne, kan det slutes, at hyppigheden af negative primes er markant højere end hyppigheden af positive primes. Den affektive smitte, der aktiveres i forbindelse med konsumeringen af nyhedshistorier, vurderes derfor til at fungere i langt overvejende negativ grad.

Mobilisering og influens

Forskning, der undersøger, hvad individer kommer til at tænke på (mobilisering og influens), beskæftiger sig oftest med de klassiske politologiske og medievidenskabelige begreber *framing*. I de studier, der beskæftiger sig med, hvordan framing indvirker på individers bedømmelser og/eller opfattelser af relevante emner, anvendes der oftest *emphasis framing*, der omhandler *hvad* der bliver kommunikeret, når der

lægges vægt på forskellige ting (Entman 1993:52). Dette er i indeværende videnskabsteoretiske kontekst lig håndhævnning og regulering af diskursive og lingvistiske normer, da det, der lægges vægt på, er af normativ karakter. Effekten af emphasis framing er oftest, at emner bliver fortolket på bestemte måder, fordi forskellige dispositioner aktiveres på forskellige måder. Håndhævnningen og reguleringen af disse normer forstås derfor som en proces, der har en kausal effekt på aktiveringen af majoritetsbefolkningens dispositioner, som så har en kausal effekt på deres integrationsopfattelser

I den vesteuropæiske integrationsforskning har jeg identificeret to typer af indvandringsrelaterede emner, som kan mobilisere og influere aktiveringen af dispositioner, som kan have en indvirkning på individers opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE. Disse vedrører økonomiske og kulturelle aspekter af indvandring. Disse to emner er i høj grad foreneligt med opfattelsesindekset, som både indeholder forhold vedrørende kultur og økonomi i form af lave beskæftigelsesfrekvenser og lave andele under ungdomsuddannelse. I forhold til de økonomiske aspekter af indvandring findes der eksempler på, at hvis indvandrere og efterkommere italesættes som økonomiske byrder, vil det skabe opbakning til restriktive integrationspolitiske forslag (Igartua & Cheng 2009; Costello & Hodson 2011; Florack et. al 2003). Dette er særligt gældende for ældre og lavtuddannede. Omvendt vil framing af indvandrere som nogen, der gavner den nationale økonomi, skabe opbakning til lempende integrationspolitiske forslag (Ibid.). Dette er særligt gældende hos yngre og højtuddannede. I forhold til mediernes dækning af emner, som vedrører kulturelle aspekter af indvandringen, findes der ligeledes eksempler på forskning, som påpeger lignende effekter. Her findes der evidens for, at hvis immigranter italesættes som trusler mod kulturen, vil majoritetsbefolkningen have tendens til at støtte op om restriktive integrationspolitiske forslag. Hvis immigranter derimod italesættes som berigende for kulturen i landet, vil majoritetsbefolkningen have tendens til at støtte op om multikulturelle integrationspolitiske forslag (Schemer 2012; Schemer 2014; McLaren et. al 2017).

I en dansk kontekst er disse to emner særligt fremtrædende i medierne, og italesættes ofte i forbindelse med integrationsrelaterede emner (Cengiz & Karlsson 2019). Cengiz & Karlsson påviser, som tidligere vist, at der findes en tendens til at italesætte IVIE som økonomiske byrder og som trusler mod den danske kultur. I denne hyppige italesættelse fremstilles IVIE overvejende som individer, der af individuelle og kulturelle årsager ikke ønsker at bidrage til det danske samfund, udtrykt ved manglende deltagelse i uddannelsesinstitutioner, på arbejdsmarkedet og ved kulturel afstand (fx historier om negativ social kontrol). Denne framing kan siges at virke, fordi effekten fra mediernes måde at frame emnerne på mobiliserer og influerer de dispositioner, som på forskellig vis aktiveres hos majoritetsbefolkningen. I denne kontekst vil en framing af IVIE som økonomiske byrder eller som trusler mod kulturen derfor antagelsesvist mobilisere og influere aktiveringen af negativt ladede dispositioner, som vil skabe en opfattelse af, at det

går dårligt med integrationen af IVIE. Det omvendte vil ligeledes være gældende i tilfælde af at IVIE bliver omtalt som gavnlige for den nationale økonomi eller berigende for kulturen. Den overvejende negative omtale af IVIE i de danske medier kan derfor bidrage til forklaringen af, hvorfor der ikke kan identificeres nogen grupper, som har opfattelser af, at det går bedre med integrationen af IVIE, end det faktisk gør.

Det har ikke kunnet lade sig gøre at finde studier, der undersøger framingeffekter med fokus på at frame immigranter som værende indehavere af de identificerede normative overbevisninger i Tabel 4; altså som enten marginaliserede borger, der ønsker at bidrage, men hvis muligheder for at bidrage hæmmes af et ekskluderende samfund eller som individer, der ikke ønsker at bidrage i et samfund, hvor der er rig mulighed for at bidrage. Dette er en vigtig skelnen, da det teoretisk kan give samme udfald. Det er så at sige ikke utænkeligt, at en person opfatter IVIE som en økonomisk byrde, *fordi de ikke får mulighed for at bidrage* eller *fordi de ikke ønsker at bidrage*. Denne skelnen er vigtig, fordi det kan diskuteres, hvordan negativ framing fra medierne påvirker de dele af majoritetsbefolkningen, som er overbevist om, at IVIE ønsker at bidrage til samfundet, men hæmmes på grund af et ekskluderende samfund.

Strukturering

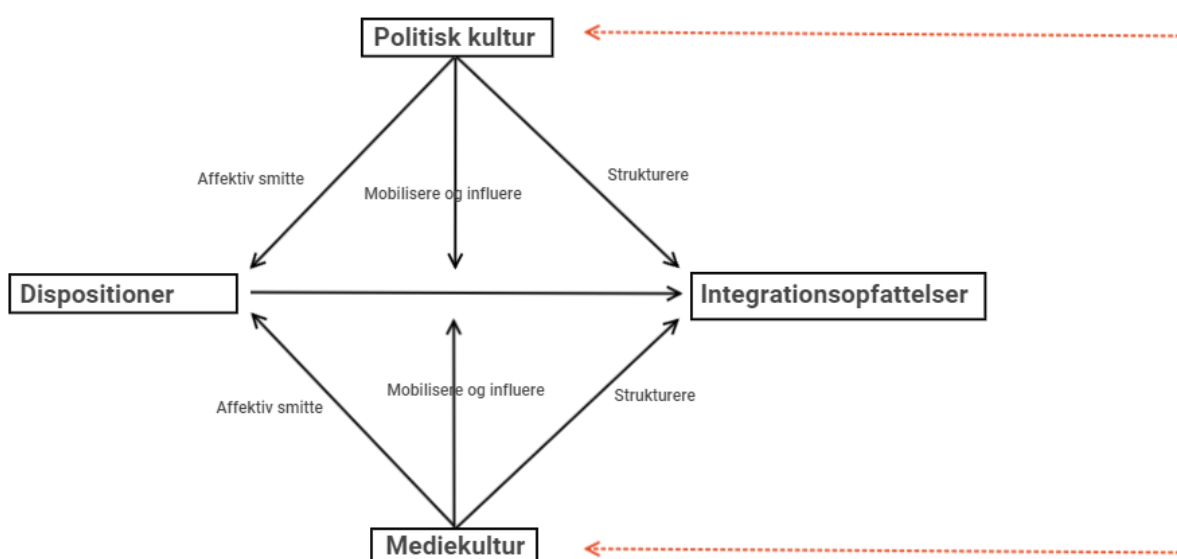
Som ved den politiske kultur handler strukturering om de mulige opfattelser af, hvordan det går med integrationen, som bliver fremsat i medierne. Til denne diskussion vil jeg vende tilbage Cengiz & Karlssons fund vedrørende mediernes fremlægning af integrationen af IVIE som værende succesfuld eller fejlslagen (Cengiz & Karlsson 2021). I indeværende empiriske kontekst giver det mening at inddrage denne skelnen i henhold til de muligheder, som medierne fremlægger for befolkningen. Medierne er, ligesom den politiske kultur, med til at strukturere opfattelser af *hvad* begrebet integration overhovedet indebærer, og *hvordan* majoritetsbefolkningen kan vide noget om, hvordan det går med den. Førstnævnte er berørt i afsnittet om den politiske kultur. Mediernes fremstilling af, hvad integration indebærer er, jf. afsnittet om den politiske kultur og mediekulturen, i klar overensstemmelse med forståelsen i den politiske kultur. Derfor vil jeg i stedet i dette afsnit diskutere de epistemiske normer i mediekulturen, og argumentere for hvordan og hvorfor de afspejler de epistemiske og diskursive normer i den politiske kultur. Som bekendt vedrører epistemiske normer, *hvad* der bør anerkendes som viden. De epistemiske normer vedrørende struktureringen af mulige opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE, er lig de i den politiske kultur. Begge kulturer anerkender og anvender i høj grad statistisk funderede argumenter som viden. I forskningen findes der ligeledes evidens for, at mediernes framingen af integrationsrelaterede statistikker påvirker majoritetsbefolkningers forestillinger om immigranter (Blinder & Jeannet 2017; Arendt 2010; Aalberg & Strabac 2010; Herda 2010; Meltzer & Schemer 2021). Her fremhæves det ligeledes, at hyppigheden af negativ omtale fungerer som en afgørende faktor i majoritetsbefolkningers forestillinger

om immigranter. Det er denne hyppighed, som jeg vil argumentere for, fungerer strukturerende. Bliver man i langt overvejende grad præsenteret for negativ omtale af IVIE i relation til forskellige integrationsrelaterede emner, struktureres der overvejende de muligheder for opfattelser, der indebærer, at det går dårligt med integrationen.

Tredje udvidelse: Et gensidigt konstituerende forhold mellem den politiske kultur og mediekulturen

Den sidste udvidelse vedrørende den politiske kultur og mediekulturen er inddragelsen af en dobbeltspidset pil mellem de to kulturer. Pilen indikerer, at der findes et gensidigt konstituerende forhold mellem den politiske kultur og mediekulturen. I afsnittet om den politiske kultur og mediekulturen inden analysen, samt i analysen har jeg gennemgående argumenteret for, at der er mange ligheder mellem den politiske kultur og mediekulturen. Disse ligheder tæller bl.a. håndhævelse og regulering af normen om, at integrationen kan opfattes som enten succesfuld eller fejlslagen, håndhævelse og regulering af normative opfattelser, hvori IVIE diskrimineres af samfundet overfor normative opfattelser af IVIE som individer, der ikke ønsker at bidrage til det danske samfund. En umiddelbart simpel forklaring på dette er, at det som oftest er politikere, der udtaler sig i medierne, når der er tale om integrationsrelaterede emner, og til dels også når IVIE omtales (Cengiz & Karlsson 2021). Deres fællesnævner er, at de i overvejende grad håndhæver og regulerer de samme normer, hvilket altså betyder, at de på mange punkter er en del af de samme normcirkler.

Model 4

Hvorfor ikke slå den politiske kultur og mediekulturen sammen?

Inden jeg bevæger mig videre til den sidste udvidelse, vil jeg adressere ovennævnte spørgsmål. For hvis mediekulturen og den politiske kultur på mange punkter er dele af de samme normcirkler, hvorfor så ikke slå dem sammen? Det skal de ikke, fordi der er tale om to vidt forskellige sociale strukturer med vidt forskellige aktører. Det, der særligt adskiller den politiske kultur og mediekulturen i indeværende kontekst er, at majoritetsbefolkningen antagelsesvist godt kan skelne mellem at modtage kommunikation fra aktører i den politiske kultur og aktører fra mediekulturen. Dette betyder, at *tillid til medier* og *tillid til politikere* også betragtes som en sigende disposition blandt majoritetsbefolkningen. Den er sigende, da det teoretisk bør betyde, at mobilisering og influens samt strukturering fra henholdsvis den politiske kultur og mediekulturen bør variere i henhold til samspillet mellem niveauet af tillid og individets andre dispositioner. I forhold til tillid til nyhedsmedier kan det for eksempel ses, at særligt højreorienterede, unge og mænd har mindre tillid til nyhedsmedier i Danmark end venstreorienterede, gamle og kvinder (Schrøder et. al 2021). I forhold til tillid til det politiske system er det i højere grad i uddannelsesniveau, de største forskelle findes (Stubager 2021:186). Det er igen her vigtigt at understrege, at samspillet mellem dispositioner også er relevant at tage i betragtning. For eksempel vil det at opfatte indvandring som en trussel mod den danske kultur eller at stemme på et indvandringsfjendsk parti (Nye Borgerlige og DF) mindske tilliden til det politiske system (Ibid.). At inddrage tillid til den politiske kultur og tillid til mediekulturen i et teoretisk framework, der tager udgangspunkt i politisk motiveret tænkning, er særligt vigtigt, og det er ikke inddraget i nogen af de studier, der beskæftiger sig med det i den eksisterende forskning (jf. s. 11). I praksis er individerne antagelsesvist for det meste bekendt med de sociale strukturer, de møder. Jeg finder det derfor ikke uansvarligt at antage, at langt størstedelen af majoritetsbefolkningen er klar over, om de læser en artikel fra Politiken eller fra Ekstrabladet, hvor der til sidstnævnte er væsentligt lavere tillid (Schrøder 2021). Ligeledes er det heller ikke uansvarligt at antage, at majoritetsbefolkningen har forskellig tillid til informationer fra forskellige politiske partier. Mobiliseringen og influens samt struktureringen vil derfor antagelsesvist også indvirke forskelligt afhængigt af niveauer af tillid til forskellige sociale enheder indenfor den politiske kultur og mediekulturen.

Fjerde (og sidste) udvidelse: Inddragelse af baggrunds faktorer

I dette afsnit vil jeg udvide modellen med de baggrunds faktorer, der i den empiriske analyse og i den teoretiske diskussion er fundet evidens for, har en betydning for et individs dispositioner. Det skal her nævnes, at der kan identificeres flere relevante baggrunds faktorer at inddrage afhængigt af teoretisk udgangspunkt. Jeg vil dog holde mig til kun at inddrage de baggrunds faktorer, som jeg har berørt gennem specialet, med tilføjelse af beskæftigelse og indkomst som relevante baggrunds faktorer. Fælles for alle de inddragede variable er, at de forudsiger dispositioner (Alesina, Miano & Stantcheva 2022; Heizmann and Huth 2021; Herda 2019; Johnston & Ballard 2016; Meltzer & Schemer 2021; Semyonov, Raijman & Gorodzeisky 2006).

Beskæftigelse og uddannelsesniveau

Som diskuteret i analysens første del er et højere uddannelsesniveau lig en mere realistiske opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE. Dette er uddybet i analysens første del, hvorfor jeg vil koncentrere mig om henholdsvis beskæftigelse. Med beskæftigelse menes der hvilket job, et individ fra majoritetsbefolkningen besidder. Dette er betydningsfuldt, da beskæftigelse kan være et udtryk for dispositioner, hvor der i den eksisterende forskning hovedsageligt fokuseres på holdninger til indvandring og indvandrere. Her findes der flere eksempler på studier, hvor der skelnes mellem faglærte og ufaglærte (Alesina et. al 2022; Esses et. al. 2020). Det er et udgangspunkt, hvor skelnen mellem ufaglært og faglært arbejde forstås som indikator på niveauet af opfattelser af indvandrere som trusler.

Fælles for uddannelsesniveau og beskæftigelse er, at de er mulige måder at operationalisere socioøkonomisk status på. Som bekendt er indkomst udeladt. Det kan dog være relevant i nogle tilfælde at inddrage indkomst i forskellige operationaliseringer af socioøkonomisk status afhængigt af, hvad sigtet med operationaliseringen er. I et etnisk konkurrenceteoretisk perspektiv giver det for eksempel mening at inddrage indkomst, da det kan indfange niveauet af et individs ressourcer, hvilket kan have betydning for den opfattede trussel af indvandring. I indeværende videnskabsteoretiske kontekst, hvor sigtet er at indfange normcirkler og dispositioner, kan kombinationen af beskæftigelse og uddannelsesniveau i højere grad indfange dette, hvorfor indkomst er udeladt. Når det er sagt, så er en af modellens styrker, at den kan rumme forskellige operationaliseringer af socioøkonomisk status. Som bekendt findes der et utal af forskellige måder at operationalisere socioøkonomisk status på (Broer, Bai & Fonseca 2019). Derfor er de traditionelle variable, der anvendes, inddraget som enkeltkategorier fremfor én samlet.

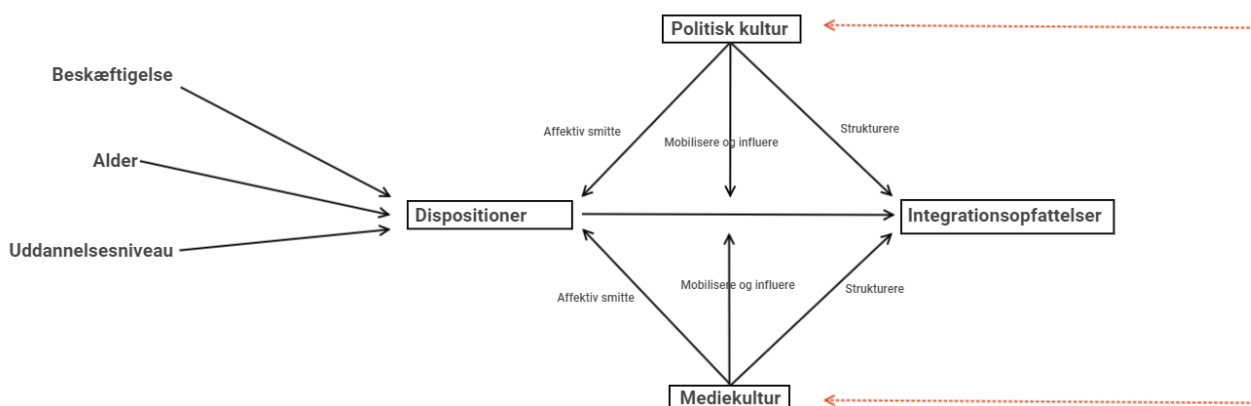
Alder

I litteraturen vedrørende holdninger til indvandring synes der at være klar konsensus omkring alder. En lang række studier præsenterer en sammenhæng mellem alder og holdninger til indvandring, hvor øget alder påvirker holdninger til indvandring i en negativ retning (Hellwig & Sinno 2017; Murray & Marx 2013; Abdelaaty & Steele 2022; Bartram & Jarochova 2022). Det er dog her vigtigt at bemærke, at det ikke er alderen i sig selv, der anskues som værende udslagsgivende. Hertil kan Ronald Ingleharts bog *Cultural Backlash: Trump, Brexit and Authoritarian Populism* med fordel nævnes. Han finder ligeledes, at alder fungerer forudsigende for holdninger til immigranter. For Inglehart (og de andre) er det dog ikke alder i sig selv, der forudsiger holdninger til indvandring, men alder forstås i denne sammenhæng som særligt forudsigende for individuel tilknytning til enten liberale eller autoritære værdier, der i indeværende videnskabsteoretiske og teoretiske kontekst forstås som dispositioner. I dette værk knyttes alder til et *life course perspective*, hvor de forskellige makroforhold, som individer er vokset op under, betragtes som en forklaring på, hvorfor ældre er mere negativt indstillet overfor indvandring og indvandrere end yngre mennesker. At inddrage alder åbner derfor op for intergenerationelle forklaringer funderet i makroforhold. I indeværende videnskabsteoretiske kontekst vil det, der forårsager opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE dog i højere grad forstås som et produkt af samspillet mellem dispositioner end et produkt af de makroforhold, som et individ er vokset op under, fordi individer betragtes som (delvist) autonome.

Opsamling på analysedel 2

Jeg har gennem denne teoretiske diskussion forsøgt at fremføre teoretiske argumenter, der kan bidrage til at forklare, hvordan den politiske kultur og mediekulturen bidrager til majoritetsbefolkningens integrationsopfattelser. Undervejs identificerede jeg endnu to vigtige dispositioner i form af tillid til det politiske system og tillid til medierne. Jeg har argumenteret for, at en inddragelse af mediekulturen og den politiske kultur nødvendiggør inddragelsen af tillid hos majoritetsbefolkningen, fordi det er sigende for, hvordan man modtager og behandler information fra henholdsvis den politiske kultur og mediekulturen. Inden jeg afslutter denne opsamling, vil jeg præsentere modellen, som den nu ser ud, og hvor alle de relevante dispositioner også indgår.

Model 5

Som bekendt vil den integrationsopfattelse, som individet fra majoritetsbefolkningen tilslutter sig, være den, som er i overensstemmelse med individets dispositioner. Jeg har dog i den sidste del af analyse 1 vist, at også indvandringspositive individer og vælgere af indvandringspositive partier i overvejende grad har en opfattelse af, at det går værre med integrationen af IVIE, end det faktisk gør. Umiddelbart kunne det indikere, at begge grupper af ellers diametralt modsatte overbevisninger køber ind på samme mulige opfattelse fremlagt af medierne og i den politiske kultur – opfattelsen af, at integrationen er fejlslagen. Det er dog ikke muligt at slutte den konklusion entydigt for alle med en negativ score på opfattelsesindekset, da det (1) kan være, at nogle respondenter mener, at den er i udvikling eller (2) mener, at den er succesfuld på trods af et lavere niveau end etniske danskere. I de danske medier fremstilles disse to normative overbevisninger ligeledes som mulige opfattelser af, hvordan det går med integrationen (Cengiz & Karlsson 2021). Jeg vil dog argumentere for, at en tendens til overvejende opfattelser af integrationen som værende fejlslagen er mere plausibel. Dette vil jeg argumentere for, da (1) mediernes og politikernes fremstilling af integrationen som fejlslagen er hyppigere end fremstillingen af integrationen som succesfuld og (2) at opfatte integrationen som værende fejlslagen er også i overensstemmelse med indvandringspositive individer og vælgere af indvandringspositive partiers dispositioner – de er nemlig også *motiverede* for at opfatte integrationen som værende fejlslagen.

Jeg har gennem den teoretiske diskussion forklaret, at mediekulturen og den politiske kultur påvirker majoritetsbefolkningens dispositioner gennem affektiv smitte, styrer hvilke dispositioner, der aktiveres hvornår gennem mobilisering og influens, og skaber de mulige integrationsopfattelser, som individer kan vælge at tilslutte sig. På baggrund af dette kan det slutes, at både mediekulturen og den politiske kultur er

afgørende for, at der ikke kan identificeres grupper af mennesker, som i overvejende grad har en opfattelse af, at det går bedre med integrationen af IVIE end det faktisk gør.

Modellens forudsætninger for fremtidig anvendelse

Det er mit håb, at denne model en dag kan inspirere andre til at undersøge de identificerede kausalkræfter (pilene) empirisk, og enten be- eller afkræfte nogle af de teoretiske pointer, som jeg gennem udbygningen af modellen har fremført. Modellen er udviklet i en dansk kontekst, men jeg vil i dette afsnit argumentere for, at den også kan anvendes i en vesteuropæisk sammenhæng.

Taber & Lodges teoretiske idéer behandler individers kognition i forbindelse med *politisk information*. At anvende modellen forudsætter altså, at immigranter og integration betragtes som et politisk område. I en vesteuropæisk kontekst kan dette dog efterhånden tages for givet. Ligeledes forudsætter empirisk anvendelse af modellen, at immigranter og integration bliver italesat nok i den politiske kultur og i mediekulturen til, at det med rimelighed kan antages, at majoritetsbefolkningen er gjort bevidst om immigranternes tilstedeværelse og samfundets håndtering af denne tilstedeværelse. Det forudsætter ligeledes, at majoritetsbefolkningen bliver gjort bevidst om dette *gennem* den politiske kultur og mediekulturen. I samfund, eller i dele af et samfund, hvor majoritetsbefolkninger i overvejende bliver gjort bevidst om immigranter gennem hverdagslivserfaringer, vil modellen derfor ikke være anvendelig. Jf. Inglehart kan det dog ses, at der i en vesteuropæisk kontekst findes en bred stigende tendens til, at indvandringspolitiske emner er fremtrædende både i de politiske kulturer og i mediekulturer i de fleste lande (Inglehart 2019).

Modellens danske kontekst betyder også, jf. Pardos-Prado (2011), at jeg tillod mig at se bort fra etnisk konkurrenceteori, da Danmark anses som et ressourcestærkt land med mangel på arbejdskraft ved tidspunktet for dataindsamling. I anvendelse af modellen i kontekster med ressourcetsvage samfund, hvor der er 'kamp om arbejde', vil perspektiver fra denne teoretiske retning være passende at inddrage. Disse kan dog uproblematisk inkorporeres i modellen, da ressourceilgængelighed kan forstås som styrende for de diskursive og lingvistiske normer, som håndhæves og reguleres i den politiske kultur og mediekulturen.

Forslag til fremtidige studier

Kausalitetsretningen mellem holdninger til indvandring (dispositioner i den teoretiske model) i analyse 1 hviler på en streng teoretisk antagelse, dog underbygget med Taber & Lodges imponerende arbejde herom. Jf. metodekritikken af deres udelukkende eksperimentelle design kan der dog stilles spørgsmålstegn ved, om kausalitetsretningen vil være lig fundene i deres eksperimenter. En måde at imødekomme dette udenfor et eksperimentelt forskningsdesign kan være ved brug af longitudinationelle forskningsdesign, særligt

paneldata. Jeg vil ikke gå ind i en længere metodisk diskussion af dette her, men blot nævne, at anvendelse af paneldata kan imødekomme spørgsmålet om omvendt kausalitet og uobserverede confounders (Bryman 2007; Morgan & Winship 2015). At anvende paneldata vil ligeledes åbne muligheden for at undersøge, hvordan majoritetsbefolkningens dispositioner og opfattelser ændrer sig i takt med begivenheder i samfundet. For eksempel kunne der indsamles data før, under og efter en valgperiode. Indsamles der data for alle fire komponenter i modellen (dispositioner, politisk kultur, mediekultur og opfattelser), vil det være muligt at undersøge, hvordan dispositioner og opfattelser påvirkes af ændringer i den politiske kultur og mediekulturen. På den måde vil forskningsdesignet nærme sig et naturligt eksperiment.

Et andet felt, hvor majoritetsbefolkningers opfattelser af integrationen kan anvendes, er i de komparative velfærdsstudier. Jeg har tidligere præsenteret, hvordan Danmarks integrationslovgivning er særligt restriktiv, og hvordan der i den politiske kultur og i mediekulturen i Danmark findes en særligt hård retorik i henhold til IVIE (Simonsen 2019; Cengiz & Karlsson 2021; Jensen 2019). I et nationalkomparativt blik gør dette Danmark til en særlig 'case'. Hertil kunne man så spørge sig selv, om de empiriske resultater i indeværende speciale ville have set anderledes ud, hvis mediedækningen og den politiske kultur var overvejende positive? Her kunne man passende kigge på Sverige, hvor dette i nogen grad er tilfældet (Cengiz & Karlsson 2021). Noget, der gør Sverige særligt interessant i denne sammenhæng er, at den danske og svenske velfærdsmodel ligner hinanden. I et nationalkomparativt perspektiv betyder det, at de institutionelle forhold kan holdes tilnærmelsesvist konstant, hvilket kan tydeliggøre de eventuelt varierende påvirkninger fra de forskellige politiske kulturer og mediekulturer. Her kan man passende stille spørgsmålet, om det da ville være muligt at identificere individer, som i overvejende grad har en opfattelse af, at det går *bedre* med integrationen, end det faktisk gør?

Et andet relevant perspektiv, som ikke er med her, er inddragelsen af sociale medier. Denne type af medier er særlig, fordi den tillader individer at interagere med hinanden. Fra Kulturministeriets rapport "mediernes udvikling i Danmark" fra 2021 ses det, at 90% af den danske befolkning har en profil på sociale medier, og at 46% bruger de sociale medier til at holde sig opdateret om nyheder. Ligeledes kan det ses, at 81% af de danskere, som har en profil på Facebook, bruger mediet flere gange dagligt. Derfor kan der være relevante indsigter at hente ved at indstille sit forskningsmæssige sigte herpå.

Der er dog en enkelt bemærkning i forhold til at skulle anskue modellen som en orienteret acyklisk graf i forbindelse med fremtidig forskning. Fordi orienterede acykliske grafer ikke er prametriske, er det ikke relevant at inkludere en interaktionseffekt på normal vis (Morgan & Winship 2015:33). Derfor vil pilen vedrørende mobilisering og influens skulle behandles og fremstilles som en pil rettet mod dispositioner.

Konklusion

Jeg vil på atypisk vis indlede konklusionen på dette speciale med det samme citat fra Jensen, som jeg præsenterede i afsnittet om specialets teoretiske springbræt:

“Second, that it (civic integration red.) is a phenomenon, which cannot be reduced to a subset of integration policies and that in order to conceptualize and theorize it we must move beyond studying residence and citizenship policies (both as output to be explained and as predictor of outcomes) towards a broader political sociological theorisation of societal civic integration.” (Jensen 2019)

Med afsæt i Jensens ovenstående opfordring til at teoretisere en bredere politisk sociologisk teori om medborgerlig integration satte jeg mig for at undersøge, hvad der forårsager majoritetsbefolkningens opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE. Dette gjorde jeg, fordi disse opfattelser kan betragtes som de kulturelle konsekvenser af en nationalstatslig tilgang til medborgerlig integration. Det overordnede sigte med dette var, at jeg gennem en identificering af de generative mekanismer og kausalkræfter, som forårsager disse opfattelser, kunne bidrage til en sådan bredere politisk sociologisk teoretisering af medborgerlig integration som et ideationalt fænomen, som præsenteret af Jensen. Den eksisterende forskning, som beskæftiger sig med at forklare sådanne opfattelser, er dog i høj grad funderet i den politiske psykologi. Således blev en sociologisering af en politisk psykologisk forklaringsmodel gennem en empirisk analyse og en teoretisk diskussion vejen til dette bidrag. Sociologiseringen foregik gennem Dave Elder-Vass’ teoretiske og videnskabsteoretiske ontologi og teoretiske begrebsapparat. Specialets primære bidrag til en teoretisering af de kulturelle konsekvenser af en nationalstatslig tilgang til medborgerlig integration, den teoretiske model, blev udarbejdet gennem en besvarelse af følgende problemformulering:

Hvad forårsager den etnisk danske majoritetsbefolkningens opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE i Danmark, og hvordan bidrager den politiske kultur, mediekulturen samt kontakten til IVIE til disse opfattelser?

- **Kan holdninger til indvandring alene forklare den danske majoritetsbefolkningens opfattelser af, hvordan det går med integrationen af ikke-vestlige indvandrere?**

Jeg vil nu opridse svarene på problemformuleringen. Det første led i problemformuleringen og problemformuleringens underspørgsmål blev besvaret i analysens første del. I denne analyse blev det såkaldte opfattelsesindeks/opfattelsesindeks anvendt som afhængig variabel i en multivariat lineær regression, hvor relevante variable fra den eksisterende forskning fungerede som uafhængige variable. Analysen blev indledt med deskriptiv statistik. Her fandt jeg, overraskende, at *der ikke kan identificeres*

nogle kategorier på tværs af de inddragede variable, som overvejende har en opfattelse af, at det går bedre med integrationen af IVIE, end det faktisk gør. Dette fund indikerer, at majoritetsbefolkningens opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE *ikke* er et spørgsmål om, hvorvidt majoritetsbefolkningen har opfattelser af om det går bedre eller værre, end det faktisk gør. Snarere er det et spørgsmål om, *hvor meget værre* de har en opfattelse af, at det går, som er på spil.

Dette spørgsmål blev undersøgt i den multivariate lineære regressionsanalyse. Det første der blev konstateret i den multivariate regressionsanalyse var dog, at *holdninger til indvandring ikke alene kan forklare majoritetsbefolkningens opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE.*

Uddannelsesniveau, alder, politisk overbevisning og selv vurderet vidensniveau bidrager ligeledes til forklaringen. De inddragede relevante baggrundvariable blev operationaliseret til at forudsige majoritetsbefolkningens dispositioner. Resultaterne stemte overens med den eksisterende forskning. Et lavt uddannelsesniveau, højere alder, at have stemt på et indvandringsnegativt parti ved folketingsvalget 2019 samt et lavt selv vurderet vidensniveau skaber alle en tendens til at have en opfattelse af, at det går værre med integrationen af IVIE, end det faktisk gør. Om end holdninger til indvandring ikke alene kan forklare majoritetsbefolkningens opfattelser, så er det klart den variabel, som har den største effekt samt den variabel, som kan forklare mest af variansen på opfattelsesindekset. I analysens første del undersøgte jeg ligeledes, hvorvidt Taber & Lodges sofistikeffekt var at finde i indeværende empiriske materiale. Dette var *ikke* tilfældet. Effekterne fra det selv vurderede vidensniveau er derfor i højere grad i overensstemmelse med Alesina et. al. (2022) og Heizmann & Huth (2021).

Slutteligt blev de overraskende mange overlappende opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE for individer, der i 2019 stemte på henholdsvis indvandringspositive og indvandringsnegative partier, sammenlignet. Her søgte jeg en forklaring på, hvordan det kan være, at individer med diametralt modsatte dispositioner kan have samme opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE. Forklaringen på dette er, at vælgere af indvandringspositive partier også kan betragtes som motiverede for at have en opfattelse af, at det går dårligt med integrationen, fordi det er i overensstemmelse med en normativ overbevisning om, at samfundet er ekskluderende på trods af, at langt de fleste IVIE ønsker at bidrage til samfundet. Vælgere af indvandringsnegative partier er derimod af modsatte normative overbevisning. De er motiverede for at have en opfattelse af, at det går værre med integrationen af IVIE, fordi det er i overensstemmelse med en normativ overbevisning om, at langt størstedelen IVIE ikke ønsker at bidrage til det danske samfund, på trods af, at det danske samfund er inkluderende for de, der gerne vil bidrage. Dette ledte mig til at konkludere, at det, der (bl.a.) forårsager majoritetsbefolkningens opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE i Danmark, er *samspeilet mellem majoritetsbefolkningens dispositioner,*

herunder holdninger til indvandring, selv vurderet vidensniveau, overbevisninger om ikke-vestlige indvandreres og efterkommeres dispositioner samt overbevisninger om det danske samfund.

Analyse 2 havde til formål at skabe et teoretisk framework for skabelsen af majoritetsbefolkningens opfattelser, der kan anvendes i fremtidig forskning. Dette blev gjort ved at udbygge en model fra Slothuus & Leeper (2014), der ligeledes inddrager politisk kultur med udgangspunkt i teorien om politisk motiveret tænkning. Udbygningen skete ved at kombinere de psykologiske mekanismer fra Taber & Lodges teori om politisk motiveret tænkning med empiriske fund i den eksisterende forskning. Én af hovedpointerne i modellens udbygning var, at majoritetsbefolkningens dispositioner i høj grad kan ses som et produkt af de sociale strukturer, de indgår i. De sociale strukturer, som har betydning for skabelsen af majoritetsbefolkningens opfattelser, er den politiske kultur og mediekulturen.

De meget entydige fund i den inddragede litteratur vedrørende mediernes overvejende negative dækning af integrationsrelaterede emner, den hårde politiske kultur samt argumentet om, at majoritetsbefolkningens dispositioner er særligt påvirkelige af negative primes, gør mig særdeles skeptisk overfor at anskue majoritetsbefolkningens opfattelser af, hvordan det går med integrationen, udelukkende som et produkt af dispositioner, og særligt i forhold til negative holdninger til indvandring, som fremsat af Peter Thisted Dinesen (Berlingske.dk).

I stedet vil jeg argumentere for, at majoritetsbefolkningens opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE for det første bør ses i lyset af den overordnede samfundsmæssige kontekst, hvor disse opfattelser bliver skabt; i en nationalstat med en særligt restriktiv tilgang til medborgerlig integration, hvor integration behandles som et målbart fænomen. Majoritetsbefolkningens opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE bør derfor ses som et produkt af de kulturelle forhold, som skabes under rammerne af en særlig restriktiv tilgang til medborgerlig integration. Gennem specialet har jeg påvist, at der i denne tilgang til medborgerlig integration findes en særligt hård politisk kultur og mediekultur, udtrykt ved en tendens til meget, og meget fremtrædende, negativ omtale af immigranter. Disse særligt hårde kulturer gør, at majoritetsbefolkningen i langt overvejende grad har en opfattelse af, at det går værre med integrationen af IVIE, end det faktisk gør. Den tidligere forskning har vist, at opfattelser af integrationsforhold i højere grad påvirker individers opbakning til forskellige integrationspolitiske standpunkter end de faktiske niveauer. Dette betyder, at der hos politikere og magthavere kan findes incitament til at påvirke majoritetsbefolkningens opfattelser af, hvordan det går med integrationen af IVIE. Det er netop derfor, at det er særligt vigtigt ikke at reducere disse opfattelser til produkter af individuelle holdninger.

Litteraturliste

- Abdelaaty L, Steele LG. Explaining Attitudes Toward Refugees and Immigrants in Europe. *Political Studies*. 2022;70(1):110-130. doi:[10.1177/0032321720950217](https://doi.org/10.1177/0032321720950217)
- Andersen, J.G. & Borre, O. (2003): *Politisk forandring – Værdipolitik og nye skillelinjer ved folketingsvalget 2001*. Viborg: Nørhaven Book.
- Alesina AF, Miano A and Stantcheva S (2022) Immigration and Redistribution. *The Review of Economic Studies*, <https://doi.org/10.1093/restud/rdac011>
- Andersen, J.G. & Borre, O. (2003): *Politisk forandring – Værdipolitik og nye skillelinjer ved folketingsvalget 2001*. Viborg: Nørhaven Book.
- Aalberg T and Strabac Z (2010) Media use and misperceptions. *Nordicom Review* 31, 35–52
- Agresti (2018): *Statistical Methods for the Social Sciences: Global Edition*. 5th Edition.
- Abou-Chadi, Tarik. (2014). Niche party success and mainstream party policy shifts—How green and radical right parties differ in their impact. *British Journal of Political Science*, 46(02), 417–436.
- Alonso, S., & da Fonseca, S. C. (2011). Immigration, Left and Right. *Party Politics*, 18(6), 865–884
- Bartram, David & Jarochova, Erika. (2021). A longitudinal investigation of integration/multiculturalism policies and attitudes towards immigrants in European countries i *Journal of Ethnic and Migration Studies*. 1-20. DOI: 10.1080/1369183X.2021.1922273.
- Bonomi, G., N. Gennaioli, and G. Tabellini (2021). Identity, Beliefs, and Political Conflict. *The Quarterly Journal of Economics* 136 (4), 23712411.
- Bordalo, P., K. Coffman, N. Gennaioli, and A. Shleifer (2016). Stereotypes. *The Quarterly Journal of Economics* 131 (4), 1753–1794.
- Bayes R et al. (2020) When and how different motives can drive motivated political reasoning. *Political Psychology* 41, 1031–1052.
- Benjaminsen, Lars. 2006. "Sociale Mekanismer Og Statistiske Modeller - Mellem Tal Og Teori." Pp. 67–83 in *Sociologiske Metoder - Fra teori til analyse i kvantitative og kvalitative studier*, edited by O. Bjerg and K. Villadsen. København: Forlaget samfundslitteratur
- Boomgaarden, H. G., & Vliegenthart, R. (2009). How news content influences anti-immigration attitudes: Germany, 1993–2005. *European Journal of Political Research*, 48(4), 516–542. doi: 10.1111/j.1475-6765.2009.01831.x
- Burscher, B., van Spanje, J., & de Vreese, C. H. (2015). Owning the issues of crime and immigration: The relation between immigration and crime news and anti-immigrant voting in 11 countries. *Electoral Studies*, 38, 59–69. doi: 10.1016/j.electstud.2015.03.001
- Broer, M, Bai, Y. & Fonseca, F. (2019): *Socioeconomic Inequality and Educational Outcomes*. Springer Cham
- Citrin, J., M. Levy, and M. Wright. 2014. "Multicultural Policy and Political Support in European Democracies." *Comparative Political Studies* 47 (11): 1531–1557. doi:10.1177/ 0010414013512604
- Cochrane, C., Nevitte, N. Scapegoating: Unemployment, far-right parties and anti-immigrant sentiment. *Comp Eur Polit* 12, 1–32 (2014). <https://doi.org/10.1057/cep.2012.28>

Cunningham, S. (2021). *Causal Inference: The Mixtape*. Yale University Press.

<https://doi.org/10.2307/j.ctv1c29t27>

Cengiz, P. M., & Karlsson, L. E. (2021). Portrayal of immigrants in danish media—a qualitative content analysis. *Societies*, 11(2),

Cheng, L., Igartua, J. J., Palacios, E., Acosta, T., & Palito, S. (2014). Framing immigration news in Spanish regional press. *International Migration*, 52(6), 197–215.

Costello, K., & Hodson, G. (2011). Social dominance-based threat reactions to immigrants in need of assistance. *European Journal of Social Psychology*, 41(2), 220–231. doi: 10.1002/ejsp.769

Dreyer, Johannes K. & M. Azhar Hussain: Multipel lineær regressionsanalyse. Kap. 18 i *Metoder i samfundsvidenskaberne af Catharina Juul Kristensen & M. Azhar Hussain (red.) Samfundslitteratur*, København

Elder-Vass, D. (2012): *The Reality of Social Construction*. Cambridge: Cambridge University Press.

Eelco Harteveld, Andrej Kokkonen & Stefan Dahlberg (2017) Adapting to party lines: the effect of party affiliation on attitudes to immigration i *West European Politics*, 40:6, 1177-1197. DOI: 10.1080/01402382.2017.1328889

Ersanilli, E. & Präg, P. (2021): Fixed-term work contracts and anti-immigration attitudes. A novel test of ethnic competition theory, *Socio-Economic Review*, mwab059. DOI: <https://doi.org/10.1093/ser/mwab059>

Esipova, Neli, Julie Ray, Anita Pugliese and Dato Tsabutashvili. *How the World Views Migration*. Geneva: IOM, 2015.

Entman, R.M., & Rojecki, A. (1993). Freezing out the Public: Elite and Media Framing of the U.S. Anti-Nuclear Movement. *Political Communication*, 10(2), 151-167.

Esses, V. (2020): Prejudice and Discrimination Toward Immigrants. *Annual Review of Psychology* 2021 72:1, 503-531

Florack, A., Piontkowski, U., Rohmann, A., Balzer, T., & Perzig, S. (2003). Perceived intergroup threat and attitudes of host community members toward immigrant acculturation. *The Journal of Social Psychology*, 143(5), 633–648. doi: 10.1080/00224540309598468

Gorodzeisky, A. (2011): Who Are the Europeans that Europeans Prefer? Economic Conditions and Exclusionary Views Toward European Immigrants i *International Journal of Comparative Sociology* 52(2): 100–113. <https://doi.org/10.1177/0020715210377158>.

Green, E. G. T., E. P. Visintin, O. Sarrasin, and M. Hewstone. 2020. “When integration policies shape the impact of intergroup contact on threat perceptions: A multilevel study across 20 European countries.” *Journal of Ethnic and Migration Studies* 46 (3): 631–648. <http://doi.org/10.1080/1369183X.2018.1550159>.

Grossman, G. M. and E. Helpman (2021). Identity Politics and Trade Policy. *Review of Economic Studies* 88, 1101–1126

Gorodzeisky A and Semyonov M (2020) Perceptions and misperceptions: actual size, perceived size and opposition to immigration in European societies. *Journal of Ethnic and Migration Studies* 46, 612–630.

Gilens, M., & Murakawa, N. (2002). Elite cues and political decision-making. In M. X. delli Carpini, L. Huddy, & R. Y. Shapiro (Eds.), *Research in micropolitics (Political decision-making, deliberation and participation, Vol. 6, pp. 15–49)*. Amsterdam, Netherlands: JAI.

Hansen, K.M. & Stubager, R. (2021): *Klimavalget*. København: Djøf Forlag.

Hansen, K.M. & Stubager, R. (2017): *Oprør fra udkanten: Folketingsvalget 201*. Djøf Forlag. Studier i dansk politik Nr. 5.

Hainmueller, J. & Hopkins, D. (2014): Public Attitudes Towards Immigration i *Annual Review of Political Science*. Vol. 17:225-249. Doi: <https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-102512-194818>

Hansen, K.M. & Stubager, R. (2021): *Klimavalget*. København: Djøf Forlag.

Hansen, K.M. & Stubager, R. (2017): *Oprør fra udkanten: Folketingsvalget 201*. Djøf Forlag. Studier i dansk politik Nr. 5.

Heath, Anthony and Lindsay Richards. "How Do Europeans Differ in Their Attitudes to Immigration?" Paper for the 3rd Annual International ESS Conference (2016).
https://www.europeansocialsurvey.org/docs/about/conference/HEATH_FORD_how-do-Europeans-differ.pdf (Tilgået DATO).

Herda D (2010) How many immigrants? Foreign-born population innumeracy in Europe. *Public Opinion Quarterly* 74, 674–695.

Herda D (2019) Tracking ignorance: examining changes in immigrant population innumeracy in the United States from 2005 to 2013. *Migration Letters* 16, 329–339.

Heizmann B and Huth N (2021) Economic conditions and perceptions of immigrants as an economic threat in Europe: temporal dynamics and mediating processes. *International Journal of Comparative Sociology* 62, 56–82.

Harteveld, E., Schaper, J., De Lange, S. L., & Van Der Brug, W. (2018). Blaming Brussels? The impact of (news about) the refugee crisis on attitudes towards the EU and national politics. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 56(1), 157–177.

Jensen, K. K., & Larin, S. (2019). Introduction: Theorizing the Civic Turn in European Integration Policies. *Ethnicities*, 19(4), 595-613. <https://doi.org/10.1177/1468796819843532>

Johnston CD and Ballard AO (2016) Economists and public opinion: expert consensus and economic policy judgments. *The Journal of Politics* 78, 443–456.

Kunda, Ziva. 1990. The Case for Motivated Reasoning. *Psychological Bulletin*, 108(3): 480–98.

Lundmark S and Kokkonen A (2017) Measuring immigrant populations: subjective versus objective assessments. *Survey Methods: Insights from the Field*, 1–7. <https://doi.org/10.13094/SMIF-2017-00004>

Lind T et al. (2022) Motivated reasoning when assessing the effects of refugee intake. *Behavioural Public Policy*, 6, 213–236.

Mayda, A.M. (2006): Who Is Against Immigration? A Cross-Country Investigation of Individual Attitudes toward Immigrants. *The Review of Economics and Statistics*; 88 (3): 510–530.
doi: <https://doi.org/10.1162/rest.88.3.510>

Murray, K.E. & Marx, D.M (2013): Attitudes Toward Unauthorized Immigrants, Authorized Immigrants, and Refugees I *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 19:3, 332-341. DOI: 10.1037/a0030812

McLaren L and Johnson M (2007) Resources, group conflict and symbols: explaining anti-immigration hostility in Britain. *Political Studies* 55, 709–732.

- Meltzer CE and Schemer C (2021) Miscounting the others: media effects on perceptions of the immigrant population size. In Strömbäck J et al. (eds), *Media and Public Attitudes toward Migration in Europe: A Comparative Approach*. London: Routledge, 174–189
- Morgan, S. & Winship, C. (2015): *Counterfactuals and Causal Inference*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Marks, G., Hooghe, L., Steenbergen, M. R., & Bakker, R. (2007). Crossvalidating data on party positioning on European integration. *Electoral Studies*, 26(1), 23–38.
- McLaren, L., Boomgaarden, H., & Vliegenthart, R. (2017). News coverage and public concern about immigration in Britain. *International Journal of Public Opinion Research*. doi: 10.1093/ijpor/edw033
- Norris, P., & Inglehart, R. (2019): *Cultural Backlash: Trump, Brexit, and Authoritarian Populism*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Pichler F. (2010): Foundations of anti-immigrant sentiment: The variable nature of perceived group threat across changing European societies, 2002–2006. *International Journal of Comparative Sociology*. 51(6):445–469.
- Rustenbach, E (2011): Sources of Negative Attitudes toward Immigrants in Europe: A Multi-Level Analysis I *International Immigration Review*, Vol. 40(1):53–77. DOI: 10.1111/j.1747-7379.2009.00798.x
- Sandovici, M.E., Jakobsen, G. & Strabac, Z. (2012): Political Nationalism and Attitudes Towards Immigration: The Interaction of Knowledge and Policy i *International Journal on Minority and Group Rights* 19, no. 2 (2012): 115–127. <https://www.jstor.org/stable/24675648>.
- Sergi Pardos-Prado (2011) Framing Attitudes Towards Immigrants in Europe: When Competition Does Not Matter, *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 37:7, 999–1015, DOI: [10.1080/1369183X.2011.572421](https://doi.org/10.1080/1369183X.2011.572421)
- Semyonov M, Raijman R and Gorodzeisky A (2006) The rise of anti-foreigner sentiment in European societies, 1988–2000. *American Sociological Review* 71, 426–449.
- Schemer, C. (2012). The influence of news media on stereotypic attitudes toward immigrants in a political campaign. *Journal of Communication*, 62(5), 739–757. doi: 10.1111/j.1460-2466.2012.01672.x
- Schemer, C. (2014). Media effects on racial attitudes: Evidence from a three-wave panel survey in a political campaign. *International Journal of Public Opinion Research*, 26(4), 531–542. doi: 10.1093/ijpor/edt041
- Schlueter, E., B. Meuleman, and E. Davidov. 2013. “Immigrant Integration Policies and Perceived Group Threat: A Multilevel Study of 27 Western and Eastern European Countries.” *Social Science Research* 42 (3): 670–682. doi:10.1016/j.ssresearch.2012.12.001.
- Schlueter, E., A. Masso, and E. Davidov. 2020. “What Factors Explain Anti-Muslim Prejudice?” *Journal of Ethnic and Migration Studies* 46 (3): 649–664. doi:10.1080/1369183X.2018.1550160.
- Semyonov, M., Raijman, R. & Gorodzeisky, A. (2008): Foreigners’ Impact on European Societies: Public Views and Perceptions in a Cross-National Comparative Perspective i *International Journal of Comparative Sociology* 491, 5–29. <https://doi.org/10.1177/0020715207088585>.
- Sides J and Citrin J (2007) European opinion about immigration: the role of identities, interest and information. *British Journal of Political Science* 37, 477–504
- Steele LG and Perkins KM (2019) The effects of perceived neighborhood immigrant population size on preferences for redistribution in New York City: a pilot study. *Frontiers in Sociology* 4, 1–13.

Slothuus & Leeper (2014): Political Parties, Motivated Reasoning, and Public Opinion Formation. *Advances in Political Psychology*, Vol. 35, Suppl. 1, 2014

Simonsen, K.B. (2019): The Democratic Consequences of Anti-immigrant Political Rhetoric: A Mixed Methods Study of Immigrants' Political Belonging in *Political Behavior* (2021) 43:143–174

Sniderman, P. M., Hagendoorn, L., & Prior, M. (2004). Predisposing factors and situational triggers: Exclusionary reactions to immigrant minorities. *American Political Science Review*, 98(1), 35–49. doi: 10.1017/S000305540400098X

Schrøder, K. C., Blach-Ørsten, M., & Eberholst, M. K. (2021). Danskernes brug af nyhedsmedier 2021. Roskilde Universitet. Danskernes brug af nyhedsmedier <https://doi.org/10.5281/zenodo.5749233>

Taber, M. & Lodge, C. (2013): *The Rationalizing Voter*. Cambridge: Cambridge University Press

Timothy Hellwig & Abdulkader Sinno (2017) Different groups, different threats: public attitudes towards immigrants, *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 43:3, 339-358, DOI: 10.1080/1369183X.2016.1202749

van Spanje, J. (2010). Contagious parties: Anti-immigration parties and their impact on other parties' immigration stances in contemporary Western Europe. *Party Politics*, 16(5), 563–586.

van Klinger, M., Boomgaarden, H. G., Vliegenthart, R., & de Vreese, C. H. (2015). Real world is not enough: The media as an additional source of negative attitudes toward immigration, comparing Denmark and the Netherlands. *European Sociological Review*, 31(3), 268–283. doi: 10.1093/esr/jcu089

Washburn AN and Skitka LJ (2017) Science denial across the political divide: liberals and conservatives are similarly motivated to deny attitude-inconsistent science. *Social Psychological and Personality Science* 20, 1–9.

Zaller J (1992) *The Nature and Origins of Mass Opinions*. Cambridge: Cambridge University Press

Links

Alle hjemmesider er besøgt senest d. 01/06-2022

<https://danskfolkeparti.dk/politik/maerkesager/udlaendingepolitik/>

<https://danskfolkeparti.dk/politik/maerkesager/socialpolitik/>

<https://danskfolkeparti.dk/politik/maerkesager/graensekontrol/>

<https://enhedslisten.dk/programmer/enhedslistens-principprogram>

<https://enhedslisten.dk/politikomraade/udlaendinge-og-integration>

<https://alternativet.dk/politik/vores-politik/asyl-og-integration>

<https://alternativet.dk/application/files/3815/5911/5361/antiracistiskhandleplan-alternativet.pdf>

<https://nyeborgerlige.dk/principprogram/staerkt-kulturelt-vaerdifaelleskab/>

<https://nyeborgerlige.dk/politik/arbejdsmarkedspolitik/>

<https://nyeborgerlige.dk/politik/udlaendingepolitik/>

<https://www.berlingske.dk/kronikker/danskernes-viden-om-indvandring-og-integration-fakta-eller>

<https://ogtal.dk/case/14/>

<https://videnscenterforintegration.dk/index.php/2021/10/28/danskerne-tror-integrationen-gar-vaerre-end-i-virkeligheden/>

<https://videnscenterforintegration.dk/index.php/2021/12/05/hver-anden-dansker-mener-at-indvandring-udgor-en-alvorlig-trussel/>